

Πρωτ. \_\_\_\_\_  
Αριθ. \_\_\_\_\_  
Διεκπ. \_\_\_\_\_

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΜΣΤ΄, 11 Δεκεμβρίου 2025, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

***Ρυθμίσεις για τη δέσμευση, χρήση, μεταφορά και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα - Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) 1013/2006 (L 140)***

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΕΣΜΕΥΣΗ, ΧΡΗΣΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ  
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ  
Άρθρο 1 Σκοπός και αντικείμενο  
Άρθρο 2 Πεδίο εφαρμογής (άρθρο 2 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 3 Ορισμοί (άρθρο 3 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 4 Αρμόδια αρχή CCS (άρθρο 23 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΔΕΣΜΕΥΣΗ, ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ  
Άρθρο 5 Δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα  
Άρθρο 6 Χρήση διοξειδίου του άνθρακα  
Άρθρο 7 Μεταφορά διοξειδίου του άνθρακα  
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ  
Άρθρο 8 Αρμοδιότητα εξερεύνησης και αποθήκευσης  
Άρθρο 9 Χωροθέτηση δυνητικών τόπων αποθήκευσης (άρθρο 4 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 10 Άδειες εξερεύνησης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 11 Παράταση ισχύος, μεταβίβαση και ανάκληση αδειών εξερεύνησης (παρ. 3 άρθρου 5 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 12 Κατά προτεραιότητα δικαίωμα αποθήκευσης του φορέα εξερεύνησης (παρ. 3 άρθρου 6 και άρθρα 7, 8 και 9 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 13 Διεθνής ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για την άδεια αποθήκευσης (παρ. 2 άρθρου 6 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 14 Εξέταση αιτήσεων και σχεδίων αδειών αποθήκευσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 10 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

Άρθρο 15 Τροποποίηση και μεταβίβαση των αδειών αποθήκευσης (παρ. 1 άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 16 Διάρκεια και ανάκληση της άδειας αποθήκευσης (παρ. 3 και 4 άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 17 Κριτήρια και διαδικασία αποδοχής ρεύματος διοξειδίου του άνθρακα (άρθρο 12 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 18 Παρακολούθηση της αποθήκευσης (άρθρο 13 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 19 Υποβολή εκθέσεων (άρθρο 14 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 20 Επιθεωρήσεις των συγκροτημάτων αποθήκευσης (άρθρο 15 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 21 Μέτρα σε περίπτωση διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών (άρθρο 16 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 22 Υποχρεώσεις κατά το κλείσιμο και την περίοδο μετά το κλείσιμο του τόπου αποθήκευσης (άρθρο 17 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 23 Μεταβίβαση της ευθύνης για τον τόπο αποθήκευσης (άρθρο 18 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΡΙΤΩΝ  
Άρθρο 24 Παράβολα και χρηματικές εγγυήσεις (άρθρο 19 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 25 Ασφάλιση έργων  
Άρθρο 26 Χρηματοδοτικός μηχανισμός (άρθρο 20 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
Άρθρο 27 Πρόσβαση στα δίκτυα μεταφοράς και τους τόπους αποθήκευσης (άρθρο 21 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)  
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ, ΜΗΤΡΩΑ, ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ  
Άρθρο 28 Επίλυση διαφορών (άρθρο 22 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

Άρθρο 29 Διασυνοριακή συνεργασία (άρθρο 24 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

Άρθρο 30 Μητρώα (άρθρο 25 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

Άρθρο 31 Ενημέρωση του κοινού (άρθρο 26 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

Άρθρο 32 Κυριότητα, συλλογή, διαχείριση και εμπιστευτικότητα δεδομένων

Άρθρο 33 Υποβολή εκθέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 27 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

Άρθρο 34 Κυρώσεις (άρθρο 28 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄: ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ

Άρθρο 35 Πιλοτικοί τόποι αποθήκευσης

Άρθρο 36 Άδεια εξερεύνησης για κατόχους δικαιωμάτων υδρογονανθράκων

Άρθρο 37 Ενίσχυση χρηστών δικτύων μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα

Άρθρο 38 Ενίσχυση φορέων εκμετάλλευσης δικτύων μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα

Άρθρο 39 Ειδικός λογαριασμός CCS

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄: ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 40 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 41 Τελική διάταξη - Διεύρυνση σκοπού και χρηματοδότηση Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 146 ν. 4001/2011

Άρθρο 42 Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 43 Καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ  
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Β΄

Άρθρο 44 Σκοπός

Άρθρο 45 Αντικείμενο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΥΔΡΟΓΟΝΟΥ - ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2024/1788 - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 4001/2011

Άρθρο 46 Ορισμοί για την αγορά υδρογόνου - Τροποποίηση παρ. 2, προσθήκη παρ. 4Α στο άρθρο 2 του ν. 4001/2011 (άρθρο 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

Άρθρο 47 Οργάνωση της αγοράς υδρογόνου - Προσθήκη Μέρους και άρθρου 93Β στον ν. 4001/2011 (άρθρο 71 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

Άρθρο 48 Πιστοποίηση διαχειριστών δικτύων μεταφοράς υδρογόνου σε σχέση με τρίτες χώρες - Προσθήκη άρθρου 93Γ στον ν. 4001/2011 (άρθρο 72 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

Άρθρο 49 Διαχωρισμένοι διαχειριστές δικτύων μεταφοράς υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93Δ στον ν. 4001/2011 (άρθρο 60 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

Άρθρο 50 Διαχωρισμός διαχειριστών δικτύων μεταφοράς υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93Ε στον ν. 4001/2011 (άρθρο 68 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

Άρθρο 51 Οριζόντιος διαχωρισμός διαχειριστών δικτύων μεταφοράς υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93ΣΤ στον ν. 4001/2011 (άρθρο 69 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

Άρθρο 52 Άδεια προμήθειας υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93Ζ στον ν. 4001/2011

Άρθρο 53 Ειδικά θέματα για την οργάνωση της αγοράς υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93Η στον ν. 4001/2011

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Άρθρο 54 Τιμολόγιο Καθολικής Υπηρεσίας - Προσθήκη

παρ. 8 στο άρθρο 58 του ν. 4001/2011

Άρθρο 55 Ρυθμίσεις για σταθμούς αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθεστώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών - Προσθήκη άρθρου 43Α στον ν. 5233/2025

Άρθρο 56 Προσθήκη μονάδων αποθήκευσης σε υφιστάμενους και νέους σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - Τροποποίηση άρθρου 11Γ ν. 4685/2020

Άρθρο 57 Ειδικά θέματα Ιδιωτικών Δικτύων Μέσης Τάσης - Προσθήκη παρ. 7Α στο άρθρο 12 του ν. 4951/2022

Άρθρο 58 Ορισμός Φορέα Σωρευτικής Εκπροσώπησης Τελευταίου Καταφυγίου μέσω διαγωνισμού - Τροποποίηση παρ. 5 και 10 άρθρου 5 ν. 4414/2016

Άρθρο 59 Συμμετοχή νομικών προσώπων ως μελών σε ενεργειακές κοινότητες του ν. 4513/2018, σε κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας του ν. 3468/2006 και σε ενεργειακές κοινότητες πολιτών του ν. 4001/2011

Άρθρο 60 Κλιμάκια Διενέργειας Επιθεωρήσεων Ενεργειακών Εγκαταστάσεων

Άρθρο 61 Παράταση αδειών παραγωγής και βεβαιώσεων λόγω καθυστερημένης πληρωμής τέλους παράτασης

Άρθρο 62 Παράταση εγκατάστασης και δέσμευσης ηλεκτρικού χώρου για σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, δυνατότητα επανέκδοσης δικαιολογητικών για σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - Προσθήκη άρθρου 32Β στον ν. 4951/2022

Άρθρο 63 Παράταση προθεσμιών ηλεκτρίσης σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και διασφάλιση υλοποίησης έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - Τροποποίηση περ. α) παρ. 2 άρθρου 126 ν. 5106/2024 και παρ. 12 άρθρου 30 ν. 5095/2024

Άρθρο 64 Παράταση προσαύξησης τιμών αποζημίωσης ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από σταθμούς βιοαερίου - Τροποποίηση άρθρου 151 ν. 5037/2023

Άρθρο 65 Χρηματοδοτικά και άλλα κίνητρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης νέων και υφιστάμενων κτιρίων - Προσθήκη παρ. 4γ και 4δ στο άρθρο 10 του ν. 4122/2013

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΑΓΡΟ - ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 2637/1998

Άρθρο 66 Ορισμοί - Πεδίο εφαρμογής για την προώθηση των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών - Προσθήκη άρθρου 96Β στον ν. 4951/2022

Άρθρο 67 Διαδικασία χωροθέτησης και αδειοδότησης αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών - Προσθήκη άρθρου 96Γ στον ν. 4951/2022

Άρθρο 68 Πλαίσιο αποζημίωσης αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών και υποχρεώσεις - Προσθήκη 96Δ στον ν. 4951/2022

Άρθρο 69 Χαρτογράφηση των περιοχών για την επίτευξη του στόχου για την ανανεώσιμη ενέργεια στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2050 - Προσθήκη παρ. 18 στο άρθρο 33 του ν. 4936/2022

Άρθρο 70 Ορισμός του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας και του Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης ως φορέων πληρωμών

Άρθρο 71 Παράταση προθεσμιών για το προσωπικό του Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης και της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΗ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ Β΄

Άρθρο 72 Εξουσιοδοτική διάταξη

Άρθρο 73 Μεταβατικές διατάξεις για την οργάνωση της αγοράς υδρογόνου

Άρθρο 74 Καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 75 Παρατάσεις πολεοδομικών και χωροταξικών ρυθμίσεων

Άρθρο 76 Μεταβατική διευθέτηση χρήσεων γης στη Δημοτική Ενότητα Ελευθερίου - Κορδελιού του Δήμου Κορδελιού - Ευόσμου

Άρθρο 77 Εκκρεμείς αιτήσεις για την αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης με καύσιμο πετρέλαιο από συστήματα θέρμανσης φυσικού αερίου στον οικιακό τομέα στις περιοχές μετάβασης - Προσθήκη παρ. 1Α και τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 28 ν. 4304/2014

Άρθρο 78 Ρυθμίσεις για την ειδική ασφαλιστική εισφορά υπέρ του Ελληνικού Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων και την καταβολή αποζημιώσεων έτους 2025

Άρθρο 79 Ρύθμιση θεμάτων του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων σχετικά με την αποζημίωση εργασίας για τη διαχείριση των ζημιών που προκλήθηκαν λόγω των παγετών της περιόδου Μαρτίου - Απριλίου 2025

Άρθρο 80 Ρυθμίσεις για την ειδική ασφαλιστική εισφορά των ετών 2020, 2021 και 2022

ΜΕΡΟΣ Δ΄: ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 81 Έναρξη ισχύος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΤΟΠΩΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΑΔΕΙΕΣ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΔΕΙΩΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 7 ΚΑΙ 9 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/31/ΕΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΡΘΡΟΥ 27

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΑ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

## ΜΕΡΟΣ Α΄

### ΔΕΣΜΕΥΣΗ, ΧΡΗΣΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

### ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

#### Άρθρο 1

#### Σκοπός και αντικείμενο

1. Σκοπός του Μέρους Α΄ είναι η συμβολή στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, καθώς και η διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς στον συγκεκριμένο τομέα μέσω της εν μέρει ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊ-

κού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) 1013/2006 (L 140).

2. Αντικείμενο του Μέρους Α΄ είναι η θέσπιση ενός ολοκληρωμένου, επικαιροποιημένου και συνεκτικού πλαισίου κανόνων για την περιβαλλοντικώς ασφαλή δέσμευση, χρήση, μεταφορά, υγροποίηση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (εφεξής «CO<sub>2</sub>») σε γεωλογικούς σχηματισμούς. Οι δραστηριότητες της μεταφοράς, υγροποίησης και αποθήκευσης CO<sub>2</sub> που ασκούνται εντός της ελληνικής επικράτειας είναι κοινής ωφέλειας και τελούν υπό την εποπτεία του κράτους.

#### Άρθρο 2

#### Πεδίο εφαρμογής

#### (άρθρο 2 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

1. Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος εμπίπτουν:

α) η δέσμευση CO<sub>2</sub> από βιομηχανικές εγκαταστάσεις ή απευθείας από την ατμόσφαιρα (Direct Air Capture ή «DAC»), η χρήση του, η μεταφορά του σε τόπους αποθήκευσης και η έγχυσή του σε κατάλληλους υπόγειους γεωλογικούς σχηματισμούς για μόνιμη αποθήκευση,

β) η αποθήκευση CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς που βρίσκονται σε χερσαίες και υπολίμνιες περιοχές της Ελληνικής Δημοκρατίας, καθώς και σε υποθαλάσσιες περιοχές, στις οποίες η Ελληνική Δημοκρατία ασκεί, σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, που κυρώθηκε με τον ν. 2321/1995 (Α΄ 136), κυριαρχία ή κυριαρχικά δικαιώματα ή κυριαρχικά δικαιώματα και δικαιοδοσία.

2. Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος δεν εμπίπτει η αποθήκευση CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς με συνολική προβλεπόμενη αποθήκευση κάτω των εκατό (100) χιλιοτόνων, η οποία διενεργείται για έρευνα, ανάπτυξη ή δοκιμή νέων προϊόντων και διεργασιών.

3. Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση CO<sub>2</sub>:

α) σε τόπο αποθήκευσης με συγκρότημα αποθήκευσης που εκτείνεται πέραν της περιοχής που αναφέρεται στην περ. β) της παρ. 1 και

β) σε στήλη ύδατος.

Είναι επιτρεπτή η γεωλογική αποθήκευση CO<sub>2</sub> σε υφάλμυρους υπόγειους υδροφορείς.

4. Κατά τη διαδικασία της δέσμευσης, χρήσης, μεταφοράς και αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, το CO<sub>2</sub> αποτελεί προϊόν υπό τους όρους που τίθενται στον παρόντα και δεν συνιστά απόβλητο υπό την έννοια του άρθρου 3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (L 312) και του Παραρτήματος της απόφασης 2000/532/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2000, για την αντικατάσταση της απόφασης 94/3/ΕΚ για τη θέσπιση καταλόγου αποβλήτων σύμφωνα με το στοιχείο α) του άρθρου 1 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 94/904/ΕΚ του Συμβουλίου για την κατάρτιση καταλόγου επικινδύνων αποβλήτων κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 1 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα επικινδύντα απόβλητα (L 226).

#### Άρθρο 3

#### Ορισμοί

#### (άρθρο 3 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

Για τους σκοπούς του παρόντος ισχύουν οι ακόλουθοι

ορισμοί:

α) «Άδεια αποθήκευσης»: η διοικητική πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 13, με την οποία επιτρέπεται η αποθήκευση CO<sub>2</sub> εντός ενός τόπου αποθήκευσης από έναν φορέα εκμετάλλευσης και καθορίζονται οι όροι διεξαγωγής της αποθήκευσης.

β) «Άδεια εξερεύνησης»: η διοικητική πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 10, με την οποία επιτρέπεται η εξερεύνηση ενός συγκροτήματος αποθήκευσης από έναν φορέα εξερεύνησης και καθορίζονται οι όροι διεξαγωγής της.

γ) «Άδεια μεταφοράς»: η διοικητική πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 7, με την οποία επιτρέπεται η μεταφορά CO<sub>2</sub> μέσω του δικτύου μεταφοράς από εγκαταστάσεις δέσμευσης σε τόπο αποθήκευσης ή σε εγκαταστάσεις υγροποίησης CO<sub>2</sub> και καθορίζονται οι όροι διεξαγωγής της μεταφοράς.

δ) «Άδεια χρήσης»: η διοικητική πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 6, με την οποία επιτρέπεται η χρήση CO<sub>2</sub> και καθορίζονται οι όροι αυτής.

ε) «Απόβλητα»: οι ουσίες που ορίζονται ως απόβλητα στην περ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4819/2021 (Α' 129) και το Παράρτημα της απόφασης 2000/532/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2000, για την αντικατάσταση της απόφασης 94/3/ΕΚ για τη θέσπιση καταλόγου αποβλήτων σύμφωνα με το στοιχείο α) του άρθρου 1 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 94/904/ΕΚ του Συμβουλίου για την κατάρτιση καταλόγου επικίνδυνων αποβλήτων κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 1 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα επικίνδυνα απόβλητα (L 226).

στ) «Αποθήκευση CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς ή αποθήκευση»: η έγχυση που συνοδεύεται από αποθήκευση CO<sub>2</sub> σε υπόγειους γεωλογικούς σχηματισμούς.

ζ) «Αρμόδια αρχή CCS» (Carbon Capture and Storage): η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνική Διαχειριστική Εταιρία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων Α.Ε.» (Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π. Α.Ε.), η λειτουργία της οποίας διέπεται από το Κεφάλαιο Α' της Ενότητας Β' του ν. 4001/2011 (Α' 179), περί σύστασης της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρίας Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων Α.Ε..

η) «Αρχικά εκτιμώμενη αποθηκευτική δυναμικότητα»: η εκτιμώμενη συνολική αποθηκευτική δυναμικότητα, η οποία βασίζεται στην άδεια αποθήκευσης ή σε τεχνικές μελέτες ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα.

θ) «Βιομηχανίες δυσχερώς απανθρακοποιήσιμες»: οι βιομηχανίες για τις οποίες είναι εξαιρετικά δύσκολη η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, επειδή δεν υπάρχει τεχνολογικά εύκολος τρόπος αντικατάστασης των ορυκτών καυσίμων, ιδίως μέσω εξηλεκτρισμού, ή επειδή υφίστανται εκπομπές CO<sub>2</sub> που είναι απολύτως συνηφασμένες με την ίδια τη βιομηχανική διεργασία και δεν αποφεύγονται.

ι) «Γεωλογικός σχηματισμός»: μια λιθοστρωματογραφική υποδιαίρεση μέσα στην οποία ανευρίσκονται και χαρτογραφούνται διακεκριμένα πετρώματα.

ια) «Δεδομένα δημοσίου»: τα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα γεωλογικά, γεωτρητικά, γεωφυσικά, γεωχημικά, πετροφυσικά δεδομένα, τα δεδομένα μηχανικής ταμειυτήρων, οι χάρτες θέσης γεωτρήσεων και τα δεδομένα εισπίεσης και παραγωγής, καθώς και αυτά που αφορούν σε πυρήνες,

θρύμματα και διαγραφίες, σε οποιαδήποτε μορφή και αν παρήχθησαν, τα οποία ανήκουν στην κυριότητα και τηρούνται από το Ελληνικό Δημόσιο ή την αρμόδια αρχή CCS, πριν από την έναρξη των εργασιών εξερεύνησης εντός συγκροτήματος αποθήκευσης ή των εργασιών αποθήκευσης εντός τόπου αποθήκευσης.

ιβ) «Διαρροή»: οποιαδήποτε διαρροή CO<sub>2</sub> από συγκρότημα αποθήκευσης.

ιγ) «Δίκτυο μεταφοράς»: το δίκτυο σωληναγωγών, συμπεριλαμβανομένων των συναφών σταθμών ανύψωσης της πίεσης για τη μεταφορά CO<sub>2</sub> σε τόπο αποθήκευσης, των σχετικών προσωρινών χώρων αποθήκευσης, καθώς και των συνοδών εγκαταστάσεών τους, εξαιρουμένων των ιδιοκτητών ή ιδιοχρησιμοποιούμενων μικροδικτύων.

ιδ) «Διορθωτικά μέτρα»: τα μέτρα που λαμβάνονται για να διορθωθούν σημαντικές ανωμαλίες ή να διακοπούν διαρροές, ώστε να προληφθεί ή να σταματήσει η έκλυση CO<sub>2</sub> από συγκρότημα αποθήκευσης.

ιε) «Εγγύηση καλής εκτέλεσης»: η χρηματική εγγύηση που καταβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 24 προς εξασφάλιση της υποχρέωσης του φορέα εξερεύνησης ή του φορέα εκμετάλλευσης για καλή εκτέλεση του έργου που έχει αναλάβει.

ιστ) «Εγκαταστάσεις δέσμευσης»: οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός που χρησιμοποιούνται από έναν παραγωγό εκπομπών CO<sub>2</sub> για τη δέσμευση των εκπομπών CO<sub>2</sub>, οι οποίες παράγονται ως αποτέλεσμα βιομηχανικής ή άλλης δραστηριότητας αυτού, εντός της περιμέτρου των εγκαταστάσεών του.

ιζ) «Εγκαταστάσεις υγροποίησης CO<sub>2</sub>»: η υποδομή που χρησιμοποιείται για την υγροποίηση των εκπομπών CO<sub>2</sub> με σκοπό τη μεταφορά τους σε τόπους αποθήκευσης. Σε αυτές περιλαμβάνονται και τυχόν συναφείς εγκαταστάσεις προσωρινής αποθήκευσης CO<sub>2</sub>. Εξαιρούνται τα ιδιόκτητα ή ιδιοχρησιμοποιούμενα μικροδίκτυα.

ιη) «Ενδιαφερόμενος»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενδιαφέρεται να υποβάλει αίτηση για τη λήψη άδειας εξερεύνησης ή άδειας αποθήκευσης.

ιθ) «Ένωση προσώπων»: κάθε ένωση, σύμπραξη ή κοινοπραξία φυσικών ή/και νομικών προσώπων.

κ) «Εξερεύνηση»: η αξιολόγηση δυνατικών συγκροτημάτων αποθήκευσης για τους σκοπούς αποθήκευσης CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς, μέσω δραστηριοτήτων απεικόνισης του υπεδάφους, ιδίως μέσω σεισμικών ερευνών ή επέμβασης στο υπέδαφος, γεωτρητικών εργασιών για την απόκτηση γεωλογικών πληροφοριών σχετικά με τα στρώματα που εντοπίζονται στο δυναμικό συγκρότημα αποθήκευσης και, ανάλογα με την περίπτωση, διεξαγωγής δοκιμών έγχυσης για τον ορισμό ενός τόπου αποθήκευσης.

κα) «Θύσανος CO<sub>2</sub>»: ο όγκος διασποράς CO<sub>2</sub> σε γεωλογικό σχηματισμό.

κβ) «Ιδιόκτητα δεδομένα»: τα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα γεωλογικά, γεωφυσικά, γεωχημικά, πετροφυσικά, γεωτρητικά δεδομένα, τα δεδομένα μηχανικής ταμειυτήρων, σε οποιαδήποτε μορφή και αν παρήχθησαν, καθώς και το σχετικό επεξηγηματικό ή/και παράγωγο υλικό, εκτός από τα δεδομένα δημοσίου και τα πρωτογενή δεδομένα, τα οποία τηρούνται από έναν φορέα εξερεύνησης κατά τη διάρκεια και αναφορικά με τις εργασίες εξερεύνησης ή από έναν φορέα εκμετάλλευσης κατά τη διάρκεια ή/και αναφορικά με τις εργασίες αποθήκευσης.

κγ) «Ιδιότητα ή ιδιοχρησιμοποιούμενα μικροδίκτυα»: είτε τα δίκτυα σωληναγωγών που ανήκουν κατά κυριότητα σε παραγωγό εκπομπών CO<sub>2</sub> ή χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από αυτόν εντός των εγκαταστάσεων του ή πλησίον αυτών και συνδέουν τις εγκαταστάσεις εκπομπής CO<sub>2</sub> με χώρους υγροποίησης ή προσωρινής αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, προς περαιτέρω μεταφορά του σε τόπους αποθήκευσης είτε τα εσωτερικά δίκτυα σωληναγωγών που εκτείνονται εντός του τόπου αποθήκευσης.

κδ) «Κανονισμός τιμολόγησης δικτύου μεταφοράς CO<sub>2</sub>»: η διοικητική πράξη που ρυθμίζει ζητήματα που σχετίζονται με την τιμολόγηση μιας υποδομής μεταφοράς CO<sub>2</sub>.

κε) «Κανονισμός τιμολόγησης τόπου αποθήκευσης CO<sub>2</sub>»: η διοικητική πράξη που ρυθμίζει ζητήματα που σχετίζονται με την τιμολόγηση μιας υποδομής αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

κστ) «Κλείσιμο»: η οριστική παύση έγχυσης CO<sub>2</sub> σε έναν τόπο αποθήκευσης.

κζ) «Κώδικας Διαχείρισης Δικτύου Μεταφοράς CO<sub>2</sub>»: η διοικητική πράξη που ρυθμίζει ζητήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση μιας υποδομής μεταφοράς CO<sub>2</sub>.

κη) «Κώδικας Διαχείρισης Τόπου Αποθήκευσης»: η διοικητική πράξη που ρυθμίζει ζητήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση μιας υποδομής αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

κθ) «Κώδικας Κατανομής Χωρητικότητας Τόπου Αποθήκευσης»: η διοικητική πράξη που ρυθμίζει ζητήματα που σχετίζονται με την κατανομή της χωρητικότητας σε μια υποδομή αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

λ) «Μετά το κλείσιμο»: η περίοδος μετά το κλείσιμο ενός τόπου αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένης της περιόδου μετά τη μεταβίβαση της ευθύνης στην αρμόδια αρχή CCS.

λα) «Μετανάστευση CO<sub>2</sub>»: η κίνηση του θυσάνου CO<sub>2</sub> μέσα σε συγκρότημα αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

λβ) «Μεταφορά CO<sub>2</sub>»: η μεταφορά CO<sub>2</sub> από τις εγκαταστάσεις δέσμευσης σε τόπο αποθήκευσης ή σε ενδιάμεσους τόπους επεξεργασίας CO<sub>2</sub>, ιδίως σε εγκαταστάσεις υγροποίησης CO<sub>2</sub>, μέσω δικτύου μεταφοράς, με πλοία, φορτηγίδες και άλλα πρόσφορα μέσα μεταφοράς.

λγ) «Ουσιώδης μεταβολή»: οιαδήποτε μεταβολή που δεν προβλέπεται στην άδεια αποθήκευσης, η οποία μπορεί να επηρεάσει σημαντικά το περιβάλλον ή την υγεία ή την ομαλή λειτουργία της αγοράς στον τομέα της δέσμευσης, χρήσης, μεταφοράς και αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

λδ) «Περίοδος μετά το κλείσιμο»: η περίοδος μετά το κλείσιμο ενός τόπου αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένης της περιόδου μετά τη μεταβίβαση της ευθύνης στην αρμόδια αρχή CCS.

λε) «Πιλοτικοί τόποι αποθήκευσης»: οι τόποι αποθήκευσης για τους οποίους έχει εκδοθεί άδεια εξερεύνησης για την κατ' αρχήν επιλεξιμότητα του τόπου αποθήκευσης και τη διαπίστωση της καταλληλότητάς του όσον αφορά την αποθήκευση CO<sub>2</sub>, ή άδεια αποθήκευσης ή έχει υποβληθεί αίτηση για την έκδοση των αδειών αυτών, κατ' εφαρμογή του άρθρου 173 του ν. 4964/2022 (Α' 150), περί αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα από φορείς οι οποίοι κατέχουν δικαίωμα ή άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων.

λστ) «Πρωτογενή δεδομένα»: τα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα πεδίου, καθώς και το σχετικό επεξηγηματικό υλικό, που σχετίζονται με ορισμένη περιοχή εξερεύνησης ή συγκρότημα αποθήκευσης, στα οποία συμπεριλαμβάνονται γεωλογικά, γεωτρητικά, γεωφυσικά,

γεωχημικά, πετροφυσικά δεδομένα, τα δεδομένα μηχανικής ταμειωτήρων και τα δεδομένα εισπίεσης και παραγωγής, καθώς και αυτά που αφορούν σε πυρήνες, θρύμματα και διαγραφίες, σε οποιαδήποτε μορφή και αν παρήχθησαν, και τηρούνται από φορέα εξερεύνησης κατά τη διάρκεια και αναφορικά με τις εργασίες εξερεύνησης ή από φορέα εκμετάλλευσης κατά τη διάρκεια και αναφορικά με τις εργασίες αποθήκευσης.

λζ) «Ρ.Α.Α.Ε.Υ.»: η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων, εν προκειμένω, ο Κλάδος Ενέργειας της Αρχής.

λη) «Ρεύμα CO<sub>2</sub>» ή «ρεύμα»: η ροή ουσιών που προκύπτει από τις διεργασίες δέσμευσης CO<sub>2</sub> και τις διεργασίες προσαρμογής σε συγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές μεταφοράς ή αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

λθ) «Σημαντική ανωμαλία»: η ανωμαλία στις εργασίες έγχυσης ή αποθήκευσης ή στις συνθήκες του ίδιου του συγκροτήματος αποθήκευσης, η οποία συνεπάγεται κίνδυνο διαρροής ή κίνδυνο για το περιβάλλον ή την υγεία.

μ) «Σημαντικός κίνδυνος»: ο συνδυασμός της πιθανότητας πρόκλησης ζημίας και μεγέθους ζημίας που δεν μπορεί να αγνοηθεί χωρίς να απειληθεί η επίτευξη του σκοπού του παρόντος νόμου.

μα) «Στήλη ύδατος»: η κατακόρυφα συνεχής μάζα ύδατος από την επιφάνεια έως τα ιζήματα του πυθμένα ενός υδάτινου σώματος.

μβ) «Συγκρότημα αποθήκευσης»: ο τόπος αποθήκευσης και οι γύρω γεωλογικοί χώροι, οι οποίοι μπορεί να επηρεάσουν τη συνολική ακεραιότητα και ασφάλεια της αποθήκευσης.

μγ) «Τόπος αποθήκευσης»: μια κατ' όγκον καθορισμένη περιοχή μέσα σε γεωλογικό σχηματισμό που χρησιμοποιείται για την αποθήκευση CO<sub>2</sub> και τις συναφείς επιφανειακές και εγχυτικές εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των χώρων προσωρινής αποθήκευσης, εντός του συγκροτήματος αποθήκευσης.

μδ) «Υδραυλική μονάδα»: ο υδραυλικά συνδεδεμένος πορώδης χώρος, όπου η μεταφορά της πίεσης μπορεί να μετρηθεί με τεχνικά μέσα, ο οποίος περιορίζεται από αδιαπέραστα φράγματα, ιδίως πετρώματα, ρήγματα, αλατούχους θόλους ή λιθολογικά όρια ή από τομές του σχηματισμού που δημιουργούνται με την επιφάνεια της γης.

με) «Υποθαλάσσιες περιοχές»: οι υποθαλάσσιες περιοχές όπως ορίζονται κατά την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2289/1995 (Α' 27).

μστ) «Υγροποίηση»: Η δραστηριότητα μετατροπής του CO<sub>2</sub> από αέρια σε υγρή κατάσταση με σκοπό τη μεταφορά του σε τόπο αποθήκευσης.

μζ) «Υφάλμυροι υπόγειοι υδροφορείς»: οι υπόγειοι γεωλογικοί σχηματισμοί οι οποίοι αποτελούνται από διαπερατά πετρώματα, που είναι κορεσμένα με ύδατα υψηλής περιεκτικότητας σε άλατα, τα οποία δεν είναι κατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση ή άλλες χρήσεις (ιδίως γεωργικές) χωρίς σημαντική επεξεργασία και οι οποίοι μπορούν να αξιοποιούνται για τη γεωλογική αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της περιβαλλοντικής και υδατικής νομοθεσίας και τις προδιαγραφές του Διεθνούς Οργανισμού Πιστοποίησης (International Organization for Standardization - ISO).

μη) «Φορέας εκμετάλλευσης»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατέχει άδεια αποθήκευσης και εκμεταλλεύεται τόπο αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

μθ) «Φορέας εξερεύνησης»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατέχει άδεια εξερεύνησης και έχει αποκλει-

στικό δικαίωμα να προβεί σε εργασίες εξερεύνησης εντός ορισμένου συγκροτήματος αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

ν) «Χρήση CO<sub>2</sub>»: η χρήση του CO<sub>2</sub> που προκύπτει από τη διαδικασία δέσμευσης του άρθρου 5 και αφορά στη χρήση ιδίως για μετατροπή, αξιοποίηση ή ενσωμάτωση αυτού σε προϊόντα, υλικά ή καύσιμα.

#### **Άρθρο 4**

##### **Αρμόδια αρχή CCS (άρθρο 23 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του παρόντος ορίζεται η Ελληνική Διαχειριστική Εταιρία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων Α.Ε. (Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π. Α.Ε.). Η αρμόδια αρχή CCS συνεργάζεται επί ειδικότερων ζητημάτων με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή άλλων Υπουργείων ή φορέων του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), σύμφωνα με τον παρόντα.

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΔΕΣΜΕΥΣΗ, ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ**

#### **Άρθρο 5**

##### **Δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα**

1. Η δέσμευση CO<sub>2</sub> επιτρέπεται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που διαθέτουν εγκαταστάσεις δέσμευσης και η άδεια λειτουργίας των οποίων περιέχει τη δυνατότητα δέσμευσης CO<sub>2</sub>. Η δέσμευση CO<sub>2</sub> δύναται να αποσκοπεί στην χρήση ή την αποθήκευση του CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με τον παρόντα.

2. Η αρμόδια αρχή CCS εισηγείται στην αρχή που είναι αρμόδια για την έκδοση ή την τροποποίηση της άδειας λειτουργίας, ως προς τη δυνατότητα δέσμευσης CO<sub>2</sub> και ως προς τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη δέσμευση CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης.

#### **Άρθρο 6**

##### **Χρήση διοξειδίου του άνθρακα**

1. Η χρήση CO<sub>2</sub>, το οποίο προκύπτει από διαδικασία δέσμευσης, επιτρέπεται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια χρήσης από την αρχή που είναι αρμόδια για την έκδοση ή την τροποποίηση της άδειας λειτουργίας της κύριας δραστηριότητας αυτών.

2. Ο κάτοχος άδειας χρήσης CO<sub>2</sub> λαμβάνει τα τεχνικής φύσης μέτρα που ορίζονται στην άδεια χρήσης για την πρόληψη της ακούσιας απελευθέρωσης CO<sub>2</sub> στο περιβάλλον, κατά τη διάρκεια της χρήσης αυτού.

3. Η αρχή που εκδίδει την άδεια χρήσης επιβλέπει τη συμμόρφωση των κατόχων αδειών χρήσης με τον παρόντα και ενημερώνει σχετικά την αρμόδια αρχή CCS, η οποία εισηγείται στην αρχή αυτή, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

#### **Άρθρο 7**

##### **Μεταφορά διοξειδίου του άνθρακα**

1. Η μεταφορά CO<sub>2</sub> μέσω του δικτύου μεταφοράς επι-

τρέπεται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν λάβει άδεια μεταφοράς. Η άδεια μεταφοράς εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS. Δεν υπόκειται στην υποχρέωση λήψης άδειας μεταφοράς του προηγούμενου εδαφίου η μεταφορά CO<sub>2</sub> με άλλα μέσα μεταφοράς της περ. λβ) του άρθρου 3, πλην της μεταφοράς μέσω δικτύου μεταφοράς.

2. Οι μεταφορείς κατά την παραλαβή του CO<sub>2</sub> που προορίζεται να εγχυθεί σε τόπο αποθήκευσης χορηγούν στους παραγωγούς εκπομπών CO<sub>2</sub> πιστοποιητικό προέλευσης (πιστοποιητικό μεταφοράς), το οποίο περιλαμβάνει:

- α) τα στοιχεία του φορέα πιστοποίησης,
- β) την ημερομηνία έκδοσης,
- γ) τα στοιχεία του κατόχου άδειας δέσμευσης από τον οποίο παρέλαβαν το αέριο,
- δ) στοιχεία ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του ρεύματος, σε συμμόρφωση με το άρθρο 17, και
- ε) στοιχεία ως προς την ποσότητα που παρέλαβαν.

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄**

##### **ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ**

#### **Άρθρο 8**

##### **Αρμοδιότητα εξερεύνησης και αποθήκευσης**

1. Η αρμοδιότητα εξερεύνησης και αποθήκευσης CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, ανήκει αποκλειστικά στο Ελληνικό Δημόσιο.

2. Η αποθήκευση CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς αποσκοπεί στη μόνιμη απομόνωση του CO<sub>2</sub> κατά τρόπο που να προλαμβάνει και, όπου αυτό δεν είναι εφικτό, να εξαλείφει, τις αρνητικές επενέργειες και κινδύνους για το περιβάλλον και την υγεία.

3. Συμπληρωματικά, για το παρόν Κεφάλαιο, εφαρμόζονται αναλογικά ο ν. 4602/2019 (Α' 45), περί έρευνας, εκμετάλλευσης και διαχείρισης του γεωθερμικού δυναμικού, καθώς και ο Μεταλλευτικός Κώδικας (ν.δ. 210/1973, Α' 277).

#### **Άρθρο 9**

##### **Χωροθέτηση δυνητικών τόπων αποθήκευσης (άρθρο 4 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Μετά την έκδοση της απόφασης της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 40, αξιολογείται από την αρμόδια αρχή CCS, από τεχνική άποψη, η κατ' αρχήν διαθέσιμη αποθηκευτική ικανότητα και χωροθετούνται δυνητικοί τόποι αποθήκευσης, στην περιοχή που ορίστηκε με την απόφαση αυτή. Η χωροθέτηση γίνεται σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 40:

- α) μετά από εξερεύνηση, σύμφωνα με το άρθρο 10 ή
  - β) με πρωτοβουλία της αρμόδιας αρχής CCS.
2. Ένας δυνητικός τόπος αποθήκευσης χωροθετείται εάν, υπό τις προτεινόμενες προϋποθέσεις χρήσης, δεν υφίσταται σημαντικός κίνδυνος διαρροής, ούτε σημαντικός κίνδυνος για το περιβάλλον ή την υγεία, ούτε τίθεται ζήτημα εθνικής ασφάλειας.

**Άρθρο 10**  
**Άδειες εξερεύνησης**  
**(άρθρο 5 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Η εξερεύνηση ενός δυνητικού τόπου αποθήκευσης επιτρέπεται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που έχουν λάβει άδεια εξερεύνησης από την αρμόδια αρχή CCS.

2. Ο κάτοχος άδειας εξερεύνησης έχει αποκλειστικό δικαίωμα εξερεύνησης του δυνητικού τόπου αποθήκευσης για τον οποίο χορηγήθηκε η άδεια. Επιτρέπεται η χορήγηση άδειας για άλλη χρήση του εν λόγω τόπου κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας εξερεύνησης, εφόσον, κατά την κρίση της αρμόδιας αρχής CCS, δεν παρεμποδίζει τις εργασίες εξερεύνησης ή άλλες δραστηριότητες που τελούνται νομίμως σε αυτόν.

3. Η αίτηση για την έκδοση άδειας εξερεύνησης υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή CCS.

4. Εντός έξι (6) μηνών από την έκδοση της απόφασης της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 40 η αρμόδια αρχή CCS, εφόσον η αίτηση της παρ. 3 του παρόντος πληροί τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 9, ή με δική της πρωτοβουλία, σε συμφωνία με τα προαναφερθέντα κριτήρια, εκδίδει διακήρυξη διεθνούς ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας, η οποία δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διακήρυξη αφορά στην εξερεύνηση ενός (1) ή περισσότερων δυνητικών τόπων αποθήκευσης και ορίζει:

α) την προθεσμία υποβολής αιτήσεων από τους ενδιαφερόμενους, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δύο (2) μηνών,

β) τα ελάχιστα στοιχεία που περιλαμβάνει η αίτηση συμμετοχής, όπως αναφέρονται στο Παράρτημα II, καθώς και

γ) κάθε άλλο πρόσθετο στοιχείο, έγγραφο και δικαιολογητικό που απαιτείται.

5. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για την έκδοση άδειας εξερεύνησης ή συμμετοχής στη διαδικασία της παρ. 4 έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, εφόσον τα ίδια ή, σε περίπτωση ένωσης προσώπων, τα μέλη αυτών, είναι εγκατεστημένα σε:

α) κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου,

β) τρίτες χώρες που έχουν συνάψει πολυμερείς ή διμερείς διεθνείς συμφωνίες με την Ε.Ε. στους τομείς της ενέργειας και του περιβάλλοντος.

6. Τα ελάχιστα κριτήρια επιλογής των ενδιαφερομένων ορίζονται στο Παράρτημα II. Με τη διακήρυξη της παρ. 4, η αρμόδια αρχή CCS δύναται να ορίσει πρόσθετα κριτήρια επιλογής.

7. Η άδεια εξερεύνησης περιέχει τουλάχιστον τα στοιχεία που αναφέρονται στο Παράρτημα II. Η διάρκεια ισχύος της δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη.

8. Η άδεια εξερεύνησης δημοσιεύεται, εντός είκοσι (20) ημερών από την έκδοσή της, σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται με την ίδια μορφή στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της αρμόδιας αρχής CCS.

9. Τα στοιχεία που προκύπτουν από την εξερεύνηση ενός δυνητικού τόπου αποθήκευσης, ιδίως οι μετρήσεις, οι μελέτες και τα πορίσματα, υποβάλλονται από τον φορέα εξερεύνησης στην αρμόδια αρχή CCS.

10. Βάσει των στοιχείων της παρ. 9, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατό-

πιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, αποφασίζει για τη χωροθέτηση του δυνητικού τόπου αποθήκευσης ως τόπου αποθήκευσης.

**Άρθρο 11**  
**Παράταση ισχύος, μεταβίβαση και**  
**ανάκληση αδειών εξερεύνησης**  
**(παρ. 3 άρθρου 5 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Η αρμόδια αρχή CCS δύναται να παρατείνει τη διάρκεια ισχύος μιας άδειας εξερεύνησης, κατόπιν αίτησης του φορέα εξερεύνησης, εάν αυτός αποδεικνύει ότι η εξερεύνηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τους όρους της άδειας, αλλά η ορισθείσα σε αυτή διάρκεια δεν επαρκεί για την ολοκλήρωσή της. Στην απόφαση αιτιολογείται κατά τρόπο σαφή και ορισμένο η παράταση που χορηγείται. Η συνολική διάρκεια ισχύος της άδειας εξερεύνησης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν παρατάσεων της, δεν δύναται να υπερβαίνει τα οκτώ (8) έτη.

2. Η άδεια εξερεύνησης δύναται να μεταβιβάζεται, εντός της διάρκειας ισχύος της, μετά από έγκριση της αρμόδιας αρχής CCS. Ο κάτοχος της άδειας υποβάλλει στην αρμόδια αρχή CCS αίτηση που συνοδεύεται από τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά του φορέα στον οποίο ενδιαφέρεται να μεταβιβάσει την άδεια, καθώς και τη μεταξύ τους σύμβαση, προκειμένου να εκτιμηθεί αν στο πρόσωπό του συντρέχουν οι όροι που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας εξερεύνησης βάσει του άρθρου 10. Η αρμόδια αρχή CCS αξιολογεί τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή τους, και αν ο φορέας αυτός πληροί τα κριτήρια επιλογής, εξετάζει ζητήματα εθνικής ασφάλειας και τροποποιεί την άδεια εξερεύνησης, ως προς τα στοιχεία του κατόχου. Με τη μεταβίβαση της άδειας εξερεύνησης, ο νέος κάτοχος υπεισέρχεται στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτήν.

3. Αν στο μετοχικό κεφάλαιο του φορέα εξερεύνησης εισέρχεται νέος μέτοχος, τα στοιχεία του μαζί με τα αναγκαία δικαιολογητικά, γνωστοποιούνται στην αρμόδια αρχή CCS πριν από την επιδιωκόμενη εταιρική μεταβολή. Η αρμόδια αρχή CCS αξιολογεί τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά, εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή τους, και, εφόσον κρίνει ότι δεν παραβιάζεται ο παρών νόμος και δεν τίθενται ζητήματα εθνικής ασφάλειας, εγκρίνει τη συνέχιση της ισχύος της άδειας, μετά από την εταιρική μεταβολή. Στην περίπτωση αυτή δεν τροποποιείται η άδεια εξερεύνησης.

4. Η αρμόδια αρχή CCS δύναται να ανακαλεί την άδεια εξερεύνησης:

α) μετά από αίτημα του φορέα εξερεύνησης, οπότε καταπίπτει η χορηγηθείσα εγγύηση του άρθρου 24 ή

β) εάν διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται τα κριτήρια επιλογής του παρόντος νόμου ή

γ) σε περίπτωση παράβασης ουσιώδους όρου της άδειας ή

δ) σε περίπτωση παράβασης οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος.

5. Εντός είκοσι (20) ημερών από την έκδοσή της, η απόφαση για την παράταση ισχύος, τη μεταβίβαση ή την ανάκληση της άδειας εξερεύνησης, δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της αρμόδιας αρχής CCS στην ίδια μορφή.

**Άρθρο 12**  
**Κατά προτεραιότητα δικαίωμα**  
**αποθήκευσης του φορέα εξερεύνησης**  
**(παρ. 3 άρθρου 6 και άρθρα 7, 8 και 9**  
**της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Η εκμετάλλευση ενός τόπου αποθήκευσης επιτρέπεται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν λάβει άδεια αποθήκευσης, από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, κατά το παρόν και το άρθρο 13.

2. Ο κάτοχος άδειας αποθήκευσης έχει αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης του τόπου αποθήκευσης για τον οποίο του χορηγήθηκε η άδεια. Δεν απαγορεύονται άλλες χρήσεις του εν λόγω τόπου αποθήκευσης κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας, εάν η αρμόδια αρχή CCS κρίνει ότι δεν παρεμποδίζουν την αποθήκευση ή άλλες δραστηριότητες που τελούνται νομίμως σε αυτόν.

3. Ο φορέας εξερεύνησης ενός δυνητικού τόπου αποθήκευσης έχει προτεραιότητα για τη λήψη άδειας αποθήκευσης για τον τόπο αυτόν, αν σωρευτικά έχει:

α) τηρήσει τους όρους της άδειας εξερεύνησης και τις διατάξεις του παρόντος,

β) ολοκληρώσει την εξερεύνηση του δυνητικού τόπου αποθήκευσης,

γ) υποβάλει τα στοιχεία, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 10,

δ) υποβάλει αίτηση, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ, για την έκδοση άδειας αποθήκευσης πριν από τη λήξη της άδειας εξερεύνησης.

4. Η άδεια αποθήκευσης εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, εντός δώδεκα (12) μηνών από την υποβολή της αίτησης, αν σωρευτικά:

α) ο αιτών φορέας πληροί τις προϋποθέσεις της παρ. 3,

β) η αίτηση περιλαμβάνει τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ,

γ) ο αιτών φορέας διαθέτει χρηματοοικονομική επάρκεια, τεχνική καταλληλότητα και προσωπικό με υψηλό επίπεδο επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης που επιτρέπουν τη λειτουργία και την παρακολούθηση του τόπου αποθήκευσης, σύμφωνα με τους όρους του παρόντος,

δ) στην περίπτωση περισσότερων του ενός τόπων αποθήκευσης στην ίδια υδραυλική μονάδα, οι δυνητικές αλληλεπιδράσεις πίεσης είναι τέτοιες, ώστε και οι δύο τόποι να μπορούν συγχρόνως να πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος,

ε) έχει ληφθεί υπόψη η γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο άδειας αποθήκευσης, σύμφωνα με το άρθρο 14.

5. Εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 3, ο φορέας εξερεύνησης χάνει την προτεραιότητά του ως προς τον συγκεκριμένο τόπο αποθήκευσης.

6. Ο κάτοχος άδειας αποθήκευσης επιβαρύνεται με ειδικό τέλος, το οποίο καταβάλλεται στον Ειδικό Λογαριασμό CCS του άρθρου 39 και διατίθεται προς όφελος των τοπικών κοινωνιών. Για την περίοδο που εκκινεί δεκαο-

κτώ (18) μήνες από την έκδοση της άδειας αποθήκευσης έως και την έναρξη της εμπορικής λειτουργίας του τόπου αποθήκευσης, το ειδικό τέλος ορίζεται ετησίως σε ποσό ενός (1) ευρώ ανά τόνο CO<sub>2</sub> βάσει της ετήσιας δυναμικότητας έγχυσης του τόπου αποθήκευσης, όπως αυτή προσδιορίζεται στην άδεια αποθήκευσης. Για την περίοδο εμπορικής λειτουργίας του τόπου αποθήκευσης, το ειδικό τέλος υπολογίζεται ετησίως σε δύο (2) ευρώ ανά τόνο CO<sub>2</sub> που αποθηκεύεται κατ' έτος. Το ειδικό τέλος αποδίδεται στους δικαιούχους Ο.Τ.Α. α' βαθμού κάθε έτος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση της παρ. 15 του άρθρου 40.

7. Αν, βάσει προκαταρκτικών μελετών και άλλων πληροφοριών του φακέλου του έργου, προκύπτει μεγαλύτερη χωρητικότητα του τόπου αποθήκευσης και δυνατότητα έγχυσης και αποθήκευσης όγκων CO<sub>2</sub> μεγαλύτερων από τους αναφερόμενους στην αίτηση έκδοσης άδειας αποθήκευσης ή στην εκδοθείσα άδεια αποθήκευσης, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εφόσον εκτιμά, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, ότι υφίσταται η αντίστοιχη μεγέθους ζήτηση, δύναται να ζητήσει από τον φορέα εξερεύνησης ή τον φορέα εκμετάλλευσης αντίστοιχα την υποβολή αναθεωρημένων μελετών εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, προκειμένου να αξιολογηθεί εκ νέου η διαθέσιμη δυναμικότητα του τόπου αποθήκευσης και να επαναπροσδιοριστούν:

α) η συνολική ποσότητα CO<sub>2</sub> που επιτρέπεται να αποθηκεύεται στον τόπο αποθήκευσης,

β) τα όρια πίεσης του ταμειυτήρα, και

γ) οι ανώτατοι επιτρεπόμενοι ρυθμοί και πιέσεις έγχυσης για την έκδοση της άδειας αποθήκευσης, σύμφωνα με τις αναθεωρημένες απαιτήσεις.

8. Αφού λάβει υπόψη και τα αποτελέσματα των μελετών αυτών, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκδίδει άδεια αποθήκευσης ή τροποποιεί την εκδοθείσα άδεια αντίστοιχα, στην οποία συμπεριλαμβάνει δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για την προσαρμογή του τόπου αποθήκευσης στα αναθεωρημένα τεχνικά χαρακτηριστικά. Αν ο φορέας εκμετάλλευσης δεν προβεί, εντός ευλόγου χρόνου, στις ενέργειες που απαιτούνται για την αποτελεσματική συμμόρφωσή του, προς την υποχρέωση ανάπτυξης του τόπου αποθήκευσης, βάσει της συνολικής χωρητικότητάς του, και εφόσον η καθυστέρηση αυτή δεν οφείλεται σε ανωτέρα βία ή άλλη αντικειμενική αδυναμία, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας προκηρύσσει διεθνή ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για την ανάθεση της χρηματοδότησης των σχετικών έργων ή της κατασκευής και χρηματοδότησής τους σε τρίτο, σύμφωνα με το άρθρο 13. Περαιτέρω, η αρμόδια αρχή CCS δύναται να αποφασίσει την επιβολή ποινικής ρήτρας για κάθε μήνα καθυστέρησης, λαμβάνοντας υπόψη τις δαπάνες για την αγορά δικαιωμάτων εκπομπών CO<sub>2</sub>, στις οποίες εκτίθενται οι δικαιούχοι χρήστες του τόπου αποθήκευσης.

9. Εντός είκοσι (20) ημερών από την έκδοσή της, η απόφαση με την οποία χορηγείται άδεια αποθήκευσης, δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της αρμόδιας αρχής CCS με την ίδια μορφή.

**Άρθρο 13****Διεθνής ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία  
για την άδεια αποθήκευσης  
(παρ. 2 άρθρου 6 της Οδηγίας 2009/31/EK)**

1. Εάν ο φορέας εξερεύνησης χάσει την προτεραιότητά του ως προς τον τόπο αποθήκευσης ή εάν η αξιολόγηση της διαθέσιμης αποθηκευτικής ικανότητας ενός τόπου αποθήκευσης και η χωροθέτηση αυτού έχουν διεξαχθεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9, με πρωτοβουλία της αρμόδιας αρχής CCS, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρχής, προκηρύσσει διεθνή ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για τη χορήγηση άδειας αποθήκευσης στον τόπο αυτόν.

2. Δικαίωμα συμμετοχής στη διαγωνιστική διαδικασία του παρόντος έχουν οι φορείς της παρ. 5 του άρθρου 10, οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στην παρ. 6 του άρθρου 10, στο μέτρο που αυτά αφορούν την αποθήκευση. Η διακήρυξη, η οποία δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιέχει τουλάχιστον την κατ' αρχήν διαθέσιμη χωρητικότητα του τόπου αποθήκευσης και τη δυνατότητα έγχυσης CO<sub>2</sub>, σε αυτόν, πρόσθετα κριτήρια επιλογής, τις ελάχιστες πληροφορίες που περιλαμβάνει η αίτηση συμμετοχής, όπως αναφέρονται στο Παράρτημα III, το χρονοδιάγραμμα και τους όρους διεξαγωγής του διαγωνισμού, την ημερομηνία έναρξης και την προθεσμία υποβολής αιτήσεων συμμετοχής, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δύο (2) μηνών, καθώς και κάθε άλλη πρόσθετη πληροφορία, στοιχείο, έγγραφο και δικαιολογητικό.

3. Η άδεια αποθήκευσης εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, αφού ληφθεί υπόψη η γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο της άδειας αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 14.

4. Οι παρ. 2, 6, 7 και 9 του άρθρου 12 εφαρμόζονται και ως προς τη διεθνή ανταγωνιστική διαδικασία για την άδεια αποθήκευσης.

**Άρθρο 14****Εξέταση αιτήσεων και σχεδίων αδειών αποθήκευσης  
από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή  
(άρθρο 10 της Οδηγίας 2009/31/EK)**

1. Η αρμόδια αρχή CCS κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις αιτήσεις για τη χορήγηση αδειών αποθήκευσης μέσα σε έναν (1) μήνα από την παραλαβή τους.

2. Η αρμόδια αρχή CCS ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για όλα τα σχέδια αδειών αποθήκευσης και τυχόν άλλα στοιχεία που συνεκτιμώνται για την έκδοση της άδειας.

3. Οι γνώμες που παρέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επί των σχεδίων αδειών αποθήκευσης δεν είναι δεσμευτικές για το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

4. Η αρμόδια αρχή CCS κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάθε άδεια αποθήκευσης. Εάν η άδεια αποκλίνει από τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, αιτιολογεί την απόκλιση.

**Άρθρο 15****Τροποποίηση και μεταβίβαση των αδειών αποθήκευσης  
(παρ. 1 άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/31/EK)**

1. Ο φορέας εκμετάλλευσης ενημερώνει το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και την αρμόδια αρχή CCS πριν από κάθε τροποποίηση της εταιρικής ή μετοχικής του σύνθεσης ή άλλων μεταβολών που αφορούν τον ίδιο τον φορέα εκμετάλλευσης. Το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, εγκρίνει ή απορρίπτει την τροποποίηση της εταιρικής ή μετοχικής σύνθεσης ή άλλες μεταβολές, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο.

2. Για τις τροποποιήσεις των όρων εκμετάλλευσης του τόπου αποθήκευσης, σύμφωνα με την παρ. 1 απαιτείται η υποβολή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κατά τον ν. 4014/2011 (Α' 209). Αν εκδοθεί νέα Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) ή τροποποιηθεί η ισχύουσα, ο φορέας εκμετάλλευσης την κοινοποιεί αμελλητί στην αρμόδια αρχή CCS, η οποία εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως προς το εάν απαιτείται η έκδοση νέας άδειας αποθήκευσης ή η τροποποίηση της ισχύουσας.

3. Η απόφαση για την τροποποίηση της άδειας αποθήκευσης δημοσιεύεται σε περίληψη, εντός είκοσι (20) ημερών από την έκδοσή της, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της αρμόδιας αρχής CCS με την ίδια μορφή.

4. Η άδεια αποθήκευσης δύναται να μεταβιβάζεται, εντός της διάρκειας ισχύος της, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS.

Ο κάτοχος της άδειας υποβάλλει στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στην αρμόδια αρχή CCS, αίτηση που συνοδεύεται από τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για να εκτιμηθεί εάν συντρέχουν στο πρόσωπο του υποψηφίου νέου κατόχου οι απαραίτητοι όροι για τη χορήγηση της άδειας αποθήκευσης, καθώς και τη σύμβασή του με τον τελευταίο. Η αρμόδια αρχή CCS εξετάζει τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά εντός είκοσι (20) ημερών από την υποβολή τους, και εφόσον κρίνει ότι πληρούνται τα κριτήρια επιλογής και εξετάσει την παράμετρο της εθνικής ασφάλειας, εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας την τροποποίηση της άδειας αποθήκευσης ως προς τα στοιχεία του νέου κατόχου. Με τη μεταβίβαση της άδειας αποθήκευσης ο νέος κάτοχος υπεισέρχεται στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτή.

5. Εάν στο μετοχικό κεφάλαιο του κατόχου της άδειας αποθήκευσης εισέρχεται νέος μέτοχος ή νέοι μέτοχοι, τα στοιχεία τους γνωστοποιούνται στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στην αρμόδια αρχή CCS τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη σκοπούμενη εταιρική μεταβολή. Η αρμόδια αρχή CCS εξετάζει τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά εντός είκοσι (20) ημερών από την υποβολή τους και, εφόσον κρίνει ότι δεν παραβιάζονται οι διατάξεις του παρόντος και δεν τίθενται ζητήματα εθνικής ασφάλειας, εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλο-

ντος και Ενέργειας την έγκριση της εταιρικής μεταβολής. Τροποποίηση της άδειας αποθήκευσης στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται.

### **Άρθρο 16**

#### **Διάρκεια και ανάκληση της άδειας αποθήκευσης (παρ. 3 και 4 άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Η διάρκεια της άδειας δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από είκοσι πέντε (25) έτη, ούτε να είναι μικρότερη από είκοσι (20) έτη από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η άδεια αποθήκευσης δύναται να ανανεώνεται ανά πέντε (5) έτη με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, ύστερα από αίτηση του φορέα εκμετάλλευσης, που υποβάλλεται προς το όργανο αυτό και την αρμόδια αρχή CCS, έξι (6) τουλάχιστον μήνες πριν από τη λήξη της ισχύουσας άδειας.

3. Το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας επανεξετάζει και, εάν απαιτείται, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, επικαιροποιεί ή, αν συντρέχει σοβαρή παραβίαση του παρόντος ή υποτροπή, ως έσχατο μέτρο ειδικώς για τις περ. α), β) και γ), ανακαλεί την άδεια αποθήκευσης αν:

α) έχουν διαπιστωθεί διαρροές ή σημαντικές ανωμαλίες, σύμφωνα με το άρθρο 21, οι οποίες δεν έχουν αντιμετωπισθεί επαρκώς,

β) από τις υποβαλλόμενες εκθέσεις, κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 ή τις επιθεωρήσεις που διενεργούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 20, προκύπτει η μη συμμόρφωση προς τις προϋποθέσεις της άδειας ή η ύπαρξη κινδύνου διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών,

γ) ο φορέας εκμετάλλευσης αδυνατεί να τηρήσει τις προϋποθέσεις ισχύος της άδειας,

δ) κρίνεται αναγκαίο, βάσει των πρόσφατων επιστημονικών πορισμάτων και της τεχνολογικής εξέλιξης.

Σε κάθε περίπτωση, με την επιφύλαξη των περ. α) έως δ), η επικαιροποίηση της άδειας είναι δυνατή πέντε (5) έτη από τη χορήγησή της και στη συνέχεια ανά δεκαετία.

4. Στις περ. α) έως δ) της παρ. 3, η αρμόδια αρχή CCS καλεί τον φορέα εκμετάλλευσης να υποβάλει τις απόψεις του, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45). Αν, κατόπιν έρευνας, η αρμόδια αρχή CCS διαπιστώσει αιτιολογημένα τη συνδρομή των περιστάσεων των περ. α) έως δ) της παρ. 3, συντάσσει πρακτικό, με το οποίο καλεί τον φορέα εκμετάλλευσης σε συμμόρφωση, κατά περίπτωση, με τη λήψη μέτρων αποκατάστασης ή μέτρων μέσω των οποίων είναι εφικτή η αντιμετώπιση της διαπιστωθείσας, βάσει των πρόσφατων επιστημονικών πορισμάτων και της τεχνολογικής εξέλιξης, ανάγκης, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες. Αν ο φορέας εκμετάλλευσης δεν συμμορφωθεί μέσα στην ταχθείσα προθεσμία, η αρμόδια αρχή CCS εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας την ανάκληση της άδειας αποθήκευσης. Επίσης, η αρμόδια αρχή CCS διαβιβάζει το πρακτικό του δεύτερου εδαφίου στην, κατά το άρθρο 20 του ν. 4014/2011 (Α' 209), αρμόδια αρχή, προκειμένου να λάβει τα μέτρα της αρμοδιότητάς της.

5. Αν ανακληθεί μία άδεια κατ' εφαρμογή των παρ. 3 και 4, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύνα-

ται:

α) να αποφασίσει, βάσει του άρθρου 13, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, την έκδοση διακήρυξης για διεθνή ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία με σκοπό τη χορήγηση άδειας αποθήκευσης στον τόπο αυτόν, ή

β) να εκδώσει απόφαση για το κλείσιμο του τόπου αποθήκευσης κατ' εφαρμογή της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 22.

6. Έως την έκδοση νέας άδειας αποθήκευσης, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αναλαμβάνει προσωρινά όλες τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή των κριτηρίων αποδοχής, αν αποφασίσει να συνεχίσει:

α) την έγχυση CO<sub>2</sub> στον τόπο αποθήκευσης,

β) την παρακολούθηση και την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων, σύμφωνα με το Παράρτημα IV,

γ) την επιστροφή των δικαιωμάτων σε περιπτώσεις διαρροής, δυνάμει της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΚΑ-ΠΑ/86227/2245/6.8.2024 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής «Αντικατάσταση της υπ' αρ. 181478/965/2017 (Β' 3763) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης - Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Υποδομών και Μεταφορών - Κατάργηση: α) της υπ' αρ. 6517/425/2019 (Β' 390) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης - Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Υποδομών και Μεταφορών και β) της υπ' αρ. 105040/2297/14.11.2019 (Β' 4315) κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων - Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Υποδομών και Μεταφορών - Ενσωμάτωση: α) της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 2023 «για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ όσον αφορά τη συμβολή των αεροπορικών μεταφορών στον στόχο της Ένωσης για μείωση των εκπομπών στο σύνολο της οικονομίας και για την κατάλληλη εφαρμογή ενός παγκόσμιου αγορακεντρικού μέτρου» (L 130/115) και β) της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/959 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 2023 «για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της Ένωσης» (L 130/134)» (Β' 4674), καθώς και

δ) τη λήψη προληπτικών ή επανορθωτικών μέτρων, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8 και την παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ. 148/2009 (Α' 190).

7. Για τις δαπάνες της παρ. 6, η αρμόδια αρχή CCS αξιοποιεί τη χρηματική εγγύηση του άρθρου 24. Αν εκδοθεί απόφαση για το κλείσιμο του τόπου αποθήκευσης, σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 22, εφαρμόζεται η παρ. 6 του άρθρου 24.

8. Εντός είκοσι (20) ημερών από την έκδοσή της, η απόφαση που εκδίδεται για την ανάκληση της άδειας αποθήκευσης, δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της αρμόδιας αρχής CCS στην ίδια μορφή.

**Άρθρο 17**  
**Κριτήρια και διαδικασία αποδοχής ρεύματος**  
**διοξειδίου του άνθρακα**  
**(άρθρο 12 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Σε ένα ρεύμα CO<sub>2</sub> δεν επιτρέπεται να προστίθενται απόβλητα ή άλλες ύλες με σκοπό τη διάθεση των εν λόγω αποβλήτων ή υλών. Ένα ρεύμα CO<sub>2</sub> επιτρέπεται να περιέχει ίχνη συναφών ουσιών από την πηγή, τη δέσμευση ή τη διεργασία έγχυσης και ίχνη ουσιών που προστίθενται για να βοηθήσουν την παρακολούθηση και την επαλήθευση της μετανάστευσης CO<sub>2</sub>. Οι συγκεντρώσεις των ουσιών αυτών είναι κατώτερες από τα επίπεδα τα οποία:

α) επηρεάζουν αρνητικά την ακεραιότητα του τόπου αποθήκευσης ή τη συναφή υποδομή μεταφοράς,

β) συνεπάγονται σημαντικό κίνδυνο για το περιβάλλον ή την υγεία,

γ) παραβαίνουν τις απαιτήσεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας και των ευρωπαϊκών κατευθυντηρίων γραμμών,

δ) ορίζονται στην άδεια αποθήκευσης του εκάστοτε τόπου αποθήκευσης.

2. Ο φορέας εκμετάλλευσης:

α) δέχεται την έγχυση ρευμάτων CO<sub>2</sub>, εφόσον έχει γίνει ανάλυση της σύνθεσης αυτών, συμπεριλαμβανομένων των διαβρωτικών ουσιών, καθώς και αξιολόγηση κινδύνου, η οποία δείχνει ότι τα επίπεδα ρύπανσης είναι σύμφωνα με τους όρους της παρ. 1, και

β) τηρεί μητρώο των ποσοτήτων και χαρακτηριστικών των παραδιδόμενων και εγχυόμενων ρευμάτων CO<sub>2</sub>, συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσής τους.

3. Ο φορέας εκμετάλλευσης, κατά την παραλαβή του προς αποθήκευση CO<sub>2</sub>, από τους μεταφορείς, χορηγεί στους τελευταίους, πιστοποιητικό προέλευσης (πιστοποιητικό αποθήκευσης) το οποίο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

α) τα στοιχεία του φορέα πιστοποίησης,

β) την ημερομηνία έκδοσης,

γ) την ημερομηνία παραλαβής στον τόπο αποθήκευσης, και την ημερομηνία μόνιμης αποθήκευσης, δ) τον τόπο αποθήκευσης,

ε) τα στοιχεία του κατόχου του CO<sub>2</sub> πριν από την αποθήκευση,

στ) τα στοιχεία του υπεύθυνου για τη μεταφορά CO<sub>2</sub>, από τον οποίο παρελήφθη το ρεύμα CO<sub>2</sub>,

ζ) τα στοιχεία του παραγωγού εκπομπών CO<sub>2</sub>,

η) τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του ρεύματος, και

θ) την ποσότητα παραλαβής και την ποσότητα μόνιμης αποθήκευσης.

Αντίγραφο του πιστοποιητικού αποθήκευσης παραδίδεται και στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 5, από τα οποία προέρχεται το ρεύμα CO<sub>2</sub> που παραλαμβάνεται τελικώς από τον φορέα εκμετάλλευσης.

**Άρθρο 18**  
**Παρακολούθηση της αποθήκευσης**  
**(άρθρο 13 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Ο φορέας εκμετάλλευσης προβαίνει σε παρακολούθηση των μονάδων έγχυσης του συγκροτήματος αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένου, όποτε υπάρχει δυνατότητα, του θυσάνου CO<sub>2</sub>, και, κατά περίπτωση, του περι-

βάλλοντος χώρου, που αποσκοπεί:

α) στη σύγκριση μεταξύ της πραγματικής και της αναριστώμενης με ψηφιακό μοντέλο προσομοίωσης συμπεριφοράς του CO<sub>2</sub> και του ύδατος του σχηματισμού στον τόπο αποθήκευσης,

β) στην ανίχνευση σημαντικών ανωμαλιών,

γ) στην ανίχνευση μετανάστευσης CO<sub>2</sub>,

δ) στην έγκαιρη ανίχνευση διαρροής CO<sub>2</sub>,

ε) στην ανίχνευση σημαντικών αρνητικών επενεργειών στο γύρω περιβάλλον, ιδίως στο πόσιμο νερό, στους ανθρώπινους πληθυσμούς ή στους χρήστες της περιβάλλουσας βιόσφαιρας,

στ) στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας διορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 20,

ζ) στην επικαιροποίηση της αξιολόγησης της βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης ασφάλειας και ακεραιότητας του συγκροτήματος αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης του κατά πόσον το αποθηκευμένο CO<sub>2</sub> παραμένει πλήρως και μόνιμως απομονωμένο.

2. Η παρακολούθηση βασίζεται σε σχέδιο παρακολούθησης, το οποίο εκπονείται από τον φορέα εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών σχετικά με την παρακολούθηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/86227/2245/6.8.2024 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Β' 4674).

3. Το σχέδιο παρακολούθησης υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή CCS προς έγκριση, σύμφωνα με το Παράρτημα IV.

4. Το σχέδιο επικαιροποιείται, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV, ανά πέντε (5) έτη, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι μεταβολές του εκτιμώμενου κινδύνου διαρροής, οι αλλαγές στους εκτιμώμενους κινδύνους για το περιβάλλον και την υγεία, οι νέες επιστημονικές γνώσεις και οι βελτιώσεις της βέλτιστης διαθέσιμης τεχνολογίας. Τα επικαιροποιημένα σχέδια επανυποβάλλονται στην αρμόδια αρχή CCS προς έγκριση, με εφαρμογή της παρ. 3.

**Άρθρο 19**  
**Υποβολή εκθέσεων**  
**(άρθρο 14 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Τουλάχιστον μία (1) φορά τον χρόνο και μέχρι την 31η Ιανουαρίου του επόμενου έτους, ο φορέας εκμετάλλευσης υποβάλλει στην αρμόδια αρχή CCS και το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, έκθεση για την παρακολούθηση που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς. Η έκθεση περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

α) τα αποτελέσματα της παρακολούθησης σύμφωνα με το άρθρο 18, κατά την περίοδο που καλύπτει η έκθεση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία παρακολούθησης,

β) τις ποσότητες και τα χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσής τους, των ρευμάτων CO<sub>2</sub> που παραδόθηκαν και εγχύθηκαν, κατά την περίοδο που καλύπτει η έκθεση, τα οποία καταχωρούνται σε μητρώα, σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 17,

γ) πιστοποιητικά που εκδίδονται σύμφωνα με την παρ.

3 του άρθρου 17,

δ) απόδειξη της κατάθεσης και της διατήρησης σε ισχύ της χρηματικής εγγύησης, σύμφωνα με το άρθρο 24 και το Παράρτημα ΙΙΙ,

ε) άλλες πληροφορίες τις οποίες η αρμόδια αρχή CCS θεωρεί συναφείς, καλώντας εγγράφως τον φορέα εκμετάλλευσης να υποβάλει, προκειμένου να αξιολογηθεί η συμμόρφωσή του προς τις προϋποθέσεις ισχύος της άδειας και να εμπλουτιστούν τα δεδομένα για τη συμπεριφορά του CO<sub>2</sub> στον τόπο αποθήκευσης.

2. Οι παραγωγοί εκπομπών CO<sub>2</sub> υποβάλλουν στην αρμόδια αρχή CCS μία (1) φορά τον χρόνο και μέχρι την 31η Ιανουαρίου του επόμενου έτους, έκθεση για την παρακολούθηση του δεσμευόμενου CO<sub>2</sub> που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

3. Οι μεταφορείς υποβάλλουν στην αρμόδια αρχή CCS μία (1) φορά κατ' έτος και μέχρι την 31η Ιανουαρίου του επόμενου έτους, έκθεση για την παρακολούθηση της μεταφοράς που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς, η οποία συνοδεύεται από πιστοποιητικό προέλευσης (μεταφοράς) που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 7.

4. Οι εκθέσεις των παρ. 2 και 3 επαληθεύονται από φορείς, οι οποίοι διαθέτουν κατάλληλη διαπίστευση από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης ή από αντίστοιχο οργανισμό διαπίστευσης άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Συνεργασίας για τη Διαπίστευση.

### **Άρθρο 20**

#### **Επιθεωρήσεις των συγκροτημάτων αποθήκευσης (άρθρο 15 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Η αρμόδια αρχή CCS, σε συνεργασία με την κατά περίπτωση αρμόδια υπηρεσία για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, οργανώνει και συντονίζει σύστημα τακτικών και έκτακτων επιθεωρήσεων των συγκροτημάτων αποθήκευσης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, με σκοπό τον έλεγχο και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις αυτού, καθώς και την παρακολούθηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον και την υγεία.

2. Οι επιθεωρήσεις διενεργούνται από:

α) την αρμόδια αρχή CCS ή

β) μικτό κλιμάκιο επιθεωρητών, που συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού από υπαλλήλους της αρμόδιας αρχής CCS και υπαλλήλους του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Στο κλιμάκιο επιθεωρητών δύναται να συμμετέχουν και ειδικοί επιστήμονες, εκπρόσωποι άλλων υπουργείων ή δημόσιων φορέων ή των αρμοδίων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ανάλογα με τις περιστάσεις.

3. Οι επιθεωρήσεις περιλαμβάνουν επισκέψεις των επιφανειακών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των εγχυτικών εγκαταστάσεων, αξιολόγηση των εργασιών έγχυσης και παρακολούθησης που πραγματοποιούνται από τον φορέα εκμετάλλευσης, και έλεγχο των σχετικών αρχείων που τηρεί ο φορέας εκμετάλλευσης. Ο φορέας εκμετάλλευσης παρέχει στην αρμόδια αρχή CCS ή στα κλιμάκια επιθεωρητών, ακώλυτη πρόσβαση στους χώρους των εγκαταστάσεών του.

4. Οι τακτικές επιθεωρήσεις διενεργούνται:

α) τουλάχιστον μία (1) φορά τον χρόνο για το διάστημα λειτουργίας της εγκατάστασης και έως τρία (3) έτη από το κλείσιμο της εγκατάστασης,

β) μετά από το κλείσιμο της εγκατάστασης ανά πέντε (5) έτη, έως ότου μεταβιβαστεί η ευθύνη της εγκατάστασης στην αρμόδια αρχή CCS.

Στο πλαίσιο των επιθεωρήσεων αυτών, εξετάζονται οι εγκαταστάσεις έγχυσης και παρακολούθησης, καθώς και το πλήρες φάσμα των συναφών επενεργειών του συγκροτήματος αποθήκευσης στο περιβάλλον και στην υγεία.

5. Έκτακτες επιθεωρήσεις διενεργούνται:

α) αν έχουν γνωστοποιηθεί στην αρμόδια αρχή CCS ή στην αρμόδια υπηρεσία κατά το άρθρο 20 του ν. 4014/2011 (Α' 209) για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή στην αρμόδια για την υπεράκτια ασφάλεια αρχή σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4409/2016 (Α' 136), ή έχουν περιέλθει σε γνώση τους διαρροές ή σημαντικές ανωμαλίες, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 21,

β) αν από τις εκθέσεις του άρθρου 19 αποδεικνύεται ανεπαρκής συμμόρφωση προς τις προϋποθέσεις ισχύος της άδειας,

γ) για να διερευνηθούν σοβαρές καταγγελίες σχετικά με το περιβάλλον ή την υγεία,

δ) σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση κρίνει η αρμόδια αρχή CCS.

6. Μετά από κάθε επιθεώρηση, η αρμόδια αρχή CCS, από κοινού με την αρμόδια υπηρεσία κατά το άρθρο 20 του ν. 4014/2011 για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή την αρμόδια για την υπεράκτια ασφάλεια αρχή, συντάσσουν έκθεση με τα αποτελέσματα της επιθεώρησης. Στην έκθεση αξιολογείται η συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις του παρόντος και αναφέρεται το κατά πόσο είναι αναγκαία η λήψη περαιτέρω μέτρων. Η έκθεση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο φορέα εκμετάλλευσης και αναρτάται στον ιστότοπο της αρμόδιας αρχής CCS μέσα σε δύο (2) μήνες από τη διεξαγωγή της επιθεώρησης.

### **Άρθρο 21**

#### **Μέτρα σε περίπτωση διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών**

#### **(άρθρο 16 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Σε περίπτωση διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών, ο φορέας εκμετάλλευσης ειδοποιεί αμέσως την αρμόδια αρχή CCS και λαμβάνει χωρίς καθυστέρηση τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας. Σε περίπτωση διαρροών και σημαντικών ανωμαλιών που ενέχουν τον κίνδυνο διαρροής, ο φορέας εκμετάλλευσης ειδοποιεί επίσης αμέσως την αρμόδια αρχή CCS.

2. Τα διορθωτικά μέτρα της παρ. 1 λαμβάνονται με βάση το σχέδιο διορθωτικών μέτρων που έχει υποβληθεί στην αρμόδια αρχή CCS, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ.

3. Η αρμόδια αρχή CCS μπορεί να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης να λάβει τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι πρόσθετα ή διαφορετικά από εκείνα που ορίζονται στο σχέδιο διορθωτικών μέτρων.

4. Η αρμόδια αρχή CCS μπορεί να λαμβάνει τα αναγκαία ή πρόσθετα διορθωτικά μέτρα, αν ο φορέας εκμετάλλευσης τα παραλείπει.

5. Για τη λήψη των διορθωτικών μέτρων της παρ. 4, η αρμόδια αρχή CCS χρησιμοποιεί, ιδίως, τη χρηματική εγγύηση του άρθρου 24, καθώς και τις ποινικές ρήτρες της παρ. 4 του άρθρου 40.

## **Άρθρο 22**

### **Υποχρεώσεις κατά το κλείσιμο και την περίοδο μετά το κλείσιμο του τόπου αποθήκευσης (άρθρο 17 της Οδηγίας 2009/31/EK)**

1. Ένας τόπος αποθήκευσης κλείνει στις εξής περιπτώσεις:

α) εάν έχουν τηρηθεί οι απαιτήσεις που καθορίζονται στην άδεια αποθήκευσης,

β) εάν το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εγκρίνει, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, την τεκμηριωμένη αίτηση του φορέα εκμετάλλευσης και

γ) εάν αποφασισθεί από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, αφού ανακληθεί η άδεια αποθήκευσης, κατ' εφαρμογή των παρ. 3 και 4 του άρθρου 16.

2. Μετά το κλείσιμο ενός τόπου αποθήκευσης ο φορέας εκμετάλλευσης παραμένει υπεύθυνος για:

α) την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και τη λήψη διορθωτικών μέτρων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος, καθώς και για τις πάσης φύσεως υποχρεώσεις που αφορούν την επιστροφή δικαιωμάτων σε περίπτωση διαρροών, σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/86227/2245/6.8.2024 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Β' 4674),

β) τη λήψη προληπτικών μέτρων ή μέτρων αποκατάστασης, σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 11 του π.δ. 148/2009 (Α' 190), έως ότου η ευθύνη του τόπου αποθήκευσης μεταβιβασθεί στην αρμόδια αρχή CCS, σύμφωνα με τις παρ. 1 έως 5 του άρθρου 23,

γ) τη σφράγιση του τόπου αποθήκευσης και την απομάκρυνση των εγχυτικών εγκαταστάσεων.

3. Οι αναφερόμενες στην παρ. 2 υποχρεώσεις του φορέα εκμετάλλευσης τηρούνται με βάση το προσωρινό σχέδιο της περιόδου μετά το κλείσιμο, το οποίο ο τελευταίος έχει εκπονήσει δυνάμει της βέλτιστης πρακτικής και σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV, που εγκρίνεται κατά το στάδιο χορήγησης της άδειας αποθήκευσης, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ.

4. Στις περ. α) και β) της παρ. 1, το προσωρινό σχέδιο της περιόδου μετά το κλείσιμο ενός τόπου αποθήκευσης:

α) επικαιροποιείται, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, με βάση, ιδίως την ανάλυση κινδύνου, τη βέλτιστη πρακτική και τις τεχνολογικές βελτιώσεις,

β) υποβάλλεται προς έγκριση στην αρμόδια αρχή CCS, και

γ) εγκρίνεται από την αρμόδια αρχή CCS, ως το οριστικό σχέδιο της περιόδου μετά το κλείσιμο.

5. Μετά το κλείσιμο ενός τόπου αποθήκευσης, κατά την περ. γ) της παρ. 1, η αρμόδια αρχή CCS είναι υπεύ-

θυνη για την παρακολούθηση και τη λήψη διορθωτικών μέτρων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος, καθώς και για τις πάσης φύσεως υποχρεώσεις που αφορούν την επιστροφή δικαιωμάτων σε περίπτωση διαρροών, δυνάμει της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/86227/2245/6.8.2024 κοινής απόφασης, καθώς και για τη λήψη προληπτικών μέτρων ή μέτρων αποκατάστασης, βάσει του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 8 και την παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ. 148/2009.

6. Οι απαιτήσεις μετά το κλείσιμο εκπληρώνονται από την αρμόδια αρχή CCS με βάση το προσωρινό σχέδιο μετά το κλείσιμο της παρ. 3, το οποίο, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, επικαιροποιείται.

7. Η αρμόδια αρχή CCS ανακτά από τον φορέα εκμετάλλευσης τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τα μέτρα της παρ. 5, χρησιμοποιώντας, ιδίως, τη χρηματική εγγύηση του άρθρου 24, καθώς και τις ποινικές ρήτρες της παρ. 4 του άρθρου 40.

## **Άρθρο 23**

### **Μεταβίβαση της ευθύνης για τον τόπο αποθήκευσης (άρθρο 18 της Οδηγίας 2009/31/EK)**

1. Αν ένας τόπος αποθήκευσης έχει κλείσει σύμφωνα με τις περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 22, οι υποχρεώσεις που αφορούν:

α) στην παρακολούθηση και τη λήψη διορθωτικών μέτρων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος,

β) στην επιστροφή δικαιωμάτων σε περίπτωση διαρροών, σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/86227/2245/6.8.2024 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Β' 4674), καθώς και

γ) στη λήψη προληπτικών μέτρων ή μέτρων αποκατάστασης, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8 και την παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ. 148/2009 (Α' 190),

μεταβιβάζονται στην αρμόδια αρχή CCS με πρωτοβουλία της τελευταίας ή μετά από αίτημα του φορέα εκμετάλλευσης.

2. Η μεταβίβαση των υποχρεώσεων της παρ. 1 πραγματοποιείται, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) από τα διαθέσιμα στοιχεία αποδεικνύεται ότι το αποθηκευμένο CO<sub>2</sub> διατηρείται πλήρως και μονίμως απομονωμένο,

β) έχει παρέλθει η ελάχιστη περίοδος που καθορίζεται από την αρμόδια αρχή CCS, εκτός εάν η αρχή κρίνει ότι πληρούται η περ. γ) πριν από το τέλος της εν λόγω περιόδου,

γ) οι οικονομικές υποχρεώσεις του άρθρου 26 έχουν εκπληρωθεί, και

δ) ο τόπος αποθήκευσης έχει σφραγιστεί και οι εγχυτικές εγκαταστάσεις έχουν αφαιρεθεί.

3. Ο φορέας εκμετάλλευσης συντάσσει έκθεση στην οποία τεκμηριώνεται η συνδρομή της προϋπόθεσης της περ. α) της παρ. 2 και την υποβάλλει στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ώστε να εγκρίνει τη μεταβίβαση της ευθύνης για τον τόπο αποθήκευσης. Η έκθεση υποβάλλεται και στην αρμόδια αρχή CCS.

4. Στην έκθεση της παρ. 3 τεκμηριώνονται τουλάχιστον τα εξής:

α) η αντιστοιχία της πραγματικής συμπεριφοράς του εγχυμένου CO<sub>2</sub> προς τη μοντελοποιημένη συμπεριφορά,  
β) η απουσία ανιχνεύσιμης διαρροής,  
γ) ότι ο τόπος αποθήκευσης εξελίσσεται προς κατάσταση μακροχρόνιας σταθερότητας.

5. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις των περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 22, η αρμόδια αρχή CCS συντάσσει σχέδιο απόφασης για τη μεταβίβαση της ευθύνης, το οποίο υποβάλλει στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, προς έγκριση. Το σχέδιο απόφασης προσδιορίζει τη μέθοδο που χρησιμοποιείται για τη διαπίστωση της εκπλήρωσης των προϋποθέσεων της περ. δ) της παρ. 2, καθώς και αναπροσαρμοσμένες απαιτήσεις για τη σφράγιση του τόπου αποθήκευσης και την απομάκρυνση των εγκαταστάσεων έγχυσης.

6. Αν το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, κρίνει ότι οι προϋποθέσεις των περ. α) και β) της παρ. 2 δεν πληρούνται, απορρίπτει το αίτημα για τη μεταβίβαση της ευθύνης.

7. Η αρμόδια αρχή CCS κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις εκθέσεις της παρ. 3 μέσα σε έναν (1) μήνα από την παραλαβή τους και καθιστά διαθέσιμο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε άλλο στοιχείο που λαμβάνει υπόψη κατά την κατάρτιση του σχεδίου απόφασης για τη μεταβίβαση της ευθύνης.

8. Η αρμόδια αρχή CCS ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα σχέδια αποφάσεων που καταρτίζει, σύμφωνα με την παρ. 5, συμπεριλαμβανομένων και άλλων στοιχείων που συνεκτιμά για να καταλήξει στην οριστική έκδοσή τους.

9. Οι γνώμες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί των σχεδίων αποφάσεων των παρ. 7 και 8, εφόσον παρέχονται, δεν είναι δεσμευτικές για το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

10. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις των περ. α) έως δ) της παρ. 2, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκδίδει την εγκριτική απόφαση για τη μεταβίβαση της ευθύνης του τόπου αποθήκευσης στην αρμόδια αρχή CCS.

11. Η αρμόδια αρχή CCS κοινοποιεί την απόφαση της παρ. 10 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αν η απόφαση αποκλίνει από τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας αιτιολογεί την απόκλιση.

12. Μετά από τη μεταβίβαση της ευθύνης δεν διεξάγονται οι τακτικές επιθεωρήσεις της παρ. 4 του άρθρου 20 και η παρακολούθηση μπορεί να περιορίζεται σε επίπεδο που επιτρέπει την ανίχνευση διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών. Αν ανιχνευθούν διαρροές ή σημαντικές ανωμαλίες, η παρακολούθηση εντείνεται για να αξιολογηθούν η κλίμακα του προβλήματος και η αποτελεσματικότητα των διορθωτικών μέτρων.

13. Αν συντρέχει υπαιτιότητα του φορέα εκμετάλλευσης, όπως στις περιπτώσεις:

- α) υποβολής ελλιπών στοιχείων,
- β) απόκρυψης συναφών στοιχείων, και
- γ) ηθελημένης απάτης ή μη ασκήσεως της δέουσας επιμέλειας,

η αρμόδια αρχή CCS ανακτά από τον φορέα εκμετάλλευσης τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε μετά τη μεταβίβαση της ευθύνης.

Με την επιφύλαξη του άρθρου 26, δεν ανακτώνται επι-

πλέον δαπάνες μετά τη μεταβίβαση της ευθύνης.

14. Κατά την περίοδο μετά το κλείσιμο ενός τόπου αποθήκευσης, σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 22, η ευθύνη θεωρείται ότι μεταβιβάστηκε στην αρμόδια αρχή CCS, εφόσον από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία καταδεικνύεται ότι το αποθηκευμένο CO<sub>2</sub> θα παραμείνει σε πλήρη και μόνιμη απομόνωση και αφού σφραγισθεί ο τόπος και απομακρυνθούν οι εγχυτικές εγκαταστάσεις.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

### ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΡΙΤΩΝ

#### Άρθρο 24

#### Παράβολα και χρηματικές εγγυήσεις (άρθρο 19 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

1. Κατά την υποβολή αιτήσεων για την έκδοση άδειας εξερεύνησης, σύμφωνα με το άρθρο 10, ή άδειας αποθήκευσης σύμφωνα με το άρθρο 13, ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει παράβολο συμμετοχής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Η υποχρέωση αυτή προβλέπεται στις διακηρύξεις της παρ. 4 του άρθρου 10 και της παρ. 2 του άρθρου 13.

2. Το ύψος του παραβόλου συμμετοχής δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εικοσιπέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ.

3. Ο ενδιαφερόμενος, υπέρ του οποίου εκδόθηκε άδεια εξερεύνησης ή άδεια αποθήκευσης, αντίστοιχα, καταθέτει χρηματική εγγύηση υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την άδεια αποθήκευσης και διασφαλίζονται από τη χρηματική εγγύηση καλής εκτέλεσης, περιλαμβάνονται και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν λόγω: α) κλεισίματος, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και αυτές που συνδέονται με την περίοδο μετά το κλείσιμο του τόπου αποθήκευσης και β) της υπαγωγής των τόπων αποθήκευσης στην υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/86227/2245/6.8.2024 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Β' 4674).

4. Το ύψος της χρηματικής εγγύησης καλής εκτέλεσης της άδειας εξερεύνησης καθορίζεται είτε στη διακήρυξη της διαγωνιστικής διαδικασίας της παρ. 4 του άρθρου 10 είτε στην άδεια εξερεύνησης και δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ.

5. Η χρηματική εγγύηση καλής εκτέλεσης της εξερεύνησης είναι έγκυρη και σε ισχύ πριν από την έναρξη των εργασιών εξερεύνησης. Παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια της άδειας εξερεύνησης και επιστρέφεται στον φορέα εξερεύνησης μετά το πέρας ισχύος της άδειας αυτής.

6. Το ύψος της χρηματικής εγγύησης καλής εκτέλεσης της άδειας αποθήκευσης καθορίζεται με την άδεια αποθήκευσης και δεν μπορεί να είναι κατώτερο του κόστους εκτέλεσης κατάλληλης γεωφυσικής επισκόπησης ή παρεμβατικής γεώτρησης και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ. Είναι έγκυρη και σε ισχύ πριν από την έναρξη της έγχυσης και παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια της άδειας αποθήκευσης, καθώς και:

α) στην περίοδο μετά το κλείσιμο ενός τόπου αποθήκευσης, σύμφωνα με τις περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 22, έως ότου μεταβιβαστεί στην αρμόδια αρχή CCS η ευθύνη για τον τόπο αποθήκευσης, σύμφωνα με τις παρ. 1 έως 5 του άρθρου 23,

β) μετά την ανάκληση άδειας αποθήκευσης, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 16:

βα) μέχρι να εκδοθεί νέα άδεια αποθήκευσης,

ββ) εάν κλείνει ο τόπος αποθήκευσης, σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 22, μέχρι να πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση της ευθύνης, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 23, εφόσον έχουν τηρηθεί οι οικονομικές υποχρεώσεις του άρθρου 26.

7. Η χρηματική εγγύηση καλής εκτέλεσης της αποθήκευσης αναπροσαρμόζεται ανά πενταετία, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι μεταβολές του εκτιμώμενου κινδύνου διαρροής και το κατ' εκτίμηση κόστος όλων των σχετικών υποχρεώσεων.

8. Αν ο δικαιούχος φορέας δεν συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις του, ανεξάρτητα από την επιβολή των κυρώσεων του άρθρου 34, η χρηματική εγγύηση καλής εκτέλεσης της εξερεύνησης ή της αποθήκευσης καταπίπτει εν όλω ή εν μέρει προς όφελος του Ελληνικού Δημοσίου και το ποσό διατίθεται στον Ειδικό Λογαριασμό CCS του άρθρου 39 προκειμένου να χρησιμοποιηθεί, συμπληρωματικά προς το π.δ. 148/2009 (Α' 190), για τη χρηματοδότηση της περιβαλλοντικής αποκατάστασης, ή για άλλο σκοπό που επιτελεί ο λογαριασμός αυτός.

#### **Άρθρο 25 Ασφάλιση έργων**

Ο φορέας της άδειας εξερεύνησης, εντός ενός (1) μηνός από την έκδοσή της και σε κάθε περίπτωση πριν από την έναρξη των εργασιών εξερεύνησης, και ο φορέας της άδειας αποθήκευσης εντός ενός (1) μηνός από την έκδοσή της και σε κάθε περίπτωση πριν από την έναρξη των εργασιών έγχυσης προσκομίζουν στην αρμόδια αρχή CCS ασφαλιστήριο συμβόλαιο, στο οποίο αναφέρονται:

α) οι εργασίες που καλύπτονται,

β) ότι η ασφαλιστική κάλυψη αφορά σε ζημιές προς τρίτους και στην επαναφορά του περιβάλλοντος στην πρότερη κατάσταση σε περίπτωση βλάβης αυτού, καθώς και

γ) το ύψος της ασφαλιστικής κάλυψης.

Ο φορέας προσκομίζει στην αρμόδια αρχή CCS βεβαίωση της ασφαλιστικής εταιρείας, στην οποία βεβαιώνεται ότι οι εργασίες που καταλαμβάνονται από την άδεια, καλύπτονται από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

#### **Άρθρο 26 Χρηματοδοτικός μηχανισμός (άρθρο 20 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Ο φορέας εκμετάλλευσης, πριν από τη μεταβίβαση της ευθύνης σύμφωνα με το άρθρο 23, καταβάλλει στον ειδικό λογαριασμό CCS του άρθρου 39 χρηματοδοτική συνεισφορά.

2. Η συνεισφορά του φορέα εκμετάλλευσης καθορίζεται για κάθε έργο, σύμφωνα με την εκτίμηση των κινδύνων που διενεργείται με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες εκτίμησης των δαπανών που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20 της Ο-

δηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ, και του κανονισμού (ΕΚ) 1013/2006 (L 140). Η συνεισφορά υπολογίζεται βάσει των κριτηρίων που τίθενται στο Παράρτημα Ι και των στοιχείων που σχετίζονται με το ιστορικό της αποθήκευσης CO<sub>2</sub> ως προς τον καθορισμό των υποχρεώσεων μετά τη μεταφορά και καλύπτει τουλάχιστον τις αναμενόμενες δαπάνες παρακολούθησης επί τριάντα (30) έτη. Η παρούσα εφαρμόζεται συμπληρωματικά προς το π.δ. 148/2009 (Α' 190), περί περιβαλλοντικής ευθύνης για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον.

3. Μετά τη μεταβίβαση της ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 23, η χρηματοδοτική συνεισφορά χρησιμοποιείται για την κάλυψη των δαπανών που βαρύνουν την αρμόδια αρχή CCS, προκειμένου να εξασφαλίζεται η μόνιμη και ασφαλής απομόνωση του CO<sub>2</sub> σε τόπους αποθήκευσης.

4. Το ύψος της χρηματοδοτικής συνεισφοράς καθορίζεται με απόφαση της αρμόδιας αρχής CCS, η οποία εκδίδεται μετά το κλείσιμο του τόπου αποθήκευσης και πριν από τη μεταβίβαση της ευθύνης, μετά από εισήγηση του φορέα εκμετάλλευσης, σχετικά με τη μεθοδολογία υπολογισμού, λαμβανομένων υπόψη των δαπανών παρακολούθησης του τόπου αποθήκευσης.

#### **Άρθρο 27 Πρόσβαση στα δίκτυα μεταφοράς και τους τόπους αποθήκευσης (άρθρο 21 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Ο Κώδικας Διαχείρισης και ο Κανονισμός Τιμολόγησης της περ. α) της παρ. 10 του άρθρου 40 που εγκρίνονται για κάθε Δίκτυο Μεταφοράς δεν εφαρμόζονται στα ιδιόκτητα ή ιδιοχρησιμοποιούμενα μικροδίκτυα των παραγωγών εκπομπών CO<sub>2</sub>.

2. Η πρόσβαση των δυνητικών χρηστών στους τόπους αποθήκευσης διενεργείται με βάση τις αρχές της αμεροληψίας, της διαφάνειας και της δίκαιης και ανοικτής πρόσβασης, όπως αυτές εξειδικεύονται ανά τόπο αποθήκευσης στον οικείο Κώδικα Χωρητικότητας, και οργανώνεται ως εξής:

α) με ρυθμιζόμενο τρόπο, σε ποσοστό της αρχικά εκτιμώμενης αποθηκευτικής δυναμικότητας που καθορίζεται στον Κώδικα Κατανομής Χωρητικότητας ενός τόπου αποθήκευσης. Η ρυθμιζόμενη πρόσβαση πραγματοποιείται με ισόποση κατανομή χωρητικότητας μέχρις εξαντλήσεως της προς διάθεση ποσότητας και προϋποθέτει μία ελάχιστη ετήσια συμβολή στη μείωση των ρύπων, σύμφωνα με το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Η κατανομή διενεργείται σε τιμή αναφοράς, που βασίζεται στο μεσοσταθμικό κόστος κεφαλαίου (Weighted Average Cost of Capital - WACC) του τόπου αποθήκευσης και η οποία προκύπτει με βάση τη μεθοδολογία του Κανονισμού Τιμολόγησης του τόπου αποθήκευσης, αφού ληφθεί υπόψη το κεφαλαιουχικό και λειτουργικό κόστος της υποδομής. Οι συμβάσεις του φορέα εκμετάλλευσης με τους δικαιούχους χρήστες έχουν διάρκεια τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών, περιέχουν ποινική ρήτρα υποχρεωτικής

έκχυσης (store or pay). Στον Κώδικα Κατανομής Χωρητικότητας καθορίζονται οι όροι και οι περιορισμοί σε περίπτωση εκχώρησης των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις συμβάσεις της παρούσας περίπτωσης από τον αρχικό δικαιούχο σε τρίτο. Οι δικαιούχοι χρήστες καταβάλλουν χρηματική εγγύηση που εκδίδεται από πιστωτικό ίδρυμα που εδρεύει και λειτουργεί σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), μοναδιαίας τιμής σε ευρώ/τόνο, υπέρ του φορέα εκμετάλλευσης. Οι ειδικότεροι κανόνες κατανομής της χωρητικότητας, καθώς και το ελάχιστο περιεχόμενο των συμβάσεων αυτών, καθορίζονται στον Κώδικα Κατανομής Χωρητικότητας του τόπου αποθήκευσης της περ. β) της παρ. 10 του άρθρου 40.

β) Με δημόσιες διεθνείς διαγωνιστικές διαδικασίες για το υπόλοιπο ποσοστό ως εξής:

βα) Για το ποσοστό της χωρητικότητας του τόπου αποθήκευσης που δημοπρατείται, πραγματοποιείται δημόσιος διεθνής διαγωνισμός με κριτήριο επιλογής ή την οικονομικώς πλέον συμφέρουσα προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής ή τη στάθμιση των έργων των δυνητικά δικαιούχων, βάσει ποιοτικών κριτηρίων ή συνδυασμό των ανωτέρω με τους ανάλογους συντελεστές βαρύτητας, σε δύο (2) φάσεις:

- i) μη δεσμευτική εκδήλωση ενδιαφέροντος, και
- ii) δεσμευτικές προσφορές.

Οι συμβάσεις που συνάπτονται με τους επιτυχόντες προσφέροντες δύναται να είναι μικρότερης διάρκειας από αυτές της ρυθμιζόμενης πρόσβασης, σε κάθε όμως περίπτωση έχουν διάρκεια τουλάχιστον πέντε (5) ετών, ενώ επιτρέπεται και η εκχώρηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις συμβάσεις αυτές σε τρίτο. Το ελάχιστο περιεχόμενο των συμβάσεων ορίζεται στον Κώδικα Κατανομής Χωρητικότητας του τόπου αποθήκευσης.

ββ) Μετά τη διάθεση της χωρητικότητας του τόπου αποθήκευσης με ρυθμιζόμενο τρόπο ή με διαγωνιστική διαδικασία, σύμφωνα με την περ. α) και την υποπερ. βα) της παρούσας περίπτωσης αντίστοιχα, ο φορέας εκμετάλλευσης του τόπου αποθήκευσης δύναται να πραγματοποιήσει επιπρόσθετους διεθνείς διαγωνισμούς σύμφωνα με την υποπερ. βα) της περ. α), ώστε να διαθέσει τη χωρητικότητα που έμεινε αδιάθετη έως την εξάντληση της αρχικά εκτιμώμενης αποθηκευτικής δυναμικότητας. Αν προκύψει πρόσθετη δυναμικότητα σε σχέση με την αρχικά εκτιμώμενη αποθηκευτική δυναμικότητα, στην αρχή εκάστου έτους, ο φορέας εκμετάλλευσης δύναται να καταρτίζει προσωρινό ετήσιο πρόγραμμα εκχύσεων για την κατάρτιση βραχυχρόνιων συμβάσεων, η διάρκεια των οποίων δεν ξεπερνά τα πέντε (5) έτη, και εκδίδει ανοικτή διεθνή πρόσκληση που αναρτάται στην ιστοσελίδα του. Οι προτάσεις των ενδιαφερομένων συνοδεύονται από την κατάθεση χρηματικής εγγύησης ιδρύματος που εδρεύει και λειτουργεί σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., υπέρ του φορέα εκμετάλλευσης. Το ακριβές ύψος της μοναδιαίας τιμής της χρηματικής εγγύησης σε ευρώ/τόνο καθορίζεται στον Κώδικα Κατανομής Χωρητικότητας του τόπου αποθήκευσης. Μετά την υποβολή των προτάσεων των ενδιαφερομένων, ο φορέας εκμετάλλευσης καθορίζει το οριστικό ετήσιο πρόγραμμα εκχύσεων. Βάσει αυτού καταρτίζονται οι σχετικές συμβάσεις και οριστικοποιείται το ύψος των χρηματικών εγγυήσεων, οι οποίες αντικαθίστανται ανα-

λόγως από τους δικαιούχους χρήστες. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τις συμβάσεις μπορούν να μεταβιβασθούν σε τρίτο σύμφωνα με τον Κώδικα Κατανομής Χωρητικότητας της περ. α).

3. Με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, και αφού ληφθούν υπόψη οι απόψεις του φορέα εκμετάλλευσης εγκρίνονται οι κατευθυντήριες οδηγίες της υποπερ. βα) της περ. β) της παρ. 2. Εντός δώδεκα (12) μηνών από την έκδοση της απόφασης του πρώτου εδαφίου εγκρίνονται τα λοιπά κανονιστικά έγγραφα του διαγωνισμού της υποπερ. βα) της περ. β) της παρ. 2, ιδίως οι διακηρύξεις και οι προσκλήσεις, με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, αφού ληφθούν υπόψη οι απόψεις του φορέα εκμετάλλευσης. Περίληψη της απόφασης του δεύτερου εδαφίου δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι σχετικές πληροφορίες και τα αποτελέσματα των δοκιμών αγοράς κοινοποιούνται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στην αρμόδια αρχή CCS. Το ελάχιστο περιεχόμενο των κατευθυντήριων οδηγιών ορίζεται στο Παράρτημα V.

4. Πριν την οριστικοποίηση της διαδικασίας κατανομής με ρυθμιζόμενο τρόπο και με διεθνή δημόσιο διαγωνισμό, κατά την περ. α) και την υποπερ. βα) της περ. β) της παρ. 2 και την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων, κατόπιν πρότασης του φορέα εκμετάλλευσης προς την αρμόδια αρχή CCS, υποβάλλεται εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS προς τη Ρ.Α.Α.Ε.Υ., η οποία εκδίδει τον Κώδικα Διαχείρισης ενός τόπου αποθήκευσης της περ. δ) της παρ. 10 του άρθρου 40. Ο Κώδικας Διαχείρισης του τόπου αποθήκευσης δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στον ιστότοπο της Αρμόδιας Αρχής CCS.

5. Ο φορέας εκμετάλλευσης μπορεί να αρνείται την πρόσβαση σε δυνητικούς χρήστες λόγω έλλειψης δυναμικότητας, εφόσον η άρνησή του είναι επαρκώς αιτιολογημένη και ενημερώσει την αρμόδια αρχή CCS. Ο φορέας εκμετάλλευσης που αρνείται την πρόσβαση λόγω έλλειψης δυναμικότητας ή έλλειψης σύνδεσης, είναι υποχρεωμένος να πραγματοποιεί τις αναγκαίες βελτιώσεις, αν είναι οικονομικώς συμφέρουσες ή αν ο υποψήφιος χρήστης επιθυμεί να καλύψει οικονομικά αυτές τις βελτιώσεις, εφόσον τούτες δεν έχουν αρνητικές επενέργειες για την περιβαλλοντικά ασφαλή αποθήκευση CO<sub>2</sub> και ο φορέας εκμετάλλευσης ενημερώσει την αρμόδια αρχή CCS.

6. Οι πράξεις των παρ. 3 και 4 εκδίδονται αφού συνεκτιμηθούν:

α) η χωρητικότητα αποθήκευσης, η οποία διατίθεται ή μπορεί εύλογα να διατεθεί,

β) το ποσοστό των υποχρεώσεων που έχει η χώρα για μείωση του CO<sub>2</sub> κατ' εφαρμογή διεθνών συμβάσεων και συμφωνιών και ενωσιακών νομοθετικών πράξεων και τις οποίες σκοπεύει να εκπληρώσει μέσω της δέσμευσης και της αποθήκευσης CO<sub>2</sub>,

γ) η ανάγκη του φορέα εκμετάλλευσης να αρνηθεί την πρόσβαση λόγω ασυμβατότητας τεχνικών προδιαγραφών, η οποία δεν μπορεί εύκολα να αντιμετωπισθεί,

δ) η ανάγκη κάλυψης των δεόντως τεκμηριωμένων εύλογων αναγκών του φορέα εκμετάλλευσης και των συμφερόντων των άλλων χρηστών του τόπου αποθήκευσης ή των συναφών μονάδων διεργασίας ή χειρισμού που μπορεί να επηρεαστούν.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄**  
**ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ, ΜΗΤΡΩΑ, ΚΥΡΩΣΕΙΣ**  
**ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ**

**Άρθρο 28**  
**Επίλυση διαφορών**  
**(άρθρο 22 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Στη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. συστήνεται Επιτροπή Διακανονισμού για την Πρόσβαση σε Δίκτυα Μεταφοράς και σε Τόπους Αποθήκευσης CO<sub>2</sub> (Επιτροπή Διακανονισμού), κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος των ενδιαφερομένων, ως εξωδικαστικό όργανο για την ταχεία επίλυση διαφορών που έχουν σχέση με την πρόσβαση σε δίκτυα μεταφοράς και σε τόπους αποθήκευσης.

2. Η Επιτροπή Διακανονισμού είναι τριμελής και αποτελείται:

α) ένα (1) Μέλος του Κλάδου Ενέργειας της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται με απόφαση του οικείου Κλάδου,

β) έναν (1) ειδικό επιστήμονα του Κλάδου Ενέργειας της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. ή δικηγόρο με έμμισθη εντολή της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται με απόφαση του Κλάδου Ενέργειας της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. και

γ) έναν (1) εκπρόσωπο της αρμόδιας αρχής CCS, με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται με απόφαση της αρμόδιας αρχής CSS.

3. Η Επιτροπή Διακανονισμού συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου της Ρ.Α.Α.Ε.Υ.. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο αναπληρωτής του Προέδρου και των υπόλοιπων μελών, καθώς και ο Γραμματέας της Επιτροπής με τον αναπληρωτή του.

4. Τα μέλη της Επιτροπής Διακανονισμού κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους:

α) λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια του άρθρου 27 και τον αριθμό των μερών που ενδέχεται να διαπραγματεύονται την πρόσβαση σε τέτοια δίκτυα,

β) έχουν πρόσβαση σε όλες τις αναγκαίες για το έργο τους πληροφορίες,

γ) τηρούν εμπιστευτικότητα και εχεμύθεια,

δ) μπορούν να ζητούν πληροφορίες από δημόσιες υπηρεσίες και ιδιωτικούς φορείς.

5. Η Επιτροπή Διακανονισμού εδρεύει και λειτουργεί στη Ρ.Α.Α.Ε.Υ.. Η θητεία της Επιτροπής είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται με απόφαση του Προέδρου της Ρ.Α.Α.Ε.Υ..

6. Η Επιτροπή Διακανονισμού επιλαμβάνεται των υποθέσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της, κατόπιν αναφοράς ενός τουλάχιστον των εμπλεκόμενων μερών. Για την υποβολή αναφοράς απαιτείται παράβολο ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Η υποβολή της αναφοράς δεν διακόπτει, ούτε αναστέλλει την προθεσμία άσκησης ενδίκου βοηθήματος.

7. Η Επιτροπή Διακανονισμού εξετάζει τις υποθέσεις που εισάγονται ενώπιόν της με βάση την αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να παρίστανται στην Επιτροπή μετά ή διά δικηγόρου.

8. Αν επιτευχθεί συμβιβασμός ως προς την πρόσβαση σε δίκτυα μεταφοράς και σε τόπους αποθήκευσης, συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τα μέλη της Επιτροπής Διακανονισμού και από τα εμπλεκόμενα μέρη και επέχει θέση δικαστικού συμβιβασμού, αποτελώντας εκτελεστό τίτλο. Διαφορετικά, η Επιτροπή Διακανονισμού εκδίδει πόρισμα, αντίγραφο του οποίου λαμβάνουν τα μέρη, το οποίο εκφράζει την εκτίμησή της επί της υπόθεσης. Το πόρισμα της Επιτροπής λαμβάνεται υπόψη από τα δικαστήρια και εκτιμάται ελεύθερα.

9. Ο συμβιβασμός που επιτυγχάνεται από τα μέρη, χωρίς να έχει υποβληθεί στην Επιτροπή σχετική αναφορά ή πριν από την ακρόαση, μπορεί να επικυρώνεται από αυτή με την υποβολή υπογεγραμμένου, από τα μέρη, πρακτικού. Το επικυρωμένο από την Επιτροπή πρακτικό επέχει επίσης θέση δικαστικού συμβιβασμού και αποτελεί εκτελεστό τίτλο.

10. Η έναρξη της διαδικασίας για επίτευξη συμβιβασμού δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία υποβολής της αναφοράς, σύμφωνα με την παρ. 6. Μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες από την ολοκλήρωση της διαδικασίας διακανονισμού και εφόσον δεν έχει επιτευχθεί συμβιβασμός, η Επιτροπή Διακανονισμού εκδίδει πόρισμα, σύμφωνα με την παρ. 8.

11. Τα πρακτικά και τα πορίσματα της Επιτροπής Διακανονισμού αρχειοθετούνται από την αρμόδια υπηρεσία της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. και κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να λάβει γνώση και να ζητήσει αντίγραφο αυτών.

12. Σε περίπτωση διασυνοριακών διαφορών, η Επιτροπή Διακανονισμού έχει αρμοδιότητα αν το δίκτυο μεταφοράς ή ο τόπος αποθήκευσης ως προς τον οποίο εκδηλώθηκε άρνηση πρόσβασης, ανήκουν στη δικαιοδοσία της χώρας.

13. Σε περίπτωση διασυνοριακών διαφορών, όπου το οικείο δίκτυο μεταφοράς ή ο οικείος τόπος αποθήκευσης ανήκει στη δικαιοδοσία και άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή Διακανονισμού συνεργάζεται με το αρμόδιο όργανο επίλυσης διαφορών του άλλου κράτους μέλους, με σκοπό την ενιαία εφαρμογή της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) 1013/2006 (L 140).

**Άρθρο 29**  
**Διασυνοριακή συνεργασία**  
**(άρθρο 24 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Σε περιπτώσεις διασυνοριακής μεταφοράς CO<sub>2</sub>, διασυνοριακών τόπων αποθήκευσης ή διασυνοριακών συγκροτημάτων αποθήκευσης, η αρμόδια αρχή CCS μεριμνά και εισηγείται επ' αυτού στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας ώστε, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και τρίτων συνεργαζόμενων χωρών, να εκπληρωθούν οι απαιτήσεις του παρόντος και της σχετικής νομοθεσίας της Ε.Ε..

2. Με την επιφύλαξη της νομοθεσίας που διέπει το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Ρύπων, του παρόντος νόμου και του ενωσιακού δικαίου για την αποθήκευση CO<sub>2</sub>, η αρμόδια αρχή CCS δύναται να εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας τη σύναψη διακρατικών συμφωνιών με σκοπό τη διασυνοριακή μεταφορά δεσμευμένου CO<sub>2</sub>, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων:

α) του Πρωτοκόλλου του 1996, σχετικά με τον περιορισμό της ευθύνης για ναυτικές απαιτήσεις 1976, που κυ-

ρώθηκε με τον ν. 3743/2009 (Α' 24) και

β) της Σύμβασης για την πρόληψη της θαλάσσιας ρύπανσης από την απόρριψη αποβλήτων και άλλων υλών, της 29ης Δεκεμβρίου 1972, που κυρώθηκε με τον ν. 1147/1981 (Α' 110).

### **Άρθρο 30 Μητρώα**

(άρθρο 25 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

1. Η αρμόδια αρχή CCS καταρτίζει και τηρεί:

α) μητρώο που περιέχει τις αιτήσεις των αδειών εξερεύνησης και τις άδειες εξερεύνησης που έχουν χορηγηθεί,

β) μητρώο που περιέχει τις αιτήσεις των αδειών αποθήκευσης και των αδειών αποθήκευσης που έχουν χορηγηθεί και

γ) μόνιμο μητρώο και ψηφιακή βάση δεδομένων των τόπων αποθήκευσης που έχουν κλείσει και των οικείων συγκροτημάτων αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένων χαρτών και τμημάτων της έκτασής τους στον χώρο, καθώς και των διαθέσιμων πληροφοριών που είναι χρήσιμες για την αξιολόγηση της πλήρους και μόνιμης απομόνωσης του αποθηκευμένου CO<sub>2</sub>.

2. Τα μητρώα των περ. β) και γ) της παρ. 1 λαμβάνονται υπόψη από τις αρμόδιες αρχές, στις σχετικές διαδικασίες προγραμματισμού, καθώς και κατά το στάδιο χορήγησης άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας, σε δραστηριότητα που μπορεί να επηρεάσει ή να επηρεαστεί από την αποθήκευση CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς, στους καταχωρημένους τόπους αποθήκευσης.

3. Η αρμόδια αρχή CCS καταρτίζει και τηρεί Κεντρικό Ψηφιακό Μητρώο Πιστοποιητικών CO<sub>2</sub>, στο οποίο καταχωρούνται τα πιστοποιητικά μεταφοράς και αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

### **Άρθρο 31**

#### **Ενημέρωση του κοινού**

(άρθρο 26 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)

1. Η αρμόδια αρχή CCS θέτει στη διάθεση του κοινού τις περιβαλλοντικές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποθήκευση CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς, ιδίως σύμφωνα με την υπό στοιχείο Η.Π. 11764/653/16.3.2006 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Δικαιοσύνης «Πρόσβαση του κοινού στις δημόσιες αρχές για παροχή πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/4/ΕΚ «για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ» του Συμβουλίου. Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 77921/1440/1995 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 795)» (Β' 327) και το π.δ. 28/2015 (Α' 34).

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 32 και της υπό στοιχείο Η.Π. 11764/653/16.3.2006 κοινής υπουργικής απόφασης, οι περιβαλλοντικές πληροφορίες που συλλέγονται στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης αδειών εξερεύνησης και αδειών αποθήκευσης, χρησιμοποιούνται μόνο για τους σκοπούς του παρόντος και προστατεύονται από τη νομοθεσία για την προστασία του εμπορικού και του επιχειρηματικού απορρήτου και άλλων ευαίσθη-

των, εμπιστευτικών και διαβαθμισμένων πληροφοριών.

3. Οι υπάλληλοι της αρμόδιας αρχής CCS, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή άλλων αρμοδίων φορέων του δημοσίου τομέα υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), οι οποίοι, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, λαμβάνουν γνώση απόρρητων δεδομένων στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος, τηρούν για τα δεδομένα αυτά εχεμύθεια και διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 32 και την κείμενη νομοθεσία.

4. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, και μετά από γνώμη του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, μπορεί να αρνείται αιτιολογημένα τη δημοσιοποίηση των δεδομένων του παρόντος, αν από αυτή τίθενται ζητήματα εθνικής ασφάλειας.

### **Άρθρο 32**

#### **Κυριότητα, συλλογή, διαχείριση και εμπιστευτικότητα δεδομένων**

1. Η αρμόδια αρχή CCS χορηγεί στον φορέα εξερεύνησης ή στον φορέα εκμετάλλευσης μη αποκλειστική άδεια χρήσης, χωρίς όρους, των δεδομένων δημοσίου που αφορούν στον τόπο αποθήκευσης που καλύπτει η σχετική άδεια εξερεύνησης ή αποθήκευσης. Η άδεια χρήσης των δεδομένων δημοσίου χορηγείται έως την ημερομηνία έναρξης της σχετικής άδειας εξερεύνησης ή αποθήκευσης, και παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια αυτής, ώστε ο φορέας να έχει πρόσβαση, να διατηρεί και να χρησιμοποιεί, τα δεδομένα αυτά για τους σκοπούς εκτέλεσης των εργασιών εξερεύνησης ή αποθήκευσης. Η άδεια χρήσης των δεδομένων δημοσίου, που χορηγείται σύμφωνα με την παρούσα, λήγει αυτοδικαίως με τη λήξη της άδειας εξερεύνησης ή αποθήκευσης.

2. Τα πρωτογενή δεδομένα που συλλέγονται από τον εκάστοτε φορέα εξερεύνησης ή φορέα εκμετάλλευσης κατά τη διάρκεια των εργασιών εξερεύνησης ή αποθήκευσης, μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στην αρμόδια αρχή CCS. Η αρμόδια αρχή CCS χορηγεί στον φορέα εξερεύνησης ή στον φορέα εκμετάλλευσης αποκλειστική άδεια χρήσης, χωρίς όρους, των συλλεγμένων από εκείνον πρωτογενών δεδομένων, η οποία παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια της άδειας εξερεύνησης ή αποθήκευσης, ώστε ο φορέας να έχει πρόσβαση σε τέτοια δεδομένα, καθώς και να τα διατηρεί και να τα χρησιμοποιεί για τους σκοπούς εκτέλεσης των εργασιών εξερεύνησης ή αποθήκευσης. Η άδεια χρήσης των δεδομένων, που χορηγείται σύμφωνα με την παρούσα, λήγει αυτοδικαίως με τη λήξη της άδειας εξερεύνησης ή αποθήκευσης.

3. Ο φορέας εξερεύνησης ή εκμετάλλευσης διατηρεί εμπιστευτικά όλα τα δεδομένα δημοσίου και τα πρωτογενή δεδομένα που περιέρχονται σε γνώση του και δεν αποκτά οποιαδήποτε δικαιώματα επί των εν λόγω δεδομένων, πέραν των όσων αναφέρονται στο παρόν.

4. Κάθε φορέας εξερεύνησης και φορέας εκμετάλλευσης:

α) υποβάλλει στην αρμόδια αρχή CCS όλα τα ιδιόκτητα δεδομένα που κατέχει και εξασφαλίζει στην αρμόδια αρχή CCS ελεύθερη και απεριόριστη πρόσβαση σε αυτά ανά πάσα στιγμή. Η αρμόδια αρχή CCS λαμβάνει γνώση του συνόλου του επιστημονικού έργου και των τεχνικών εργασιών του εκάστοτε φορέα και όλων των τεχνικών

στοιχείων που αυτός συλλέγει, και

β) τηρεί στην Ελλάδα αρχεία και αντίγραφα όλων των ιδιοκτητών δεδομένων που συλλέγει, εξασφαλίζοντας στην αρμόδια αρχή CCS ελεύθερη και απεριόριστη πρόσβαση σε αυτά ανά πάσα στιγμή.

5. Τα ιδιόκτητα δεδομένα παραμένουν στην κυριότητα του εκάστοτε φορέα και είναι εμπιστευτικά, εκτός αν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σχετικής άδειας εξερεύνησης ή άδειας αποθήκευσης. Όλα τα ιδιόκτητα δεδομένα τηρούνται εμπιστευτικά από την αρμόδια αρχή CCS και δεν αναπαράγονται, ούτε γνωστοποιούνται σε τρίτους, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση του φορέα, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας εξερεύνησης ή άδειας αποθήκευσης αυτού. Κατ' εξαίρεση, η αρμόδια αρχή CCS δικαιούται, χωρίς την έγγραφη συγκατάθεση του φορέα, να γνωστοποιεί τα εν λόγω ιδιόκτητα δεδομένα σε τρίτους για τη διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών βάσει των άρθρων 10 και 13, και την ανάπτυξη έργων αποθήκευσης βάσει των διαδικασιών αυτών. Η υποχρέωση εμπιστευτικότητας αίρεται:

α) όταν επιβάλλεται άρση του απορρήτου από αρμόδια αρχή και

β) στο πλαίσιο ερευνών αρμόδιων αρχών ή δικαστικών διαδικασιών.

Σε κάθε περίπτωση, τα ιδιόκτητα δεδομένα δεν συμπεριλαμβάνουν τα δεδομένα έγχυσης, εισπίεσης και παραγωγής, και γενικότερα κρίσιμα δεδομένα για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του ταμειωτήρα.

6. Κατόπιν έγγραφου αιτήματος της αρμόδιας αρχής CCS προς τον φορέα εξερεύνησης ή φορέα εκμετάλλευσης και λήψης της έγγραφης συναίνεσής αυτού, η αρμόδια αρχή CCS μπορεί να χρησιμοποιεί τα ιδιόκτητα δεδομένα και για επιστημονικούς σκοπούς και να τα κοινοποιεί σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ή σε ερευνητικά κέντρα υπό την έννοια του άρθρου 13α του ν. 4310/2014 (Α' 258). Ο φορέας μπορεί αιτιολογημένα να αρνηθεί την παροχή συναίνεσης.

7. Μετά από τη λήξη ισχύος της άδειας εξερεύνησης ή της άδειας αποθήκευσης, η κυριότητα των ιδιοκτητών δεδομένων ανήκει στην αρμόδια αρχή CCS και παύει η υποχρέωση εμπιστευτικότητας. Ο φορέας εξερεύνησης ή αποθήκευσης από τον οποίο παρήχθησαν τα δεδομένα του προηγούμενου εδαφίου, διατηρεί το δικαίωμα αντιγραφής και χρήσης των ιδιοκτητών δεδομένων.

### **Άρθρο 33**

#### **Υποβολή εκθέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 27 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Η αρμόδια αρχή CCS υποβάλλει ανά τρία (3) έτη, και για πρώτη φορά εντός του έτους 2026, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος νόμου, καθώς και για τα μητρώα του άρθρου 30.

2. Η έκθεση της παρ. 1 εκπονείται με βάση ερωτηματολόγιο ή σχεδιάγραμμα σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 27 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ, και του κανονισμού (ΕΚ) 1013/2006 (L 140).

### **Άρθρο 34**

#### **Κυρώσεις**

#### **(άρθρο 28 της Οδηγίας 2009/31/ΕΚ)**

1. Όποιος παραβαίνει με πράξη ή παράλειψη ή παρεμποδίζει τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του Μέρους Α' του παρόντος ή αρνείται ή παραλείπει να τηρήσει οποιονδήποτε όρο άδειας, η οποία του χορηγήθηκε με βάση το Μέρος Α', τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) ετών και με χρηματική ποινή από χίλια (1.000) ευρώ έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ.

2. Σε όποιον παραβαίνει με πράξη ή παράλειψη ή παρεμποδίζει τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του Μέρους Α' του παρόντος και τις άδειες που εκδίδονται με βάση το Μέρος Α', επιβάλλεται από την αρμόδια αρχή CCS, διοικητικό πρόστιμο έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, ανάλογα με τη φύση και τη σοβαρότητα της παράβασης.

3. Η διαδικασία επιβολής του προστίμου εκκινεί με την κοινοποίηση στον φερόμενο ως παραβάτη έκθεσης που συντάσσεται από την αρμόδια αρχή CCS και κλήσης προς αυτόν να υποβάλει τις απόψεις του, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της κλήσης. Το πρόστιμο επιβάλλεται με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας αρχής CCS.

4. Το ποσό του διοικητικού προστίμου βεβαιώνεται από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, αφότου παρέλθει άπρακτη η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων και εισπράττεται κατά τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190).

5. Εάν ένας φορέας εκμετάλλευσης δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του παρόντος και εάν άλλα μέτρα εφαρμογής δεν εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση αυτού, η αρμόδια αρχή CCS δύναται να αποφασίσει την αναστολή λειτουργίας και την ανάκληση της άδειας του φορέα εκμετάλλευσης.

6. Οι κυρώσεις του παρόντος επιβάλλονται ανεξάρτητα από κυρώσεις που τυχόν προβλέπονται σε άλλες διατάξεις.

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ**

### **Άρθρο 35**

#### **Πιλοτικοί τόποι αποθήκευσης**

1. Για τους πιλοτικούς τόπους αποθήκευσης εφαρμόζεται το άρθρο 173 του ν. 4964/2022 (Α' 150), περί αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα από φορείς οι οποίοι κατέχουν δικαίωμα ή άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων.

2. Στους πιλοτικούς τόπους αποθήκευσης τα έργα αναπτύσσονται με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα στο πλαίσιο της άδειας αποθήκευσης, κατά την παρ. 8 του άρθρου 12. Η διαμόρφωση του χρονοδιαγράμματος ανάπτυξης των πιλοτικών τόπων αποθήκευσης λαμβάνει υπόψη τη σκοπιμότητα ταυτοχρονισμού της επίτευξης του μέγιστου ρυθμού έγχυσης με την υλοποίηση των έργων δέσμευσης του CO<sub>2</sub> των δυσχερώς απανθρακοποιήσιμων βιομηχανιών.

3. Η κατανομή της χωρητικότητας για τους πιλοτικούς τόπους αποθήκευσης κατά το ρυθμιζόμενο και κατά το α-

νταγωνιστικό τμήμα τους με διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται με τη διαδικασία του άρθρου 27.

### **Άρθρο 36**

#### **Άδεια εξερεύνησης για κατόχους δικαιωμάτων υδρογονανθράκων**

1. Κατ' εξαίρεση των άρθρων 10 και 11 του παρόντος νόμου, νομικά πρόσωπα στα οποία έχει παραχωρηθεί, από το Ελληνικό Δημόσιο, κατά τον ν. 2289/1995 (Α' 27), δικαίωμα ή άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων σε ορισμένη χερσαία ή θαλάσσια περιοχή, δύνανται να υποβάλουν, μέχρι την 1η Ιουνίου 2035, αίτηση χορήγησης άδειας εξερεύνησης για τη διακρίβωση της καταλληλότητας γεωλογικού σχηματισμού ή σχηματισμών, ευρισκομένων εντός της παραχωρηθείσας περιοχής, που τεκμαίρεται προς τον σκοπό αυτόν ως δυνητικός τόπος αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, κατά το άρθρο 9.

2. Η αίτηση συνοδεύεται κατ' ελάχιστον από:

α) τα στοιχεία του Παραρτήματος II,  
β) τη σύμβαση και λοιπά έγγραφα από τα οποία προκύπτει η κατοχή του δικαιώματος ή της άδειας έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στη συγκεκριμένη περιοχή,

γ) τεχνική έκθεση προς τεκμηρίωση, βάσει υπαρχόντων γεωλογικών, γεωφυσικών και γεωτρητικών δεδομένων, της κατ' αρχήν επιλεξιμότητας του προτεινόμενου σχηματισμού για την αποθήκευση CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με τη φάση 1 του Παραρτήματος I, και

δ) κατάλληλη ειδική θεμελίωση ότι δεν υφίσταται κίνδυνος διαρροών από τις σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις της άδειας εξερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων προς τις σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις εξερεύνησης και μελλοντικής αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, προς τον σκοπό αποφυγής πρόκλησης σημαντικής επιβάρυνσης για το περιβάλλον, κατά το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (L 198).

3. Η αρμόδια αρχή CCS εξετάζει την πληρότητα του φακέλου και εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση εντός έξι (6) μηνών από την υποβολή της αίτησης. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων 10 και 11.

### **Άρθρο 37**

#### **Ενίσχυση χρηστών δικτύων μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα**

1. Προκειμένου να καλυφθεί εν μέρει ο κίνδυνος των παραγωγών εκπομπών CO<sub>2</sub> από τη διακύμανση των τιμών δικαιωμάτων εκπομπής CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU Emissions Trading System - ETS) δύνανται να θεσπίζεται καθεστώς κρατικών ενισχύσεων υπό τη μορφή χρηματοοικονομικού μηχανισμού συμβολαίων επί της διαφοράς άνθρακα (Carbon Contracts for Difference - C-CfD). Το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων τίθεται σε ισχύ μετά από την έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ως τελικοί δικαιούχοι της επιχορήγησης του μηχανισμού ορίζονται, κατόπιν απόφασης του αρμοδίου οργάνου

του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία εκδίδεται έπειτα από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS και γνώμη της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., παραγωγοί εκπομπών CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 12 του άρθρου 40. Τα συμβόλαια επί της διαφοράς άνθρακα απονέμονται στους δικαιούχους μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών, που διοργανώνονται από την αρμόδια αρχή CCS, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της αποδοτικότητας του κόστους και του όγκου του αποθηκευμένου CO<sub>2</sub>, καθώς και της μείωσης των εκπομπών CO<sub>2</sub> σε συγκεκριμένο και εκ των προτέρων καθορισμένο ποσοστό, σε σχέση με τη συμβατική τεχνολογία. Τα συμβόλαια περιλαμβάνουν την υποχρέωση υποβολής ετησίων εκθέσεων μείωσης εκπομπών.

### **Άρθρο 38**

#### **Ενίσχυση φορέων εκμετάλλευσης δικτύων μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα**

1. Προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό για την κατασκευή και λειτουργία δικτύων μεταφοράς και τόπων αποθήκευσης, είναι δυνατό να θεσπίζεται καθεστώς κρατικών ενισχύσεων στους φορείς εκμετάλλευσης των υποδομών αυτών.

2. Σε περίπτωση υπέρβασης της κάλυψης του χρηματοδοτικού κενού, προβλέπεται μηχανισμός ανάκτησης («clawback») της διαφοράς στο δημόσιο.

3. Το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων του παρόντος τίθεται σε ισχύ μετά από την έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

### **Άρθρο 39**

#### **Ειδικός λογαριασμός CCS**

1. Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας συστήνεται Ειδικός Λογαριασμός Έργων Μεταφοράς και Αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, με την ονομασία «Ειδικός Λογαριασμός CCS», με διαχειριστή το Δημόσιο και σκοπό τη διάθεση και διαχείριση των κονδυλίων σχετικά με τα έργα δέσμευσης, μεταφοράς και αποθήκευσης CO<sub>2</sub>. Στον λογαριασμό αυτόν: α) κατατίθενται τα ποσά που ανακτώνται μέσω του μηχανισμού ανάκτησης του άρθρου 38, καθώς και αυτά που προέρχονται από την καταβολή παραβόλων, σύμφωνα με το άρθρο 24, ή την καταβολή προστίμων, σύμφωνα με το άρθρο 34, και κάθε άλλο έσοδο που προβλέπεται στον παρόντα, και β) μεταφέρονται οι πόροι που είναι αναγκαίοι για την ενίσχυση των χρηστών δικτύου μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με το άρθρο 37, καθώς και για την ενίσχυση των φορέων εκμετάλλευσης δικτύου μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με το άρθρο 38.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας τα έσοδα του Ειδικού Λογαριασμού CCS από την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκτησης ή από άλλη πηγή που προβλέπεται στον παρόντα δύνανται να διατίθενται για τη στήριξη της ανάπτυξης έργων μεταφοράς και αποθήκευσης CO<sub>2</sub> του παρόντος νόμου, την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της αρμόδιας αρχής CCS, καθώς και για δαπάνες αποκατάστασης του περιβάλλοντος.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄**  
**ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ**  
**ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

**Άρθρο 40**  
**Εξουσιοδοτικές διατάξεις**

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ανάπτυξης, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να καθορίζονται οι λεπτομέρειες που αφορούν την ασφαλή και αποτελεσματική χρήση του CO<sub>2</sub> και ιδίως:

- α) οι προϋποθέσεις χορήγησης αδειών χρήσης του άρθρου 6,
- β) οι τεχνικές προδιαγραφές και απαιτήσεις πιστοποίησης του CO<sub>2</sub> που υπόκειται σε χρήση,
- γ) η κοινοποίηση των σχετικών δεδομένων στην αρμόδια αρχή CCS,
- δ) οι υποχρεώσεις των κατόχων αδειών χρήσης,
- ε) η διαδικασία παρακολούθησης και
- στ) οι κυρώσεις.

2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να καθορίζονται:

- α) οι προϋποθέσεις έκδοσης αδειών μεταφοράς του άρθρου 7,
- β) οι τεχνικές προδιαγραφές και απαιτήσεις πιστοποίησης του CO<sub>2</sub> που μεταφέρεται,
- γ) η κοινοποίηση των σχετικών δεδομένων στην αρμόδια αρχή CCS,
- δ) οι υποχρεώσεις των κατόχων αδειών μεταφοράς,
- ε) η διαδικασία παρακολούθησης,
- στ) οι κυρώσεις και
- ζ) κάθε άλλη λεπτομέρεια για την ασφαλή μεταφορά CO<sub>2</sub>.

3.α) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν τήρησης της διαδικασίας στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης της υπό στοιχεία ΥΠΕΧΩ-ΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/28.8.2006 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Β' 1225), και εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να ορίζονται μία ή περισσότερες περιοχές, εντός των οποίων δύνανται να χωροθετούνται γεωλογικοί σχηματισμοί ως δυνητικοί τόποι αποθήκευσης.

β) Με απόφαση της αρμόδιας αρχής CCS, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την έκδοση της απόφασης της περ. α), διενεργείται η χωροθέτηση των δυνητικών τόπων αποθήκευσης της παρ. 2 του άρθρου 9, με βάση τα κριτήρια του Παραρτήματος Ι.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να καθορίζονται ο τρόπος υπολογισμού, η διαδικασία επιβολής και είσπραξης της ποινικής ρήτρας της παρ. 8 του άρθρου 12 και η απόδοσή της στους δικαιούχους χρήστες του τόπου αποθήκευσης, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 8 του άρθρου 12. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να καθορίζονται ο τρόπος υπολογισμού, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις επιβολής, κατάπτωσης και είσπραξης της ποινικής ρήτρας της παρ. 5 του άρθρου 21 και της παρ. 7 του άρθρου 22, καθώς και κάθε άλλο σχε-

τικό θέμα.

5. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που εκδίδεται μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να εξειδικεύονται οι όροι συμμετοχής και τα κριτήρια επιλογής και να ορίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια της διαγωνιστικής διαδικασίας του άρθρου 13.

6. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να εξειδικεύονται οι προδιαγραφές και το ειδικότερο περιεχόμενο του φακέλου τροποποίησης του άρθρου 15.

7. Με απόφαση της αρμόδιας αρχής CCS δύναται να προσδιορίζονται τα τεχνικά κριτήρια και οι κατευθύνσεις για την αξιολόγηση της εκπλήρωσης των προϋποθέσεων των περ. α) έως γ) της παρ. 2 του άρθρου 23, σύμφωνα με την έκθεση της παρ. 3 του άρθρου 23, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 23.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να αναπροσαρμόζεται το ύψος του παραβόλου της παρ. 2 του άρθρου 24. Με όμοια απόφαση δύναται να καθορίζονται:

- α) ο τύπος των χρηματικών εγγυήσεων του άρθρου 24, και τυχόν άλλο εχέγγυο ισοδύναμο με τη χρηματική εγγύηση,
- β) οι αποδεκτοί εκδότες των χρηματικών εγγυήσεων,
- γ) οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την κατάπτωσησή τους,
- δ) ο τρόπος διάθεσης των εσόδων από αυτές στην αρμόδια αρχή CCS,
- ε) οι προϋποθέσεις για την υποβολή και επιστροφή τους και
- στ) κάθε άλλο λεπτομερειακό ή τεχνικό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου 24.

9. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να καθορίζονται τα ελάχιστα όρια της ασφαλιστικής κάλυψης του άρθρου 25 για τις εκάστοτε εργασίες εξερεύνησης, έγχυσης και αποθήκευσης που καταλαμβάνει η άδεια, οι όροι εξασφάλισης και απόδειξής της, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 25.

10.α) Με απόφαση της Π.Α.Α.Ε.Υ., η οποία εκδίδεται εντός δώδεκα (12) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, κατόπιν εισήγησης του διαχειριστή του δικτύου μεταφοράς, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Παραρτήματος VI, εγκρίνονται ο Κανονισμός Τιμολόγησης και ο Κώδικας Διαχείρισης κάθε δικτύου μεταφοράς της παρ. 1 του άρθρου 27, βάσει του οποίου ρυθμίζεται η πρόσβαση των δυνητικών χρηστών σε δίκτυα μεταφοράς CO<sub>2</sub>.

β) Με απόφαση της Π.Α.Α.Ε.Υ., κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, εκδίδεται ο Κώδικας Κατανομής Χωρητικότητας κάθε τόπου αποθήκευσης της παρ. 2 του άρθρου 27, ο οποίος ρυθμίζει ιδίως:

- βα) την αρχικά εκτιμώμενη αποθηκευτική ικανότητα,
- ββ) τους δυνητικούς χρήστες του τόπου αποθήκευσης με βάση ιδίως τις επαληθευμένες εκπομπές CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και τη συνεισφορά τους στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων που έχει η χώρα για

μείωση του CO<sub>2</sub>, καθώς και τα κριτήρια επιλεξιμότητας, βγ) τη δυνατότητα ή μη μεταβίβασης σε τρίτους, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις σε περίπτωση δυνατότητας μεταβίβασης,

βδ) το περιεχόμενο, τον τύπο της χρηματικής εγγύησης, τους όρους και τις προϋποθέσεις για την κατάπτωση της χρηματικής εγγύησης,

βε) το ελάχιστο περιεχόμενο των συμβάσεων που καθορίζονται στο άρθρο 27, καθώς και των αντίστοιχων χρηματικών εγγυήσεων,

βστ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή της ρήτρας υποχρεωτικής έκχυσης (store or pay), και βζ) κάθε άλλη σχετική και αναγκαία λεπτομέρεια.

γ) Με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS και λαμβανομένων υπόψη των απόψεων του φορέα εκμετάλλευσης, εκδίδεται ο Κανονισμός Τιμολόγησης κάθε τόπου αποθήκευσης της παρ. 2 του άρθρου 27, ο οποίος καθορίζει τη μεθοδολογία διαμόρφωσης και αναπροσαρμογής του τιμολογίου εισπίεσης και αποθήκευσης CO<sub>2</sub> ανά τόνο δεσμευμένης δυναμικότητας εισπίεσης CO<sub>2</sub>, τη μέθοδο υπολογισμού της ρήτρας υποχρεωτικής έκχυσης (store or pay), όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με την τιμολόγηση της υποδομής, καθώς και κάθε άλλη σχετική και αναγκαία λεπτομέρεια.

δ) Με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS και λαμβανομένων υπόψη των απόψεων του φορέα εκμετάλλευσης, εκδίδεται ο Κώδικας Διαχείρισης ενός τόπου αποθήκευσης, ο οποίος ρυθμίζει ζητήματα, όπως η ποιότητα, η φυσική πρόσβαση στην υποδομή και ο σχετικός προγραμματισμός, καθώς και θέματα μετρήσεων και ασφαλείας, κατά την παρ. 4 του άρθρου 27. Η απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρούσας εκδίδεται εντός δώδεκα (12) μηνών από την έκδοση της απόφασης της περ. β) της παρ. 3. Ειδικά για τα έργα του άρθρου 35 η απόφαση του πρώτου εδαφίου εκδίδεται εντός δώδεκα (12) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.

11. Με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, είναι δυνατόν να ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα της διαδικασίας που ακολουθείται ενώπιον της Επιτροπής του άρθρου 28.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να ορίζονται, στο πλαίσιο του καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων της παρ. 1 του άρθρου 37:

α) το περιεχόμενο των συμβολαίων επί της διαφοράς και η σταθερή τιμή, ανώτατες και κατώτατες τιμές ενεργοποίησης του μηχανισμού των ανωτέρω συμβολαίων, καθώς και οι λοιπές παράμετροι υπολογισμού της ενίσχυσης,

β) οι όροι των ανταγωνιστικών διαδικασιών για τη χορήγηση της ενίσχυσης,

γ) η διάρκεια των συμβολαίων επί της διαφοράς, η διαδικασία παρακολούθησής τους, οι συνέπειες ενδεχόμενων παραβάσεων των συμβατικών όρων τους και η περιοδική εκκαθάρισή τους,

δ) η διαδικασία μεταφοράς πόρων στον ειδικό λογαριασμό του άρθρου 39 για τη χρηματοδότηση της ενίσχυσης,

ε) οι δυνητικοί δικαιούχοι και τα κριτήρια επιλογής τους,

στ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με τον χρηματοοικονομικό

μηχανισμό συμβολαίων επί της διαφοράς άνθρακα.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να ορίζονται, στο πλαίσιο του καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων του άρθρου 38:

α) η μέθοδος προσδιορισμού του επενδυτικού κόστους των υποδομών και ο μαθηματικός τύπος υπολογισμού του υπερκέρδους,

β) τα όρια ενεργοποίησης της επιστροφής,

γ) τα κριτήρια επιλογής χορήγησης των ενισχύσεων,

δ) τα ζητήματα που σχετίζονται με τους περιοδικούς ελέγχους,

ε) η μέγιστη διάρκεια των ενισχύσεων και

στ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με το καθεστώς των ενισχύσεων προς τους φορείς εκμετάλλευσης δικτύων μεταφοράς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

14.α) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να καθορίζονται θέματα σχετικά με τη νόμιμη εκπροσώπηση και τη διαδικασία κατάθεσης, διαχείρισης και διάθεσης των πόρων του Ειδικού Λογαριασμού CCS, που προβλέπεται στο άρθρο 39.

β) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας τα έσοδα του ειδικού λογαριασμού CCS του άρθρου 39, από την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκτησης («clawback») δύναται να διατίθενται για:

βα) τη στήριξη της ανάπτυξης έργων μεταφοράς και αποθήκευσης CO<sub>2</sub>,

ββ) την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της αρμόδιας αρχής CCS και

βγ) την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

15. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία εκδίδεται εντός δεκαοκτώ (18) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, καθορίζονται οι δικαιούχοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού, η διαδικασία είσπραξης του ειδικού τέλους της παρ. 6 του άρθρου 12 υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού CCS του άρθρου 39, ο επιμερισμός του ειδικού τέλους της παρ. 6 του άρθρου 12 μεταξύ των ανωτέρω δικαιούχων, αφού ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις των έργων σε κάθε Ο.Τ.Α., όπως ορίζονται στη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της περ. α) της παρ. 3 του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 12. Ειδικά για την περίπτωση των τόπων αποθήκευσης του άρθρου 35 του παρόντος λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις των έργων, όπως ορίζονται στην απόφαση περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με τον ν. 4014/2011 (Α' 209).

16. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής CCS, δύναται να τροποποιούνται τα Παραρτήματα Ι έως και VI του παρόντος.

#### **Άρθρο 41**

#### **Τελική διάταξη - Διεύρυνση σκοπού και χρηματοδότηση Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 146 ν. 4001/2011**

Στην παρ. 1 του άρθρου 146 του ν. 4001/2011 (Α' 179), περί του σκοπού της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων

(Ε.Δ.Ε.Υ.Ε.Π.), επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. ιθα', αα) οι λέξεις «χορήγηση αδειών εξερεύνησης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και η» διαγράφονται, αβ) οι λέξεις «σύμφωνα με την υπό στοιχεία 48416/2037/Ε.103/7.11.2011 κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 2516) και την κείμενη νομοθεσία» αντικαθίστανται από τις λέξεις «καθώς και της έκδοσης συναφών κανονιστικών πράξεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, η μελέτη και αξιολόγηση δυνητικών περιοχών επιλογής τόπων γεωλογικής αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, η χορήγηση αδειών εξερεύνησης και η εισήγηση για χορήγηση αδειών αποθήκευσης CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς, η προώθηση έργων και η ανάπτυξη υποδομών που αποσκοπούν στη βελτιστοποίηση της δέσμευσης, της χρήσης, της μεταφοράς και της αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, και η πιστοποίηση της δέσμευσης και μεταφοράς CO<sub>2</sub>, με σκοπό την αποθήκευσή του σε γεωλογικούς σχηματισμούς», β) το δεύτερο εδάφιο της περ. ιθβ' καταργείται, γ) στην περ. ιθγ', μετά τις λέξεις «και ενώσεων» προστίθενται οι λέξεις «και κάθε άλλου συναφούς θέματος», και οι περ. ιθα', ιθβ' και ιθγ' διαμορφώνονται ως εξής:

«ιθα. Η εν γένει διαχείριση των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου σχετικά με την εκμετάλλευση γεωλογικών σχηματισμών για την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CO<sub>2</sub>) και άλλων αερίων ή υγρών στοιχείων και ενώσεων, συμπεριλαμβανομένης της σύναψης και της παρακολούθησης της εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων, καθώς και της έκδοσης συναφών κανονιστικών πράξεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, η μελέτη και αξιολόγηση δυνητικών περιοχών επιλογής τόπων γεωλογικής αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, η χορήγηση αδειών εξερεύνησης και η εισήγηση για χορήγηση αδειών αποθήκευσης CO<sub>2</sub> σε γεωλογικούς σχηματισμούς, η προώθηση έργων και η ανάπτυξη υποδομών που αποσκοπούν στη βελτιστοποίηση της δέσμευσης, της χρήσης, της μεταφοράς και της αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, και η πιστοποίηση της δέσμευσης και μεταφοράς CO<sub>2</sub>, με σκοπό την αποθήκευσή του σε γεωλογικούς σχηματισμούς.

ιθβ. Η παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας των έργων των περ. ιζ' και ιθα'.

ιθγ. Η εισήγηση προς τους αρμόδιους Υπουργούς, για την έκδοση των εκάστοτε προβλεπόμενων στην κείμενη νομοθεσία κανονιστικών πράξεων για τον καθορισμό της διαδικασίας και των προϋποθέσεων χρήσης, ανάπτυξης και εκμετάλλευσης γεωλογικών σχηματισμών για την αποθήκευση αερίων και υγρών στοιχείων και ενώσεων και κάθε άλλου συναφούς θέματος.»

#### **Άρθρο 42 Μεταβατικές διατάξεις**

1. Μέχρι την έναρξη ισχύος της κοινής απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 40 επιτρέπεται η χρήση CO<sub>2</sub> σε εγκαταστάσεις, οι οποίες διαθέτουν άδεια λειτουργίας, αφού του γνωστοποιηθεί στην αρμόδια αρχή CCS η έναρξη

της χρήσης. Η χρήση CO<sub>2</sub> κατά το πρώτο εδάφιο επιτρέπεται εφόσον πληρούνται κατ' ελάχιστον οι εξής προϋποθέσεις:

α) οι ποσότητες CO<sub>2</sub> προς χρήση προέρχονται από εγκατάσταση δέσμευσης που διαθέτει εν ισχύ άδεια λειτουργίας και

β) εξασφαλίζεται η δυνατότητα λήψης των τεχνικών μέτρων που είναι πρόσφορα για την πρόληψη διαρροών, καθώς και την ασφάλεια και την παρακολούθηση της χρήσης του CO<sub>2</sub>.

2. Δεν γίνονται δεκτές νέες αιτήσεις του άρθρου 173 του ν. 4964/2022 (Α' 150), περί αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, από φορείς οι οποίοι κατέχουν δικαίωμα ή άδεια έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, το οποίο εξακολουθεί να εφαρμόζεται μόνο σε άδειες εξερεύνησης ή αποθήκευσης που έχουν ήδη εκδοθεί ή σε αιτήσεις που κατατίθενται μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, σύμφωνα με το άρθρο 36. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται ρητά από το άρθρο 173 του ν. 4964/2022 και τις κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσες πράξεις εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του παρόντος νόμου για τις άδειες του άρθρου 35.

3. Για τις άδειες εξερεύνησης ή αποθήκευσης που έχουν ήδη εκδοθεί ή τις αιτήσεις που έχουν κατατεθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, σύμφωνα με το άρθρο 35 κατατίθενται οι εγγυήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 24 του παρόντος.

4. Για την εφαρμογή του Μέρους Α' του παρόντος, του άρθρου 173 του ν. 4964/2022 και της υπό στοιχεία Η.Π. 48416/2037/Ε.103/7.11.2011 κοινής απόφασης, ορίζεται ως αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας το Τμήμα Πολιτικής Έρευνας και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων της Διεύθυνσης Υδρογονανθράκων, σύμφωνα με το άρθρο 44 του π.δ. 132/2017 (Α' 160).

#### **Άρθρο 43 Καταργούμενες διατάξεις**

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται τα άρθρα 1 έως 28, 32 και 33 της υπό στοιχεία Η.Π. 48416/2037/Ε.103/7.11.2011 κοινής απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Μέτρα και όροι για την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς - Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 29457/1511/2005 (Β' 992) κοινής υπουργικής απόφασης, του Π.Δ. 51/2007 (Α' 54) και του Π.Δ. 148/2009 (Α' 190), σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 «σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 200/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ και του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006» (Β' 2516).

**ΜΕΡΟΣ Β΄**  
**ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄**  
**ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Β΄**

**Άρθρο 44**  
**Σκοπός**

Σκοπός του Μέρους Β΄ είναι η ρύθμιση και η οργάνωση της αγοράς υδρογόνου και η ενίσχυση της αγοράς ενέργειας.

**Άρθρο 45**  
**Αντικείμενο**

Αντικείμενο του Μέρους Β΄ είναι:

- α) ο καθορισμός ειδικού πλαισίου για την πιστοποίηση των δικτύων μεταφοράς υδρογόνου και των διαχειριστών των δικτύων, προκειμένου να λάβουν ειδική άδεια μεταφοράς υδρογόνου,
- β) ο καθορισμός κριτηρίων για τον προσδιορισμό χρεώσεων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας,
- γ) η επίλυση ζητημάτων ενεργοποίησης σύνδεσης για Σταθμούς Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας (Σ.Α.Η.Ε),
- δ) η προσθήκη μονάδων αποθήκευσης σε σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.),
- ε) η εισαγωγή ρυθμίσεων σχετικά με τις μετρήσεις των σταθμών που συνδέονται στο Ιδιωτικό Δίκτυο Μέσης Τάσης,
- στ) ο ορισμός του Φορέα Σωρευτικής Εκπροσώπησης Τελευταίου Καταφυγίου (Φο.Σ.Ε.Τε.Κ.) κατόπιν επιλογής του από τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.),
- ζ) ο έλεγχος από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) των νομικών προσώπων που συμμετέχουν ως μέλη σε ενεργειακές κοινότητες,
- η) η σύσταση Κλιμακίων Διενέργειας Επιθεωρήσεων Ενεργειακών Εγκαταστάσεων στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας,
- θ) η χορήγηση παράτασης για την ενεργοποίηση σύνδεσης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε.,
- ι) η επιμήκυνση του διαστήματος προσαύξησης των τιμών αποζημίωσης ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από σταθμούς βιοαερίου,
- ια) η χορήγηση κινήτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης νέων και υφιστάμενων κτιρίων,
- ιβ) ο καθορισμός ειδικού πλαισίου για τη χωροθέτηση, την αδειοδότηση και τη λειτουργία αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών,
- ιγ) η χαρτογράφηση των περιοχών για την εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε. για την επίτευξη του στόχου της ανανεώσιμης ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το έτος 2050,
- ιδ) ο ορισμός φορέων πληρωμών για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων ή εθνικών προγραμμάτων, και
- ιε) η παράταση προθεσμιών των συμβάσεων για το προσωπικό του Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης και της Ρυθμιστικής

Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄**  
**ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΥΔΡΟΓΟΝΟΥ -**  
**ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2024/1788 -**  
**ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 4001/2011**

**Άρθρο 46**

**Ορισμοί για την αγορά υδρογόνου - Τροποποίηση**  
**παρ. 2, προσθήκη παρ. 4Α στο άρθρο 2 του ν. 4001/2011**  
**(άρθρο 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)**

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011 (Α΄ 179), περί ορισμών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η περ. κθ αντικαθίσταται, β) προστίθεται περ. λ), και οι περ. κθ και λ) διαμορφώνονται ως εξής:

«κθ) Ανανεώσιμα αέρια: βιοαέρια όπως ορίζονται στην περ. 32ε) του άρθρου 2 του ν. 3468/2006 (Α΄ 129), συμπεριλαμβανομένου του βιοαερίου που έχει αναβαθμιστεί σε βιομεθάνιο, καθώς και αέρια ανανεώσιμα καύσιμα μη βιολογικής προέλευσης της περ. 32λδ) του άρθρου 2 του ν. 3468/2006.

λ) Αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών: το τμήμα των αέριων καυσίμων που περιέχονται σε καύσιμα ανακυκλωμένου άνθρακα, όπως ορίζονται στην περ. 32λγ) του άρθρου 2 του ν. 3468/2006, το υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, όπως ορίζεται στην περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 5215/2025 (Α΄ 116) και τα συνθετικά αέρια καύσιμα των οποίων το ενεργειακό περιεχόμενο προέρχεται από υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, τα οποία πληρούν το ελάχιστο όριο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου εβδομήντα τοις εκατό (70%), σε σύγκριση με το συγκριτικό ορυκτό καύσιμο για ανανεώσιμα καύσιμα μη βιολογικής προέλευσης που ορίζεται στη μεθοδολογία που έχει εγκριθεί σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 29α της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (L 328).»

2. Στο άρθρο 2 προστίθεται παρ. 4Α ως εξής:

«4Α. Ορισμοί που αναφέρονται ιδίως στο Υδρογόνο:

Για την εφαρμογή του παρόντος, ισχύουν επιπλέον οι ορισμοί του άρθρου 25 του ν. 5215/2025 (Α΄ 116) και του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1789 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμου αερίου, φυσικού αερίου και υδρογόνου (σειρά L). Όπου στον παρόντα αναφέρεται ο όρος «ανανεώσιμα αέρια» νοείται ο όρος «ανανεώσιμα και χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών αέρια», όπως αυτά ορίζονται στις περ. κθ και λ) της παρ. 2.»

**Άρθρο 47**

**Οργάνωση της αγοράς υδρογόνου - Προσθήκη Μέρους**  
**και άρθρου 93B στον ν. 4001/2011**  
**(άρθρο 71 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)**

Στον ν. 4001/2011 (Α΄ 179) προστίθενται Μέρος Τρίτο Α΄ και άρθρο 93B ως εξής:

«ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ Α΄  
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΥΔΡΟΓΟΝΟΥ

Άρθρο 93B  
Διορισμός και πιστοποίηση διαχειριστών δικτύων  
μεταφοράς υδρογόνου  
(άρθρο 71 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

1. Κάθε υποψήφιος Διαχειριστής Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου πιστοποιείται σύμφωνα με τις παρ. 4, 5 και 6 του παρόντος και το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1789 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμου αερίου, φυσικού αερίου και υδρογόνου (σειρά L). Η αίτηση πιστοποίησης του υποψήφιου διαχειριστή συνοδεύεται από τα απαραίτητα έγγραφα και στοιχεία και καταχωρείται στο μητρώο αιτήσεων της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.). Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ., εντός τασσόμενης προθεσμίας, δύνανται να ζητήσει από τον υποψήφιο διαχειριστή κάθε πληροφορία ή στοιχείο σχετικά με την υποβληθείσα αίτηση.

2. Επιχειρήσεις οι οποίες έχουν πιστοποιηθεί από τη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. ότι πληρούν τις απαιτήσεις των άρθρων 93Δ ή 93ΣΤ, σύμφωνα με τη διαδικασία πιστοποίησης όπως ορίζεται στις παρ. 3 έως 8 του παρόντος, εγκρίνονται και διορίζονται ως Διαχειριστές Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου. Ο διορισμός των Διαχειριστών Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Οι Διαχειριστές Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου γνωστοποιούν στη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. κάθε σχεδιαζόμενη συναλλαγή που ενδεχομένως καθιστά αναγκαία την επανεκτίμηση της συμμόρφωσής τους προς τις απαιτήσεις των άρθρων 93Δ ή 93ΣΤ.

4. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. παρακολουθεί τη διαρκή συμμόρφωση των πιστοποιημένων Διαχειριστών Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου προς τις απαιτήσεις των άρθρων 93Δ ή 93ΣΤ και εκκινεί τη διαδικασία πιστοποίησης για να διαπιστωθεί η συμμόρφωση:

α) ύστερα από γνωστοποίηση Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου σύμφωνα με την παρ. 3,

β) αυτεπαγγέλτως, όταν περιέλθει σε γνώση της, ότι σχεδιαζόμενη αλλαγή των δικαιωμάτων ή της επιρροής επί πιστοποιημένων Διαχειριστών Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου, ενδέχεται να καταλήξει σε παράβαση των άρθρων 93Δ ή 93ΣΤ, ή όταν έχουν λόγο να θεωρήσουν ότι έχει συμβεί τέτοια παράβαση, ή

γ) ύστερα από αιτιολογημένη αίτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

5. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. εκδίδει την απόφαση σχετικά με την πιστοποίηση Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου εντός προθεσμίας εκατό (100) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης του Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου ή από την ημερομηνία της αίτησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μετά την παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας, θεωρείται ότι η πιστοποίηση έχει χορηγηθεί. Η ρητή ή σιωπηρή απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. παράγει αποτελέσματα μόνο μετά από την περάτωση της διαδικασίας της παρ. 6.

6. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. κοινοποιεί αμελλητί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη ρητή ή σιωπηρή απόφασή της σχετικά με την πιστοποίηση, μαζί με όλες τις πληροφορίες που αφο-

ρούν στην απόφαση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενεργεί σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1789.

7. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύνανται να ζητήσουν από τους Διαχειριστές Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου και τις επιχειρήσεις που ασκούν οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας, κάθε πληροφορία σχετική με την εκτέλεση των καθηκόντων τους που αναφέρονται στο παρόν.

8. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τηρούν την εμπιστευτικότητα των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών που τίθενται υπόψη τους κατά τη διαδικασία πιστοποίησης του Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου.

9. Με απόφασή της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. καθορίζονται τα ειδικότερα έγγραφα και στοιχεία που συνοδεύουν την αίτηση του υποψήφιου διαχειριστή.»

**Άρθρο 48**  
**Πιστοποίηση διαχειριστών δικτύων μεταφοράς**  
**υδρογόνου σε σχέση με τρίτες χώρες -**  
**Προσθήκη άρθρου 93Γ στον ν. 4001/2011**  
**(άρθρο 72 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)**

Στον ν. 4001/2011 (Α΄ 179) προστίθεται άρθρο 93Γ ως εξής:

«Άρθρο 93Γ  
Πιστοποίηση διαχειριστών δικτύων μεταφοράς  
υδρογόνου σε σχέση με τρίτες χώρες  
(άρθρο 72 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

1. Όταν υποβάλλεται αίτηση πιστοποίησης από Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου που τελεί υπό τον έλεγχο προσώπου από τρίτη χώρα, η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) το γνωστοποιεί αμελλητί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. γνωστοποιεί, επίσης, αμελλητί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάθε περίπτωση που μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση του ελέγχου δικτύου μεταφοράς υδρογόνου ή Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου από πρόσωπο από τρίτη χώρα.

2. Ο Διαχειριστής Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου γνωστοποιεί στη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. κάθε περίπτωση που μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση του ελέγχου του δικτύου μεταφοράς υδρογόνου ή του Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου από πρόσωπο από τρίτη χώρα.

3. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. καταρτίζει σχέδιο απόφασης σχετικά με την πιστοποίηση Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου εντός εκατό (100) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης του Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου και αρνείται την πιστοποίηση, εάν δεν έχει αποδειχθεί:

α) κατά πόσον πρόσωπο ή πρόσωπα από τρίτη χώρα ή τρίτες χώρες συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 93Δ ή του άρθρου 93ΣΤ, και

β) στη Ρ.Α.Α.Ε.Υ., ότι η χορήγηση της πιστοποίησης δεν θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδισμού ή τα ουσιώδη συμφέροντα ασφάλειας της χώρας ή κράτους μέλους ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά την εξέταση του ζητήματος του πρώτου εδαφίου, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. λαμβάνει υπόψη:

βα) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι της τρίτης χώρας που απορρέουν α-

πό το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών που έχουν συναφθεί με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, με την Ευρωπαϊκή Ένωση μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, στις οποίες διαλαμβάνονται τα ζητήματα της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού,

ββ) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Ελλάδας έναντι της τρίτης χώρας, που απορρέουν δυνάμει συμφωνιών που έχει συνάψει η Ελλάδα με τη χώρα αυτή, εφόσον οι συμφωνίες αυτές συνάδουν με το ενωσιακό δίκαιο,

βγ) την ιδιοκτησία, την προσφορά ή άλλες εμπορικές σχέσεις που μπορούν να έχουν αρνητικές επενέργειες στα κίνητρα και στην ικανότητα του Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου να παραδίδει υδρογόνο στη χώρα ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση,

βδ) άλλα συγκεκριμένα στοιχεία και περιστάσεις που αφορούν την υπόθεση και την τρίτη χώρα.

4. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. δύναται να ζητήσει από τον Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου και τις επιχειρήσεις που ασκούν οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες παραγωγής ή προμήθειας κάθε πληροφορία σχετική με την εκτέλεση των καθηκόντων τους ως προς τη διαδικασία πιστοποίησης, τάσσοντας για τον σκοπό αυτό προθεσμία.

5. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. κοινοποιεί αμελλητί το σχέδιο απόφασής της σχετικά με την πιστοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μαζί με όλες τις πληροφορίες που αφορούν στην απόφαση.

6. Πριν από την έκδοση απόφασης από τη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. σχετικά με την πιστοποίηση, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. αιτείται τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το κατά πόσο:

α) ο υπό πιστοποίηση φορέας συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 93Δ ή 93ΣΤ, και

β) η χορήγηση της πιστοποίησης θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. λαμβάνει, εντός πενήντα (50) εργάσιμων ημερών από τη λήξη της προθεσμίας που αναφέρεται στην παρ. 6 του άρθρου 71 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2024 σχετικά με κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου (σειρά L), την τελική απόφαση, όσον αφορά στην πιστοποίηση. Κατά τη λήψη της τελικής απόφασής της, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. λαμβάνει δεόντως υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. δύναται να μη χορηγήσει την πιστοποίηση, εάν θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ελλάδας ή την ασφάλεια του εφοδιασμού άλλου κράτους μέλους.

7. Η τελική απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. και η γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δημοσιεύονται ταυτοχρόνως. Αν η τελική απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. διαφέρει από τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δημοσιεύεται μαζί με την απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., το αιτιολογικό της εν λόγω απόφασης στην ιστοσελίδα της Ρ.Α.Α.Ε.Υ....

#### Άρθρο 49

**Διαχωρισμένοι διαχειριστές δικτύων μεταφοράς υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93Δ στον ν. 4001/2011 (άρθρο 60 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)**

Στον ν. 4001/2011 (Α' 179) προστίθεται άρθρο 93Δ ως εξής:

#### «Άρθρο 93Δ

Διαχωρισμένοι διαχειριστές δικτύων μεταφοράς υδρογόνου  
(άρθρο 60 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

Κάθε επιχείρηση που έχει στην ιδιοκτησία της Δίκτυο Μεταφοράς Υδρογόνου, ενεργεί ως Διαχειριστής Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου. Οι κανόνες για τους διαχωρισμένους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς φυσικού αερίου των άρθρων 62 και 63, εφαρμόζονται αναλογικά στους διαχωρισμένους Διαχειριστές Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου.»

#### Άρθρο 50

**Διαχωρισμός διαχειριστών δικτύων μεταφοράς υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93Ε στον ν. 4001/2011 (άρθρο 68 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)**

Στον ν. 4001/2011 (Α' 179) προστίθεται άρθρο 93Ε ως εξής:

#### «Άρθρο 93Ε

Διαχωρισμός διαχειριστών δικτύων μεταφοράς υδρογόνου  
(άρθρο 68 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

1. Οι Διαχειριστές Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου διαχωρίζονται σύμφωνα με τους κανόνες για τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς που ορίζονται στο άρθρο 93Δ.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος, η «Παραγωγή» ή η «Προμήθεια» περιλαμβάνει την παραγωγή και την προμήθεια υδρογόνου και η «Μεταφορά» περιλαμβάνει τη μεταφορά υδρογόνου.

3. Αν:

α) ένα (1) Δίκτυο Μεταφοράς Υδρογόνου ανήκει σε έναν ή περισσότερους πιστοποιημένους Διαχειριστές Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου ή

β) στις 4 Αυγούστου 2024, ένα (1) Δίκτυο Μεταφοράς Υδρογόνου ανήκε σε Κάθετα Ολοκληρωμένη Επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην παραγωγή ή στην προμήθεια Υδρογόνου, είναι δυνατός ο διορισμός ενός φορέα υπό τον:

βα) αποκλειστικό έλεγχο του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου ή

ββ) από κοινού έλεγχο δύο (2) ή περισσότερων Διαχειριστών Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου, ή

βγ) αποκλειστικό έλεγχο της Κάθετα Ολοκληρωμένης Επιχείρησης που δραστηριοποιείται στην παραγωγή ή στην προμήθεια Υδρογόνου, ως Ολοκληρωμένου Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου, ο οποίος διαχωρίζεται σύμφωνα με τους κανόνες για τους ανεξάρτητους διαχειριστές μεταφοράς φυσικού αερίου των άρθρων 63Β έως 63Ι, τα οποία εφαρμόζονται αναλογικά.

4. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, όταν έχει χορηγηθεί παρέκκλιση από τις απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 93ΣΤ, δύναμει της παρ. 2 του άρθρου 93ΣΤ, και ένα Δίκτυο Μεταφοράς Υδρογόνου ανήκει σε έναν ή περισσότερους πιστοποιημένους Διαχειριστές Συστήματος Μεταφοράς, οι οποίοι διαχωρίζονται σύμφωνα με τους κανόνες για τους ανεξάρτητους διαχειριστές μεταφοράς φυσικού αερίου των άρθρων 63Β έως 63Ι, είναι δυνατός ο διορισμός του πιστοποιημένου Διαχειριστή Συστήματος Φυσικού Αερίου ή φορέα υπό τον από κοινού έλεγχο

δύο ή περισσότερων Διαχειριστών Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου, ως Ολοκληρωμένου Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου, ο οποίος διαχωρίζεται σύμφωνα με τους κανόνες για τους ανεξάρτητους διαχειριστές μεταφοράς φυσικού αερίου των άρθρων 63B έως 63I, τα οποία εφαρμόζονται αναλογικά.

5. Επιχείρηση που περιλαμβάνει Διαχωρισμένο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου, κατ' εφαρμογή του άρθρου 62, και Ολοκληρωμένο Διαχειριστή Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου, μπορεί να δραστηριοποιείται στην παραγωγή ή την προμήθεια υδρογόνου, αλλά όχι στην παραγωγή ή προμήθεια φυσικού αερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας. Αν η επιχείρηση του πρώτου εδαφίου ασχολείται με την παραγωγή ή την προμήθεια υδρογόνου, ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 63B έως 63I, η δε επιχείρηση και όλα τα μέρη της δεν προβαίνουν σε κρατήσεις δικαιωμάτων δυναμικότητας, ούτε χρησιμοποιούν τέτοια δικαιώματα για την έγχυση υδρογόνου σε Σύστημα Μεταφοράς ή Δίκτυο Διανομής Φυσικού Αερίου, το οποίο διαχειρίζεται η επιχείρηση.

6. Όπου στα άρθρα 63B έως 63I γίνεται αναφορά στον Κανονισμό (ΕΚ) 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου (L 211), νοείται ως αναφορά στις αντίστοιχες διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1789 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμου αερίου, φυσικού αερίου και υδρογόνου (σειρά L).»

#### **Άρθρο 51**

#### **Οριζόντιος διαχωρισμός διαχειριστών δικτύων μεταφοράς υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93ΣΤ στον ν. 4001/2011 (άρθρο 69 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)**

Στον ν. 4001/2011 (Α' 179) προστίθεται άρθρο 93ΣΤ ως εξής:

#### **«Άρθρο 93ΣΤ**

**Οριζόντιος διαχωρισμός διαχειριστών δικτύων μεταφοράς υδρογόνου**  
(άρθρο 69 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1788)

1. Αν Διαχειριστής Δικτύου Μεταφοράς Υδρογόνου αποτελεί μέρος επιχείρησης που δραστηριοποιείται στη μεταφορά ή τη διανομή φυσικού αερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας, αυτός είναι ανεξάρτητος τουλάχιστον ως προς τη νομική του μορφή.

2. Με απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.), είναι δυνατή η χορήγηση παρέκκλισης από τις απαιτήσεις της παρ. 1 στους Διαχειριστές Δικτύων Μεταφοράς Υδρογόνου, βάσει δημοσιευμένης θετικής ανάλυσης κόστους - οφέλους, υπό την επιφύλαξη θετικής αξιολόγησης της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. σύμφωνα με την παρ. 4.

3. Οι παρεκκλίσεις που χορηγούνται δυνάμει της παρ. 2 δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Ρ.Α.Α.Ε.Υ. και κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συνοδευόμενες από την αξιολόγηση της παρ. 4 και τηρουμένης της εμπιστευτικότητας των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών.

4. Κατά τη χορήγηση παρέκκλισης σύμφωνα με την παρ. 2, και στη συνέχεια τουλάχιστον ανά επτά (7) έτη ή

έπειτα από αιτιολογημένο αίτημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. δημοσιεύει εκτίμηση των επενεργειών της παρέκκλισης στη διαφάνεια, τις διασταυρούμενες επιδοτήσεις, τα τιμολόγια των δικτύων και το διασυνοριακό εμπόριο. Η αξιολόγηση αυτή περιλαμβάνει τουλάχιστον το χρονοδιάγραμμα που αφορά στη μεταφορά παγίων στοιχείων από τον τομέα του φυσικού αερίου στον τομέα του υδρογόνου. Αν κατόπιν αξιολόγησης, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η συνέχιση της εφαρμογής της παρέκκλισης έχει αρνητικό αντίκτυπο στη διαφάνεια, τις διασταυρούμενες επιδοτήσεις, τα τιμολόγια των δικτύων και το διασυνοριακό εμπόριο, ή αν έχει ολοκληρωθεί η μεταφορά των παγίων στοιχείων από τον τομέα του φυσικού αερίου στον τομέα του υδρογόνου, η χορηγηθείσα παρέκκλιση ανακαλείται.»

#### **Άρθρο 52**

#### **Άδεια προμήθειας υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93Ζ στον ν. 4001/2011**

Στον ν. 4001/2011 (Α' 179) προστίθεται άρθρο 93Ζ ως εξής:

#### **«Άρθρο 93Ζ**

**Άδεια Προμήθειας Υδρογόνου**

1. Η προμήθεια υδρογόνου σε τελικούς πελάτες διενεργείται μόνο από τους κατόχους άδειας προμήθειας υδρογόνου. Δεν απαιτείται άδεια προμήθειας για την εισαγωγή, εξαγωγή και πώληση υδρογόνου σε προμηθευτή ή πελάτη χονδρικής.

Η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) παρακολουθεί και ελέγχει τον τρόπο άσκησης της δραστηριότητας προμήθειας υδρογόνου από πελάτες χονδρικής. Στο πλαίσιο αυτό, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. δύναται να συλλέγει και να αξιολογεί τεχνικά, εμπορικά και άλλα συναφή στοιχεία από τα εμπλεκόμενα, στη δραστηριότητα αυτή, πρόσωπα. Ιδίως για λόγους προστασίας της ασφάλειας εφοδιασμού και του υγιούς ανταγωνισμού, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. δύναται να επιβάλει, με ειδικώς αιτιολογημένη απόφασή της, όρους και προϋποθέσεις στην άσκηση της δραστηριότητας προμήθειας υδρογόνου από πελάτες χονδρικής.

2. Η άδεια προμήθειας υδρογόνου χορηγείται από τη Ρ.Α.Α.Ε.Υ., σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον Κανονισμό Αδειών του άρθρου 90.

3. Οι κάτοχοι άδειας προμήθειας υδρογόνου ενημερώνουν τη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. και τον οικείο Διαχειριστή Συστήματος Υδρογόνου για την εκτιμώμενη συνολική ζήτηση υδρογόνου των πελατών τους για το επόμενο έτος, τις συναφείς εύλογες εκτιμήσεις τους για τα επόμενα έτη και παρέχουν κάθε στοιχείο το οποίο είναι αναγκαίο για την ανάπτυξη του αντίστοιχου συστήματος υδρογόνου.

4. Η νόμιμη άσκηση δραστηριοτήτων προμήθειας υδρογόνου σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία, παρέχει δικαίωμα άδειας προμήθειας υδρογόνου στην Ελλάδα, σύμφωνα με ειδική διαδικασία που προβλέπεται στον Κανονισμό Αδειών του άρθρου 90, ώστε να μην εισάγονται διακρίσεις μεταξύ των προμηθευτών που δραστηριοποιούνται ή επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην ελληνική επικράτεια.»

**Άρθρο 53****Ειδικά θέματα για την οργάνωση της αγοράς υδρογόνου - Προσθήκη άρθρου 93Η στον ν. 4001/2011**

Στον ν. 4001/2011 (Α' 179) προστίθεται άρθρο 93Η ως εξής:

«Άρθρο 93Η

Ειδικά θέματα για την οργάνωση της αγοράς υδρογόνου

1. Για τα θέματα τιμολόγησης του υδρογόνου εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 88 και 89 του παρόντος, τηρώντας κατά την εφαρμογή τα ειδικότερα οριζόμενα στην Οδηγία (ΕΕ) 2024/1788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου, και με την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 και την κατάργηση της οδηγίας 2009/73/ΕΚ (σειρά L) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1789 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμου αερίου, φυσικού αερίου και υδρογόνου, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 1227/2011, (ΕΕ) 2017/1938, (ΕΕ) 2019/942 και (ΕΕ) 2022/869 και της απόφασης (ΕΕ) 2017/684 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 715/2009 (σειρά L).

2. Οι αρμοδιότητες της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων που καθορίζονται στα Μέρη Πρώτο, Δεύτερο και Τρίτο, εφαρμόζονται αναλογικά και για την αγορά υδρογόνου, σύμφωνα με το παρόν Μέρος.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'****ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ****Άρθρο 54****Τιμολόγιο Καθολικής Υπηρεσίας - Προσθήκη παρ. 8 στο άρθρο 58 του ν. 4001/2011**

Στο άρθρο 58 του ν. 4001/2011 (Α' 179), περί προμηθευτή καθολικής υπηρεσίας ηλεκτρικής ενέργειας, προστίθεται παρ. 8 ως εξής:

«8. Για τον προσδιορισμό των χρεώσεων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας των προμηθευτών καθολικής υπηρεσίας, που έχουν επιλεγεί σύμφωνα με την παρ. 5, λαμβάνονται υπόψη τα τιμολόγια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας κυμαινόμενης τιμής, με πράσινη επισήμανση και τα τιμολόγια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας κυμαινόμενης τιμής με κίτρινη επισήμανση και ανακοίνωση της τιμής εκ των προτέρων, των ανωτέρω προμηθευτών, ανά κατηγορία πελατών, όπως αυτά δημοσιεύονται μηνιαία στην ιστοσελίδα της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) και προκρίνεται από την Αρχή το τιμολόγιο με την ανώτερη τιμή χρέωσης προμήθειας, εκπεφρασμένη σε ευρώ ανά κιλοβατώρα (€/kWh), το οποίο εφεξής καλείται «Τιμολόγιο Αναφοράς». Εάν το προκρινόμενο τιμολόγιο έχει απόκλιση μεγαλύτερη από είκοσι τοις εκατό (20%), από τον μέσο όρο των ακριβότερων επόμενων σε σειρά τεσσάρων (4) τιμολογίων, ανά προμηθευτή καθολικής υπηρεσίας και ανά κατηγορία πελατών, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. ορίζει ως Τιμολόγιο Αναφοράς το δεύτερο πιο ακριβό από τα τιμολόγια του

πρώτου εδαφίου. Αν στο Τιμολόγιο Αναφοράς, περιλαμβάνονται επιπλέον, είτε πάγιες, είτε χρεώσεις νυχτερινής κατανάλωσης, τότε οι χρεώσεις αυτές μεταφέρονται και στο τιμολόγιο προμήθειας καθολικής υπηρεσίας, ενώ δεν μεταφέρονται τυχόν εκπτώσεις που παρέχονται από τον προμηθευτή. Οι εφαρμοζόμενες χρεώσεις προμήθειας καθολικής υπηρεσίας υπολογίζονται με βάση το Τιμολόγιο Αναφοράς, προσαυξημένο κατά πέντε τοις εκατό (5%), ανά κατηγορία πελατών. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. προβαίνει στην ανακοίνωση του προκρινόμενου Τιμολογίου Αναφοράς, ανά κατηγορία πελατών, στην ιστοσελίδα της έως την πέμπτη εργάσιμη ημέρα του μήνα κατανάλωσης.»

**Άρθρο 55****Ρυθμίσεις για σταθμούς αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθεστώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών - Προσθήκη άρθρου 43Α στον ν. 5233/2025**

1. Στον ν. 5233/2025 (Α' 166) προστίθεται άρθρο 43Α ως εξής:

«Άρθρο 43Α

Ρυθμίσεις για σταθμούς αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθεστώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών

1. Για τους Σταθμούς Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας (Σ.Α.Η.Ε.) για τους οποίους ισχύουν σωρευτικά τα εξής:

α) έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθεστώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών,

β) με απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου αρμόδιου δικαστηρίου έχει διαταχθεί αναστολή εκτέλεσης ή ισχύος της άδειας εγκατάστασης ή οποιασδήποτε άδειας ή έγκρισης που απαιτείται για την έκδοση της άδειας εγκατάστασης του σταθμού και

γ) κατά την ημερομηνία άρσης της αναστολής της περ. β) είναι σε ισχύ οι λοιπές άδειες ή εγκρίσεις που απαιτούνται για την εγκατάσταση του έργου σύμφωνα με τον οικείο Κανονισμό, δεν εφαρμόζονται το άρθρο 43, περί παράτασης προθεσμιών ηλεκτρικής Σταθμών Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας που έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθεστώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών, ούτε οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την προκήρυξη της ανταγωνιστικής διαδικασίας για υποβολή αίτησης, όσον αφορά στην ενεργοποίηση της σύνδεσης του Σ.Α.Η.Ε. με το Σύστημα. Το πρώτο εδάφιο ισχύει μέχρι την άρση της αναστολής της περ. β). Η εφαρμογή των υποχρεώσεων και κυρώσεων του άρθρου 43 και της προκήρυξης της ανταγωνιστικής διαδικασίας εκκινεί την επόμενη ημέρα από την άρση της δικαστικής απόφασης αναστολής και ο συμμετέχων Σ.Α.Η.Ε. υποβάλλει αίτηση για ενεργοποίηση κατά την παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 4951/2022 (Α' 129), εντός έξι (6) μηνών. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, η Εγγυητική Επιστολή Έντεχνης και Έγκαιρης εκτέλεσης καταπίπτει, εφαρμοζόμενων αναλογικά των περ. α) και β) του άρθρου 43 και της προκήρυξης της ανταγωνιστικής διαδικασίας όσον αφορά τη Γ' Ανταγωνιστική διαδικασία.

2. Οι Σ.Α.Η.Ε. που έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθε-

στώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών και έχουν λάβει από τον αρμόδιο διαχειριστή οριστική προσφορά σύνδεσης, δύνανται να αιτηθούν στον αρμόδιο διαχειριστή την τροποποίηση της οριστικής προσφοράς σύνδεσης ως προς τη θέση εγκατάστασης του σταθμού και του σημείου σύνδεσης, εφόσον και αυτό μεταβάλλεται, σε οποιαδήποτε περιφέρεια για τους Σ.Α.Η.Ε. στις Α΄ και Β΄ Ανταγωνιστικές Διαδικασίες υποβολής προσφορών και για τους Σ.Α.Η.Ε της Γ΄ Ανταγωνιστικής Διαδικασίας υποβολής προσφορών επιτρέπεται αντίστοιχα εντός της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας ή των Δήμων Μεγαλόπολης, Τρίπολης, Γορτυνίας και Οιχαλίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, υπό την προϋπόθεση της σύμφωνης γνώμης του Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας και εφόσον οι Σ.Α.Η.Ε. δεν μεταφέρονται σε θέσεις όπου έχουν υποβληθεί αιτήσεις ή έχουν χορηγηθεί βεβαιώσεις παραγωγού ή βεβαιώσεις ειδικών έργων ή άδειες παραγωγής ή έχουν υποβληθεί αιτήσεις για την εγκατάσταση άλλων εξαιρούμενων σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου, ο κάτοχος του Σ.Α.Η.Ε. υποβάλλει αίτηση για την τροποποίηση της θέσης εγκατάστασης του σταθμού και του σημείου σύνδεσης, εφόσον και αυτό μεταβάλλεται, προς τον Φορέα Αδειοδότησης του άρθρου 20 του ν. 4685/2020 (Α΄ 92) και τον αρμόδιο Διαχειριστή και προβαίνει στην τροποποίηση των σχετικών διοικητικών πράξεων και αδειών, συμπεριλαμβανομένης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, που απαιτούνται στο πλαίσιο αδειοδότησης του σταθμού κατ' ανάλογη εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4951/2022, χωρίς να μεταβάλλονται οι προθεσμίες υλοποίησης του Σ.Α.Η.Ε. στις οποίες υπάγεται, λαμβάνοντας υπόψη και το άρθρο 43, εάν υπάγεται σε αυτό. Η 31η Μαρτίου 2026 αποτελεί την καταληκτική ημερομηνία για τους Σ.Α.Η.Ε. της παρούσας για την πλήρωση των οροσλήμων του άρθρου 12 του ν. 4685/2020 και του άρθρου 31 του ν. 4951/2022.

3. Οι Σ.Α.Η.Ε. που έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθεστώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών και προβλέπεται να συνδεθούν με το Σύστημα μέσω Υποσταθμού ή Κέντρου Υπερυψηλής Τάσης που αναπτύσσουν τρίτοι, υποχρεούνται σε έκδοση Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης Εργασιών από τον αρμόδιο Διαχειριστή σύμφωνα με το άρθρο 4α του ν. 4414/2016 (Α΄ 149) αντί για υποβολή αίτησης ενεργοποίησης της σύνδεσης των Σ.Α.Η.Ε. στον αρμόδιο Διαχειριστή εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών για τη μη κατάπτωση της Εγγυητικής Επιστολής Ένταξης και Έγκαιρης Εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 43 του ν. 5233/2025 (Α΄ 166).»

2. Η καταληκτική προθεσμία του πρώτου εδαφίου του άρθρου 43 του ν. 5233/2025 ως προς την υποβολή αίτησης των επιλεγέντων συμμετεχόντων Σ.Α.Η.Ε. για ενεργοποίηση της σύνδεσης του Σ.Α.Η.Ε. κατά την παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 4951/2022 (Α΄ 129), παρατείνεται έως την 30ή Ιουνίου 2026.

#### **Άρθρο 56**

##### **Προσθήκη μονάδων αποθήκευσης σε υφιστάμενους και νέους σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - Τροποποίηση άρθρου 11Γ ν. 4685/2020**

Στο άρθρο 11Γ του ν. 4685/2020 (Α΄ 92), περί προσθήκης μονάδων αποθήκευσης σε υφιστάμενους και νέους σταθμούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, επέρχονται οι

ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1, αα) οι λέξεις «και έως την 31η Οκτωβρίου 2024, είτε νέοι» αντικαθίστανται από τις λέξεις «είτε νέοι φωτοβολταϊκοί», αβ) οι λέξεις «έως την 31η Οκτωβρίου 2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και δεν έχουν τεθεί σε λειτουργία κατά την 1η Δεκεμβρίου 2025, είτε νέοι φωτοβολταϊκοί σταθμοί που θα λάβουν Οριστική Προσφορά Σύνδεσης», αγ) μετά τις λέξεις «κατόπιν υποβολής» διαγράφονται οι λέξεις «μέχρι την 30ή Απριλίου 2025», β) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2, μετά τις λέξεις «των σταθμών» οι λέξεις «Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.)» διαγράφονται, γ) στην παρ. 3, οι λέξεις «μονάδες Α.Π.Ε.» αντικαθίστανται από τις λέξεις «φωτοβολταϊκές μονάδες», δ) στην παρ. 4, δα) το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται, δβ) το δεύτερο εδάφιο καταργείται, δγ) προστίθενται νέα εδάφια, τρίτο και τέταρτο, ε) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 5, εα) οι λέξεις «και σταθμών Α.Π.Ε.» αντικαθίστανται από τις λέξεις «, φωτοβολταϊκών σταθμών για αυτοκατανάλωση και φωτοβολταϊκών σταθμών», εβ) μετά τις λέξεις «ισχύος των σταθμών», όπου αυτές αναφέρονται, διαγράφονται οι λέξεις «Α.Π.Ε.», στ) προστίθενται παρ. 5α, 5β και 5γ, ζ) στην παρ. 6, ζα) η λέξη «αυξάνεται» αντικαθίσταται από τη λέξη «ορίζεται», ζβ) οι λέξεις «της παρ. 4» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των παρ. 4 και 5», ζγ) οι λέξεις «τροποποιείται η» αντικαθίστανται από τη λέξη «ορίζεται», ζδ) οι λέξεις «της παρ. 1» διαγράφονται, και το άρθρο 11Γ διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 11Γ**

**Προσθήκη μονάδων αποθήκευσης σε υφιστάμενους και νέους σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας**

1. Φωτοβολταϊκοί σταθμοί που είτε έχουν τεθεί σε λειτουργία μετά την 4η Ιουλίου 2019, είτε νέοι φωτοβολταϊκοί σταθμοί που έχουν λάβει Οριστική Προσφορά Σύνδεσης και δεν έχουν τεθεί σε λειτουργία κατά την 1η Δεκεμβρίου 2025, είτε νέοι φωτοβολταϊκοί σταθμοί που θα λάβουν Οριστική Προσφορά Σύνδεσης, και οι οποίοι συνάπτουν Σύμβαση Πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας ή Σύμβαση λειτουργικής ενίσχυσης Διαφορικής Προσαύξησης ή Σύμβαση λειτουργικής ενίσχυσης Σταθερής Τιμής, δύνανται να μετατραπούν, εφόσον αυτό είναι τεχνικά δυνατόν, σε σταθμούς της παρ. 11Α του άρθρου 10, κατόπιν υποβολής αιτήματος προς τον Φορέα Αδειοδότησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης, ή τον αρμόδιο Διαχειριστή κατά περίπτωση. Στην περίπτωση αυτή η ωφέλιμη χωρητικότητα των συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, που θα εγκατασταθούν κατά τα ανωτέρω, είναι τουλάχιστον ίση με μία (1) ώρα στην εγκατεστημένη ισχύ του αντίστοιχου φωτοβολταϊκού σταθμού.

2. Οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί της παρ. 1 αποζημιώνονται με βάση την ωριαία τιμή της αγοράς της επόμενης ημέρας και τις τιμές των υπόλοιπων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με τη συμμετοχή τους σε αυτές, για την ενέργεια που εγχέουν στο δίκτυο και η οποία προέρχεται από τις μονάδες αποθήκευσης του φωτοβολταϊκού σταθμού. Η αποζημίωση των σταθμών του παρόντος για την ενέργεια που προέρχεται από τις μονάδες αποθήκευσης προσδιορίζεται από μετρήσεις διακριτού πιστοποιημένου μετρητή που συνδέεται στην έξοδο των μονάδων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας.

3. Για τους σταθμούς του παρόντος οι Συμβάσεις Λειτουργικής Ενίσχυσης και οι Συμβάσεις Πώλησης Ηλεκτρικής Ενέργειας παραμένουν σε ισχύ και διέπουν την ποσότητα της ηλεκτρικής ενέργειας που εγχέεται από τις φωτοβολταϊκές μονάδες του σταθμού.

4. Για τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς της παρ. 1, τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς αυτοκατανάλωσης, καθώς και τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς που συμμετέχουν απευθείας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και δεν λαμβάνουν λειτουργική ενίσχυση, σε περίπτωση υποβολής αιτήματος για την προσθήκη μονάδων αποθήκευσης, σύμφωνα με το παρόν, οι Βεβαιώσεις Παραγωγού, η Οριστική Προσφορά Σύνδεσης με την επιφύλαξη της περ. ζ) της παρ. 19 του άρθρου 5 του ν. 4951/2022 (Α' 129), οι αποφάσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και κάθε άλλη άδεια ή έγκριση τροποποιούνται κατά προτεραιότητα με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου. Οι τροποποιήσεις των Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης των φωτοβολταϊκών σταθμών της παρούσας παραγράφου για την προσθήκη μονάδων αποθήκευσης διενεργούνται από τον αρμόδιο Διαχειριστή παράλληλα με την εξέταση των έργων Α.Π.Ε. που εμπίπτουν στους Πίνακες 2Α και 2Β του άρθρου 6 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/88889/2592/14.8.2024 κοινής απόφασης του Υπουργού και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 4918), περί καθορισμού συνολικής εγκατεστημένης ισχύος σταθμών Α.Π.Ε. της παρ. 8 του άρθρου 30 του ν. 5095/2024, ελάχιστης αποδεκτής χρονικής διάρκειας των διμερών συμβάσεων της περ. β) της υποπαρ. Α της παρ. 8 του άρθρου 30 του ν. 5095/2024, αναλογίας παραγωγής ανά τεχνολογία σταθμού Α.Π.Ε. περιορισμών έγχυσης που θα εφαρμοστούν σε ειδικές περιπτώσεις και σειράς προτεραιότητας εξέτασης αιτημάτων για χορήγηση Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης έργων Α.Π.Ε., σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου 30 του ν. 5095/2024, και των σταθμών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που επιλέγονται βάσει των ανταγωνιστικών διαδικασιών της Ρ.Α.Α.Ε.Υ.. Ειδικά για το Ελληνικό Δίκτυο Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (Ε.Δ.Δ.Η.Ε.), οι αιτήσεις για τροποποιήσεις των Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης των φωτοβολταϊκών σταθμών της παρούσας, καθώς και της παρ. 5, για την προσθήκη μονάδων αποθήκευσης μέσω ανεξάρτητου μετατροπέα οι οποίες υποβάλλονται μετά την 30ή Νοεμβρίου 2025, εκτός των αιτήσεων που αφορούν ενταγμένες αιτήσεις του Προγράμματος «Συστήματα Αποθήκευσης στις επιχειρήσεις» της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/140608/2339/18.12.2024 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Προκήρυξη του Προγράμματος «Συστήματα Αποθήκευσης στις Επιχειρήσεις» (Β' 6978), κατατάσσονται στην Ομάδα Προτεραιότητας Β της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/28857/1083/17.3.2020 απόφασης του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός ειδικού πλαισίου προτεραιότητας στην χορήγηση οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για σταθμούς ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ από τον Διαχειριστή του Δικτύου, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων του άρθρου 9 του ν. 3775/2009 (Α' 122), του ν. 3894/2010 (Α' 204), του ν. 4608/2019 (Α' 66) και της παραγράφου 6 του άρθρου 11 του ν. 4513/2018 (Α' 9), καθώς και του πρώτου και τρίτου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του

ν. 3468/2006 (Α' 129), σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν. 4643/2019 (Α' 193)» (Β' 940) και εξετάζονται μετά τη χορήγηση των Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης και την εξάντληση του ορίου ισχύος Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης των εννιοκισίων μεγαβάτ (900MW) που μπορούν να χορηγηθούν από τον Διαχειριστή του Ε.Δ.Δ.Η.Ε. για μεμονωμένους Σ.Α.Η.Ε. για τις Ομάδες Έργων Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α', Β', Γ' και Δ', σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓΔΕ/28255/1143/13.3.2025 κοινή απόφαση του Υπουργού και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Διαδικασία υποβολής αιτημάτων για τη χορήγηση Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης για εγκατάσταση μεμονωμένων σταθμών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 11Δ του ν. 4685/2020 (Α' 92)» (Β' 1248). Οι μεμονωμένοι Σ.Α.Η.Ε. για τις Ομάδες Έργων Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α', Β', Γ' και Δ' του τρίτου εδαφίου δεν συμπεριλαμβάνονται σε σειρά προτεραιότητας για χορήγηση οριστικής προσφοράς σύνδεσης, σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓΔΕ/84014/7123/12.8.2022 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός πλαισίου προτεραιότητας στην χορήγηση οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για σταθμούς Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. και σταθμούς αποθήκευσης από τον Διαχειριστή του Δικτύου και τον Διαχειριστή του Συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως κορεσμένα δίκτυα κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, σύμφωνα με το άρθρο 89 του ν. 4951/2022» (Β' 4333) όπως έχει τροποποιηθεί με την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/7063/374/20.1.2023 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 275) και την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓΔΕ/95054/3875/2.9.2025 απόφαση του Υπουργού και Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 4710) και εξετάζονται από τον Διαχειριστή του Δικτύου κατά απόλυτη προτεραιότητα.

5. Οι κάτοχοι φωτοβολταϊκών σταθμών της παρ. 1, φωτοβολταϊκών σταθμών για αυτοκατανάλωση και φωτοβολταϊκών σταθμών που συμμετέχουν απευθείας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και δεν λαμβάνουν λειτουργική ενίσχυση, που συνδέονται σε κοινό σημείο σύνδεσης με το Δίκτυο ή το Σύστημα δύνανται να υποβάλουν κοινό αίτημα στον αρμόδιο διαχειριστή από τον οποίο έχουν λάβει Οριστική Προσφορά για την εγκατάσταση μεμονωμένου σταθμού αποθήκευσης που συνδέεται στο κοινό αυτό σημείο και θα έχει εγκατεστημένη ισχύ όχι μεγαλύτερη από το άθροισμα της εγκατεστημένης ισχύος των σταθμών του κοινού αιτήματος και ωφέλιμη χωρητικότητα κατ' ελάχιστον ίση με μία (1) ώρα στο άθροισμα της εγκατεστημένης ισχύος των σταθμών του αιτήματος αυτού. Οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί της παρούσας δύνανται να εγχέουν ενέργεια πέραν των ορίων που τίθενται από τους στατικούς ή δυναμικούς περιορισμούς ή περιορισμούς λόγω του προγράμματος κατανομής από την επίλυση της αγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι ισόποση ενέργεια απορροφάται ταυτόχρονα από τον σταθμό αποθήκευσης. Οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί της παρούσας δεν λαμβάνουν αποζημίωση από τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας ή λειτουργική ενίσχυση για την ενέργεια που εγχέουν πέραν των ως άνω περιορισμών η οποία απορροφάται ταυτόχρονα, χωρίς χρέωση, από τους σταθμούς αποθήκευσης. Κατά τα λοιπά, οι σταθμοί αποθήκευσης της παρούσας συμμετέχουν στις αγορές ηλεκτρικής ε-

νέργειας, σύμφωνα με το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο. Το αίτημα του πρώτου εδαφίου δύναται να υποβληθεί και από κάτοχο άδειας αποθήκευσης, προσκομίζοντας σχετική συμφωνία με τους κατόχους των φωτοβολταϊκών σταθμών για σύνδεση στο εν λόγω κοινό σημείο, και αξιολογείται από τον αρμόδιο Διαχειριστή κατά απόλυτη προτεραιότητα. Τα έργα της παρούσας που λαμβάνουν Οριστική Προσφορά Σύνδεσης πριν από την έκδοση της απόφασης της παρ. 6, εφαρμόζουν τα διαλαμβανόμενα στην απόφαση της παρ. 6 όταν αυτή εκδοθεί.

5. α. Στους φωτοβολταϊκούς σταθμούς των παρ. 1 και 4 του παρόντος άρθρου που προσθέτουν σύστημα αποθήκευσης και:

α) μετατρέπονται σε σταθμούς της παρ. 11Α του άρθρου 10, εφαρμόζεται μόνιμος περιορισμός της μέγιστης ισχύος παραγωγής του σταθμού εξήντα τοις εκατό (60%) σε σχέση με την εγκατεστημένη ισχύ του φωτοβολταϊκού συστήματος κατά τις ώρες από 7:00 έως 19:00 κάθε ημέρας κατανομής, ενώ δεν εφαρμόζεται μόνιμος περιορισμός της μέγιστης ισχύος παραγωγής του σταθμού κατά τις ώρες από 19:00 έως 24:00 και 00:00 έως 7:00 κάθε ημέρας κατανομής,

β) μετατρέπονται σε σταθμούς της παρ. 11Β του άρθρου 10, εφαρμόζονται οι περιορισμοί έγχυσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕ-ΕΚ/53563/1556/15.5.2023 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Περιορισμοί έγχυσης ηλεκτρικής ενέργειας και ισχύος σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (Σ.Η.Θ.Υ.Α.), καθώς και σταθμών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας της περ. (λ)α της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011 (Α' 179), σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 4951/2022 (Α' 245)» (Β' 3328) για τους σταθμούς αποθήκευσης που συνδέονται με το Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Για νέες αιτήσεις για τη χορήγηση Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης από τον αρμόδιο Διαχειριστή για την εγκατάσταση σταθμών των παρ. 11Α και 11Β του άρθρου 10 εφαρμόζονται περιορισμοί έγχυσης αντίστοιχοι των περ. α) και β) της παρούσας.

5.β. Οι νέες αιτήσεις για φωτοβολταϊκούς σταθμούς που υποβάλλονται στον Διαχειριστή του Δικτύου στο πλαίσιο εφαρμογής του δευτέρου εδαφίου της παρ. 8 του άρθρου 97 του ν. 4951/2022 περιλαμβάνουν και σύστημα αποθήκευσης ωφέλιμης χωρητικότητας τουλάχιστον ίσης με μία (1) ώρα στην εγκατεστημένη ισχύ του αντίστοιχου φωτοβολταϊκού σταθμού και εγκαθίστανται ως σταθμοί των παρ. 11Α και 11Β του άρθρου 10 του παρόντος και η καταληκτική προθεσμία του δευτέρου εδαφίου της παρ. 8 του άρθρου 97 του ν. 4951/2022 για την έναρξη υποδοχής νέων αιτήσεων μετατίθεται στην 1η Απριλίου 2026.

5.γ. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, και ανεξάρτητα από τον τρόπο σύνδεσης των συστημάτων αποθήκευσης στο δίκτυο για τον Διαχειριστή του Ε.Δ.Δ.Η.Ε., για την υποβολή αιτήσεων στον αρμόδιο Διαχειριστή, είτε για την προσθήκη συστημάτων αποθήκευσης σε υφιστάμενους φωτοβολταϊκούς σταθμούς, είτε για νέες αιτήσεις για φωτοβολταϊκούς σταθμούς με σύστημα αποθήκευσης, απαιτείται η υποβολή εγγυητικής επιστολής, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 4951/2022. Για τον υπολογισμό του ύψους της εγγυητικής επιστολής για την προσθήκη συστημάτων αποθήκευσης σε υφιστάμενους φωτοβολταϊκούς σταθμούς, καθώς και νέους φωτοβολ-

ταϊκούς σταθμούς της παρ. 11Α του άρθρου 10, νοείται ως ισχύς του αιτήματος η μέγιστη ισχύς παραγωγής του σταθμού. Για τον υπολογισμό του ύψους της εγγυητικής επιστολής για την προσθήκη συστημάτων αποθήκευσης σε υφιστάμενους φωτοβολταϊκούς σταθμούς, καθώς και νέους φωτοβολταϊκούς σταθμούς της παρ. 11Β του άρθρου 10 νοείται ως ισχύς του αιτήματος η μέγιστη ισχύς έγχυσης του σταθμού.

6. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να ορίζεται το ανωτέρω όριο εγκατεστημένης ισχύος φωτοβολταϊκών σταθμών των παρ. 4 και 5, που μπορούν να αιτηθούν την εγκατάσταση μονάδας αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με το παρόν άρθρο, να καθορίζεται ο τρόπος επιμερισμού της ισχύος αυτής σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς που συνδέονται στο Ε.Δ.Δ.Η.Ε. και σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς που συνδέονται στο Ε.Σ.Μ.Η.Ε., να ορίζεται καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτημάτων προς τους Διαχειριστές, να ρυθμίζονται τυχόν λεπτομέρειες για τον τρόπο σύνδεσης των φωτοβολταϊκών σταθμών της παρ. 5 με το Ε.Σ.Μ.Η.Ε. ή το Ε.Δ.Δ.Η.Ε. και τη συμμετοχή τους στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, να αναστέλλεται η έκδοση νέων Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης της παρ. 5, καθώς και να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

6Α. Επιτρέπεται η μετατροπή των σταθμών Α.Π.Ε. της παρ. 11Α του άρθρου 10 σε σταθμούς Α.Π.Ε. της παρ. 11Β του άρθρου 10. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι περιορισμοί έγχυσης της περ. β) της παρ. 5α και δεν καταλαμβάνονται από τους περιορισμούς που τους διέπουν βάσει της σχετικής Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης, ως έργα της παρ. 11Α του άρθρου 10. Στους σταθμούς της περίπτωσης αυτής εφαρμόζεται το άρθρο 12Α του ν. 4414/2016 (Α' 149), εφόσον έχουν συνάψει ή θα συνάψουν συμβάσεις λειτουργικής ενίσχυσης του ν. 4414/2016 ή συμβάσεις πώλησης σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 3468/2006 (Α' 129). Οι κάτοχοι σταθμών της παρ. 11Β του άρθρου 10 οφείλουν να ικανοποιούν τις προβλέψεις περί ορίου ισχύος της παρ. 4 του άρθρου 5 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ ΓΔΕ/28255/1143/13.3.2025 κοινής απόφασης του Υπουργού και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

7. Για την προσθήκη συστημάτων αποθήκευσης σύμφωνα με το παρόν, εφαρμόζονται τα μέτρα πυρόσβεσης των ενοτήτων Στ.1 και Στ.2 του Παραρτήματος Β' της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/103448/7298/25.9.2024 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 5628), περί προτύπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων για έργα Μεμονωμένων Σταθμών Ηλεκτροχημικής Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας (Μπαταρίες) κατηγορίας Β.»

#### **Άρθρο 57**

##### **Ειδικά θέματα Ιδιωτικών Δικτύων Μέσης Τάσης - Προσθήκη παρ. 7Α στο άρθρο 12 του ν. 4951/2022**

Στο άρθρο 12 του ν. 4951/2022 (Α' 129), περί ειδικών θεμάτων ιδιωτικών δικτύων μέσης τάσης, προστίθεται παρ. 7Α ως εξής:

«7Α. Για τη διενέργεια των συναλλαγών της παρ. 7 μεταξύ των κατόχων των σταθμών και της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Διαχειριστής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης Α.Ε.» (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.), κατά τη σύνδεση των σταθμών:

α) Οι κάτοχοι των σταθμών που συνδέονται στο Ιδιωτικό Δίκτυο Μέσης Τάσης, προσκομίζουν υπεύθυνη δήλωση στη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., με την οποία συμφωνούν να αποζημιωθούν βάσει των μετρήσεων που αποστέλλει στους αρμόδιους Διαχειριστές ο Εκπρόσωπος του Ιδιωτικού Δικτύου Μέσης Τάσης.

β) Ο εκπρόσωπος του Ιδιωτικού Δικτύου Μέσης Τάσης προσκομίζει υπεύθυνη δήλωση στη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. σχετικά με την πλήρωση των προδιαγραφών και των απαιτήσεων του Κώδικα Διαχείρισης του Ε.Σ.Μ.Η.Ε. (Β' 4658) αναφορικά με τις μετρητικές διατάξεις που εγκαθιστά και τη συμμόρφωση της μεθοδολογίας επιμερισμού της μετρούμενης ενέργειας με τη μεθοδολογία που καθορίζει ο αρμόδιος Διαχειριστής, για το σύνολο των σταθμών που συνδέονται στο αποκλειστικό δίκτυο.

Για την έκδοση των εγγυήσεων προέλευσης για τους σταθμούς από τον Φορέα Έκδοσης του άρθρου 16 του ν. 3468/2006 (Α' 129), ο εκπρόσωπος Ιδιωτικού Δικτύου Μέσης Τάσης:

α) Κατά τη σύνδεση των σταθμών, προσκομίζει τεύχος τεκμηρίωσης από φορέα πιστοποίησης - εγγεγραμμένο στα μητρώα που τηρεί η Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., καθώς και βεβαίωση σχετικά με την πλήρωση των προδιαγραφών και των απαιτήσεων του Κώδικα Διαχείρισης του Ε.Σ.Μ.Η.Ε. αναφορικά με τις μετρητικές διατάξεις που εγκαθιστά, και με τη συμμόρφωση της μεθοδολογίας επιμερισμού που εφαρμόζει με τη μεθοδολογία που καθορίζεται από τον αρμόδιο Διαχειριστή. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. αναντά στον ιστότοπό της το ελάχιστο περιεχόμενο που περιλαμβάνει το τεύχος τεκμηρίωσης που υποβάλλεται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο.

β) Καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας των σταθμών:

βα) λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα, ιδίως βαθμονόμηση, συντήρηση και άμεση αποκατάσταση βλαβών, ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής και ακριβής λειτουργία των μετρητικών διατάξεων που έχουν εγκατασταθεί,

ββ) αποστέλλει στον φορέα έκδοσης του άρθρου 16 του ν. 3468/2006, σε μηνιαία βάση και για κάθε σταθμό που συνδέεται στο αποκλειστικό δίκτυο, διακριτά, τις μετρήσεις στην έξοδο του σταθμού - στο σημείο σύνδεσης του σταθμού με το αποκλειστικό δίκτυο Μ.Τ., καθώς και τον επιμερισμό της μετρούμενης ενέργειας που του γνωστοποιεί ο αρμόδιος διαχειριστής,

βγ) παρέχει πρόσβαση και διευκολύνει το έργο του φορέα έκδοσης κατά την επιθεώρηση των μετρητικών διατάξεων και των τηρούμενων αρχείων, προκειμένου να διαπιστωθεί η συνδρομή των προϋποθέσεων έκδοσης των εγγυήσεων προέλευσης και της ακρίβειας των στοιχείων, βάσει των οποίων εκδίδονται.

Για σταθμούς που έχουν τεθεί σε λειτουργία πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, τόσο οι κάτοχοι των σταθμών, όσο και ο εκπρόσωπος δικτύου προσκομίζουν στη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. αμελλητί τα δικαιολογητικά των περ. α) και β) του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου που απαιτούνται ώστε να διενεργηθούν οι συναλλαγές και η έκδοση των εγγυήσεων προέλευσης αντίστοιχα. Αν ο εκπρόσωπος δικτύου δεν προσκομίσει είτε κατά τη σύνδεση των σταθμών, είτε εντός δώδεκα (12) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για τους σταθμούς του τρίτου εδαφίου, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, αναστέλλεται από τη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., μέχρι την προσκόμισή τους, η χορήγηση λειτουργικής ενίσχυσης στους κατόχους των σταθμών που εκπροσωπεί.»

## Άρθρο 58

### Ορισμός Φορέα Σωρευτικής Εκπροσώπησης Τελευταίου Καταφυγίου μέσω διαγωνισμού - Τροποποίηση παρ. 5 και 10 άρθρου 5 ν. 4414/2016

1. Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 5 του ν. 4414/2016 (Α' 149), περί συμμετοχής των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, προστίθενται οκτώ εδάφια, και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από γνώμη της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., η οποία εκδίδεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ορίζεται Φορέας Σωρευτικής Εκπροσώπησης Τελευταίου Καταφυγίου (Φο.Σ.Ε.Τε.Κ.). Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι υποχρεώσεις, το πλαίσιο λειτουργίας του και οι χρεώσεις που επιβάλλει ο Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. για την παροχή των υπηρεσιών του στους κατόχους σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. οι οποίοι έχουν συνάψει Σ.Ε.Δ.Π., σε περίπτωση που αυτοί αδυνατούν να λάβουν τις υπηρεσίες αυτές από Φορείς Σωρευτικής Εκπροσώπησης. Η χρέωση που επιβάλλει ο Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. στους κατόχους σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. που κάνουν χρήση των υπηρεσιών του, προκύπτει στη βάση των ονομαστικών εσόδων από την ισοδύναμη συμμετοχή του εν λόγω σταθμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ η εν λόγω χρέωση κλιμακώνεται και αυξάνεται με την εφαρμογή των όσων προβλέπονται στην παρ. 7. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνει ο Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. για την εκπροσώπηση των σταθμών της παρ. 19 του άρθρου 3. Από την 1η.1.2027 έως την 31η.12.2028, και για κάθε επόμενη διετία, ο Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. ορίζεται με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ.. Η επιλογή του Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. διενεργείται ανά διετία μέσω δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος που εκδίδεται με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., με την οποία καθορίζονται η διαδικασία, οι όροι και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Κριτήριο επιλογής του Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. αποτελεί η χαμηλότερη μηνιαία χρέωση, σε ποσοστό επί της αντίστοιχης μηνιαίας Ειδικής Τιμής Αγοράς, της τεχνολογίας όπου ανήκει ο σταθμός, η οποία δεν δύναται να υπερβαίνει το έξι τοις εκατό (6%). Ειδικά για τους σταθμούς που είναι εγκατεστημένοι στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα και το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο και οι κάτοχοί τους έχουν συνάψει σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης, σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 10 του παρόντος ή Σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 3468/2006 (Α' 129) ή αντίστοιχη σύμβαση αγοραπωλησίας ηλεκτρικής ενέργειας, προ της έναρξης ισχύος του ν. 3468/2006, οι οποίοι συνεχίζουν να λειτουργούν μετά την ημερομηνία λήξης της αντίστοιχης σύμβασης και αποζημιώνονται μόνο στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 3 του παρόντος και την υπό στοιχεία ΑΠΕΕΚ/Α/Φ1/οικ.172857/22.3.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 1150), η μηνιαία χρέωση καθορίζεται με βάση τη χαμηλότερη μηνιαία χρέωση του έκτου εδαφίου, μειωμένη κατά μία (1) ποσοστιαία μονάδα. Η δημοσίευση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος γίνεται από τη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. έως και έξι (6) μήνες πριν από την παρέλευση του διαστήματος για το οποίο έχει οριστεί κάθε Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. για να εκπρο-

σωπεί τους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α.. Το δικαίωμα εκπροσώπησης από τον Φο.Σ.Ε.Τε.Κ., οι υποχρεώσεις του Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. έναντι των κατόχων των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. που εκπροσωπούνται από αυτόν, τα απαραίτητα δικαιολογητικά και η διαδικασία για τη σύναψη σύμβασης εκπροσώπησης από τον Φο.Σ.Ε.Τε.Κ., οι λεπτομέρειες για τη δήλωση εκπροσώπησης, καθώς και οι ειδικές περιπτώσεις εκπροσώπησης, ρυθμίζονται με τα άρθρα 3, 4, 5, 6 και 7 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/25512/883/20.3.2019 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ορισμός του Φορέα Σωρευτικής Εκπροσώπησης Τελευταίου Καταφυγίου (Φο.Σ.Ε.Τε.Κ.) και καθορισμός των υποχρεώσεων, του πλαισίου λειτουργίας του και των χρεώσεων που επιβάλλει για την παροχή των υπηρεσιών του, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 5 του ν. 4414/2016» (Β' 1020). Αν δεν εκδηλωθεί ενδιαφέρον, με απόφαση της Ρ.Α.Α.Ε.Υ., η Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. ορίζεται ως Φο.Σ.Ε.Τε.Κ.. Για τη διετία κατά την οποία ορίζεται ως Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. η Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., ισχύουν τα άρθρα 3, 4, 5, 6, 7 και 8 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/25512/883/20.3.2019 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.»

2. Στην παρ. 10 του άρθρου 5 του ν. 4414/2016, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «στον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό, στις Περιόδους Κατανομής, κατά τις οποίες η Τιμή Εκκαθάρισης της Αγοράς έλαβε μηδενικές ή και αρνητικές τιμές στρογγυλοποιημένες με ακρίβεια δύο (2) δεκαδικών ψηφίων, μεσοσταθμικά ανά ώρα περιόδων κατανομής, στις οποίες η Οριακή Τιμή Συστήματος του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού έλαβε μηδενικές τιμές για πάνω από δύο (2) διαδοχικές ώρες κατανομής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στην Αγορά Επόμενης Ημέρας, στις Περιόδους Κατανομής, για πάνω από δύο (2) διαδοχικές ώρες περιόδων κατανομής», β) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται και η παρ. 10 διαμορφώνεται ως εξής:

«10. Οι κάτοχοι σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. που συνάπτουν Σ.Ε.Δ.Π. και οι σταθμοί τους συμμετείχαν απευθείας ή μέσω Φο.Σ.Ε. ή Φο.Σ.Ε.Τε.Κ. στην Αγορά Επόμενης Ημέρας, στις Περιόδους Κατανομής, κατά τις οποίες η Τιμή Εκκαθάρισης της Αγοράς έλαβε μηδενικές ή και αρνητικές τιμές στρογγυλοποιημένες με ακρίβεια δύο (2) δεκαδικών ψηφίων, μεσοσταθμικά ανά ώρα περιόδων κατανομής, για πάνω από δύο (2) διαδοχικές ώρες περιόδων κατανομής, δεν λαμβάνουν λειτουργική ενίσχυση για την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια των σταθμών τους κατά τις ώρες αυτές. Για την εφαρμογή της παρούσας «Περίοδοι Κατανομής» νοούνται δεκαπεντάλεπτα (15 λεπτά) και ως «ώρα περιόδων κατανομής» νοούνται τέσσερα (4) δεκαπεντάλεπτα της ώρας.»

#### Άρθρο 59

**Συμμετοχή νομικών προσώπων ως μελών σε ενεργειακές κοινότητες του ν. 4513/2018, σε κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας του ν. 3468/2006 και σε ενεργειακές κοινότητες πολιτών του ν. 4001/2011**

1. Νομικά πρόσωπα που συμμετέχουν ως μέλη σε ενεργειακή κοινότητα του ν. 4513/2018 (Α' 9), σε κοινό-

τητα ανανεώσιμης ενέργειας του ν. 3468/2006 (Α' 129) ή σε ενεργειακή κοινότητα πολιτών του ν. 4001/2011 (Α' 179) (εφεξής ενεργειακές κοινότητες), δεν επιτρέπεται να συνδέονται μεταξύ τους μέσω φυσικού ή νομικού προσώπου που μετέχει, άμεσα ή έμμεσα, στη διοίκησή τους ή κατέχει ποσοστό συμμετοχής, ανεξαρτήτως ύψους, ως μέτοχος, εταίρος ή μέλος νομικού προσώπου. Ο έλεγχος των μελών διενεργείται από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) κατά τη σύσταση των ενεργειακών κοινοτήτων ή την τροποποίηση της σύνθεσής τους, ή κατόπιν ενημέρωσης που λαμβάνει από τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) στην περίπτωση σχετικής καταγγελίας.

2. Οι ενεργειακές κοινότητες που έχουν ήδη συσταθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, τροποποιούν τη σύνθεσή τους, ώστε να πληρούν την προϋπόθεση του πρώτου εδαφίου. Αν διαπιστωθεί ότι οι ενεργειακές κοινότητες του προηγούμενου εδαφίου, μετά το πέρας της προθεσμίας των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, δεν πληρούν την προϋπόθεση της παρ. 1 ή δεν έχουν προβεί σε εταιρικό μετασχηματισμό σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 9 του ν. 4513/2018, εφόσον πρόκειται για ενεργειακές κοινότητες του ν. 4513/2018, τότε, μέχρι να προβούν σε τροποποίηση της σύνθεσής τους ή σε εταιρικό μετασχηματισμό:

α) αν έχουν συνάψει Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης με τη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. ή τον Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. ως Διαχειριστή Μ.Δ.Ν., τίθενται αυτοδικαίως σε αναστολή καταχώρισης από το Γ.Ε.ΜΗ. και αναστέλλεται η χορήγηση λειτουργικής ενίσχυσης από τη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. ή τον Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. ως Διαχειριστή Μ.Δ.Ν.,

β) αν δεν έχουν συνάψει, αλλά πρόκειται να συνάψουν Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης με τη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., ή του Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. ως Διαχειριστή Μ.Δ.Ν., τίθενται αυτόματα σε αναστολή καταχώρισης από το Γ.Ε.ΜΗ. και δεν επιτρέπεται η σύναψη Σύμβασης Λειτουργικής Ενίσχυσης με τη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., ή τον Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. ως Διαχειριστή Μ.Δ.Ν., και

γ) αν συμμετέχουν απευθείας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, τίθενται αυτόματα σε αναστολή καταχώρισης από το Γ.Ε.ΜΗ..

Από την εφαρμογή της παρούσας εξαιρούνται οι αγροτικοί και αστικοί συνεταιρισμοί του ν. 1667/1986 (Α' 196) και οι θυγατρικές τους, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών, καθώς και οι σύνδεσμοί τους, που συμμετέχουν, κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος, ως μέλη σε ενεργειακές κοινότητες. Από την εφαρμογή της παρούσας εξαιρούνται επίσης ενεργειακές κοινότητες οι οποίες έχουν συσταθεί κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος και οι οποίες κατέχουν αποκλειστικά σταθμούς αυτοκατανάλωσης και δεν έχουν συνάψει ούτε πρόκειται να συνάψουν Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης με τη Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε. ή τον Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. ως Διαχειριστή Μ.Δ.Ν..

3. Οι προθεσμίες των περ. ι) και ια) της παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 5167/2024 (Α' 207), περί διενέργειας ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών, περί σύναψης συμβάσεων λειτουργικής ενίσχυσης, περί υποβολής δήλωσης ετοιμότητας, καθώς και περί σύναψης ή υποβολής πλήρους αίτησης για σύναψη σύμβασης λειτουργικής ενίσχυσης, που αφορούν αποκλειστικά φωτοβολταϊκούς σταθμούς που αναπτύσσονται στις Περιφερειακές Ενότητες Φλώρινας και Κοζάνης της Περιφέρει-

ας Δυτικής Μακεδονίας και αιολικούς σταθμούς, μέγιστης ισχύος παραγωγής, μικρότερης ή ίσης των έξι μεγαβάτ (6 MW), παρατείνονται κατά ένα (1) έτος και συγκεκριμένα η προθεσμία της 31ης Δεκεμβρίου 2025 παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2026 και η προθεσμία της 31ης Αυγούστου 2026 παρατείνεται έως την 31η Αυγούστου 2027 αντίστοιχα. Η τιμή αναφοράς που ισχύει κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος για σταθμούς του δεύτερου εδαφίου των παρ. 3δ) και 3θ) του άρθρου 7 του ν. 4414/2016 (Α' 149), περί διενέργειας ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών για σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαραγωγής Σ.Η.Θ.Υ.Α., ισχύει έως την 31η Δεκεμβρίου 2026 και οι ημερομηνίες των περ. α) και β) της παρ. 7 του άρθρου 56 του ν. 4903/2022 (Α' 46), για τους εν λόγω σταθμούς μετατίθενται αντίστοιχα για την 1η Ιανουαρίου 2027 και την 1η Ιανουαρίου 2028.

#### **Άρθρο 60**

##### **Κλιμάκια Διενέργειας Επιθεωρήσεων Ενεργειακών Εγκαταστάσεων**

1. Συστήνονται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας κλιμάκια διενέργειας επιθεώρησης σε ενεργειακές εγκαταστάσεις, οι οποίες αποτελούνται από δύο (2) κατ' ελάχιστον μέλη, υπαλλήλους της Γενικής Διεύθυνσης Ενέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, του κλάδου ΠΕ Μηχανικών.

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών, συγκροτούνται τα κλιμάκια της παρ. 1. Με την ίδια απόφαση, προσδιορίζονται οι ενεργειακές εγκαταστάσεις επί των οποίων πραγματοποιείται η επιθεώρηση και εξειδικεύεται το έργο των κλιμακίων αυτών.

3. Με κοινή απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών και του Γενικού Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής, εφαρμοζομένου αναλογικά του τρίτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 44 του ν. 4622/2019 (Α' 133), καθορίζεται η αμοιβή των μελών των κλιμακίων της παρ. 1 του παρόντος.

#### **Άρθρο 61**

##### **Παράταση αδειών παραγωγής και βεβαιώσεων λόγω καθυστερημένης πληρωμής τέλους παράτασης**

Άδειες παραγωγής της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4685/2020 (Α' 92) ή βεβαιώσεις της παρ. 2 ή βεβαιώσεις ειδικών έργων της παρ. 3 του ίδιου άρθρου, οι οποίες έχουν παύσει ή ανακληθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής του Τέλους Δέσμευσης Φυσικού Χώρου Εγκατάστασης, αναβιώνουν και παρατείνεται αντίστοιχα η διάρκεια ισχύος τους, καθώς και οι προθεσμίες στις οποίες εμπίπτουν σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4685/2020, χωρίς να προσμετράται το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία παύσης ή ανάκλησης μέχρι την ημερομηνία θέσης σε ισχύ του παρόντος, κατόπιν αιτήματος του ίδιου κατόχου των σταθμών, από την έναρξη ισχύος του παρόντος και έως τη 15η Ιανουαρίου 2026, εφόσον:

α) δεν έχει εκδοθεί άλλη βεβαίωση της παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 4685/2020 ή βεβαίωση καταχώρησης πολυγώνου εξαιρούμενου σταθμού για τον χώρο που έχει δηλωθεί ως θέση εγκατάστασης του σταθμού. Σε περι-

πτωση υφιστάμενης εκκρεμής αίτησης για χορήγηση βεβαίωσης στην ίδια θέση εγκατάστασης του σταθμού, ο Φορέας Αδειοδότησης προβαίνει σε συγκριτική αξιολόγηση των σταθμών σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 4685/2020 και τον Κανονισμό Βεβαιώσεων του άρθρου 18 του ίδιου νόμου,

β) οι κάτοχοι καταβάλλουν για κάθε μήνα παράτασης από την ημερομηνία παύσης ή ανάκλησης και για χρονικό διάστημα έως είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, το Τέλος Δέσμευσης Φυσικού Χώρου Εγκατάστασης της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 4685/2020,

γ) δεν υφίσταται υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης για περιπτώσεις αιολικών σταθμών.

#### **Άρθρο 62**

##### **Παράταση εγκατάστασης και δέσμευσης ηλεκτρικού χώρου για σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, δυνατότητα επανέκδοσης δικαιολογητικών για σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - Προσθήκη άρθρου 32B στον ν. 4951/2022**

Στον ν. 4951/2022 (Α' 129) προστίθεται άρθρο 32B ως εξής:

#### **«Άρθρο 32B**

Παράταση εγκατάστασης και δέσμευσης ηλεκτρικού χώρου για σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

1. Για σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) με βεβαίωση παραγωγού ή βεβαίωση ειδικών έργων για τους οποίους εξαντλείται η δυνατότητα παράτασης της διάρκειας ισχύος της άδειας εγκατάστασης, καθώς και για εξαιρούμενους σταθμούς για τους οποίους εξαντλείται η δυνατότητα παράτασης της διάρκειας ισχύος της οριστικής προσφοράς σύνδεσης, δύναται να παραταθεί η διάρκεια ισχύος της άδειας εγκατάστασης και της οριστικής προσφοράς σύνδεσης:

α) έως δώδεκα (12) μήνες για τους σταθμούς με βεβαίωση παραγωγού ή βεβαίωση ειδικών έργων και

β) έως οκτώ (8) μήνες για τους εξαιρούμενους σταθμούς, εφόσον καταβάλλουν Τέλος Παράτασης Εγκατάστασης και Δέσμευσης Ηλεκτρικού Χώρου, το οποίο ορίζεται σε χίλια (1.000) ευρώ ανά μεγαβάτ (MW) Μέγιστης Ισχύος Παραγωγής για κάθε μήνα παράτασης και υποβάλλουν το σχετικό αίτημα παράτασης στην αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή ή στον αρμόδιο Διαχειριστή.

2. Στις περιπτώσεις σταθμών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Α.Π.Ε.) με βεβαίωση παραγωγού ή βεβαίωση ειδικών έργων, καθώς και εξαιρούμενων σταθμών της παρ. 1 των οποίων, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, έχει λήξει η διάρκεια ισχύος της άδειας εγκατάστασης ή της οριστικής προσφοράς σύνδεσης αντίστοιχα, και επιπλέον έχει εξαντληθεί η δυνατότητα παράτασης αυτών, δύναται να αναβιώσει η ισχύς τόσο της άδειας εγκατάστασης ή της οριστικής προσφοράς σύνδεσης, όσο και όλων των σχετικών αδειών ή εγκρίσεων που έχουν αυτοδίκαια παύσει, και να παραταθεί η διάρκεια ισχύος τους σύμφωνα με την παρ. 1 χωρίς να προσμετράται το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία λήξης μέχρι την ημερομηνία επιβεβαίωσης στους ενδιαφερομένους της αναβίωσης και παράτασης της ισχύος των αδειών από την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή ή τον αρμό-

διο Διαχειριστή σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι καταβάλουν εντός τριάντα (30) ημερών το Τέλος Παράτασης Εγκατάστασης και Δέσμευσης Ηλεκτρικού Χώρου της περ. β) της παρ. 1 και υποβάλλουν το σχετικό αίτημα παράτασης στην αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή ή στον αρμόδιο Διαχειριστή. Σε περίπτωση μη ύπαρξης διαθέσιμης θέσης εγκατάστασης ή μη ύπαρξης διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου, η αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή ή ο αρμόδιος Διαχειριστής ενημερώνουν τον Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης και το καταβληθέν τέλος επιστρέφεται στον ενδιαφερόμενο, άλλως εντός τριάντα (30) ημερών επιβεβαιώνουν στον ενδιαφερόμενο την αναβίωση και παράταση της ισχύος των αδειών.

3. Οι Βεβαίωσεις Παραγωγού, καθώς και οι Οριστικές Προσφορές Σύνδεσης και όλες οι σχετικές άδειες ή εγκρίσεις που έχουν παύσει ή ανακληθεί έως την 11η.11.2025, λόγω αμετάκλητης δικαστικής ακύρωσης των δικαιολογητικών των περ. α) ή γ) της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4951/2022 και σωρευτικά λόγω ανάκλησης της απόφασης κήρυξης απαλλοτρίωσης για τους σταθμούς, επανέρχονται σε ισχύ δια της επανέκδοσής τους με τις αναγκαίες προσαρμογές, χωρίς να απαιτείται η εκ νέου τήρηση της αρχικής διαδικασίας, εφόσον τα ως άνω δικαιολογητικά επανεκδοθούν εντός τριάντα έξι (36) μηνών από την ακύρωσή τους, και οι προθεσμίες του άρθρου 12 του ν. 4685/2020 (Α' 92) και των άρθρων 5 και 31 του ν. 4951/2022, εκκινούν εκ νέου από την 11η.11.2025, εφόσον έως την ημερομηνία αυτή, δεν έχει υποβληθεί αίτηση ή δεν έχει χορηγηθεί άλλη Βεβαίωση Παραγωγού, για την εγκατάσταση σταθμού και στην περίπτωση της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης είναι τεχνικά εφικτό και υφίσταται διαθέσιμος ηλεκτρικός χώρος. Για έργα Α.Π.Ε. για τα οποία, πριν από την 28η.3.2023, είχαν εκδοθεί η απόφαση κήρυξης της απαλλοτρίωσης, η περιβαλλοντική άδεια και η Οριστική Προσφορά Σύνδεσης, εφαρμόζεται η παρ. 7 του άρθρου 4 του ν. 4951/2022, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσής τους, χωρίς εφαρμογή των περιορισμών ως προς το ποσοστό και τον χαρακτήρα της έκτασης της παρ. 2 του άρθρου 163 ν. 5037/2023 (Α' 78).»

### **Άρθρο 63**

#### **Παράταση προθεσμιών ηλεκτρίσης σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και διασφάλιση υλοποίησης έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - Τροποποίηση περ. α) παρ. 2 άρθρου 126 ν. 5106/2024 και παρ. 12 άρθρου 30 ν. 5095/2024**

1. Στην περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 126 του ν. 5106/2024 (Α' 63), περί ενεργειακών προθεσμιών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «δώδεκα (12) μήνες» αντικαθίστανται από τις λέξεις «είκοσι τέσσερις (24) μήνες», β) στο τέταρτο εδάφιο, β) οι λέξεις «μετά την παράταση των τριών (3) μηνών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από τον τέταρτο έως τον δωδέκατο μήνα», ββ) οι λέξεις «για κάθε μήνα καθυστέρησης και μέχρι ανώτατου συνολικού ορίου δέκα τοις εκατό (10%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για κάθε μήνα παράτασης και αν ενεργοποιηθεί μετά τον δωδέκατο μήνα, η Τιμή Αναφοράς που καταλαμβάνει τον σταθμό αυτό απομειώνεται περαιτέρω κατά ένα τοις εκατό (1%), για κάθε εξαμήνο παράτασης» και η

περ. α) διαμορφώνεται ως εξής:

«α) Παρατείνονται μέχρι και είκοσι τέσσερις (24) μήνες οι προθεσμίες για την ενεργοποίηση της σύνδεσης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. που επιλέγονται για ένταξη σε καθεστώς στήριξης με τη μορφή λειτουργικής ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών του άρθρου 7 του ν. 4414/2016 (Α' 149), εφόσον τουλάχιστον έναν (1) μήνα πριν από τη λήξη των ως άνω προθεσμιών, οι κάτοχοι αυτών υποβάλλουν στη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.), τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί για την προμήθεια του κύριου εξοπλισμού του έργου. Στην περίπτωση υποβολής των συμβάσεων του πρώτου εδαφίου, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. ενημερώνει τον κάτοχο για παράταση, την οποία κοινοποιεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στον Διαχειριστή Α.Π.Ε. και Εγγυήσεων Προέλευσης και στον αρμόδιο Διαχειριστή. Αν σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ενταχθεί στις ευνοϊκές προβλέψεις της παρούσας για παράταση των προθεσμιών ενεργοποίησης, η Τιμή Αναφοράς που καταλαμβάνει τον σταθμό αυτό απομειώνεται κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) με παράλληλη παράταση των προθεσμιών για την ενεργοποίηση των σταθμών του πρώτου εδαφίου κατά τρεις (3) μήνες. Αν η σύνδεση του σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ενεργοποιηθεί από τον τέταρτο έως τον δωδέκατο μήνα, η Τιμή Αναφοράς που καταλαμβάνει τον σταθμό αυτό απομειώνεται περαιτέρω κατά ένα τοις εκατό (1%), για κάθε μήνα παράτασης και αν ενεργοποιηθεί μετά τον δωδέκατο μήνα, η Τιμή Αναφοράς που καταλαμβάνει τον σταθμό αυτό απομειώνεται περαιτέρω κατά ένα τοις εκατό (1%), για κάθε εξαμήνο παράτασης.»

2. Στην παρ. 12 του άρθρου 30 του ν. 5095/2024 (Α' 40), περί μέτρων μείωσης του ενεργειακού κόστους για την προώθηση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο, η λέξη «όμοια» αντικαθίσταται από τις λέξεις «την ίδια», β) στο τρίτο εδάφιο, β) πριν από τις λέξεις «Αν οι διμερείς συμβάσεις» προστίθενται οι λέξεις «Με την εξαίρεση των έργων Α.Π.Ε. που εμπίπτουν στο πέμπτο και έκτο εδάφιο της παρούσας και για το μέρος της ισχύος των έργων Α.Π.Ε. που καλύπτεται ή αντιστοιχίζεται με διμερή σύμβαση ή σύμβαση προμήθειας σύμφωνα με τα οριζόμενα στα εδάφια αυτά,», ββ) η λέξη «πρώτου» αντικαθίσταται από τη λέξη «δεύτερου», βγ) η ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2026» τρέπεται σε «31η Δεκεμβρίου 2027», βδ) οι λέξεις «και ειδικώς τα έργα Α.Π.Ε. των διμερών συμβάσεων της περ. β) της υποπαρ. Β μετά τη δηλωθείσα ημερομηνία έναρξης εκτέλεσης των συμβάσεων αυτών με ενέργεια που προέρχεται από τα συγκεκριμένα έργα Α.Π.Ε. (ημερομηνία ηλεκτρίσης των έργων Α.Π.Ε.), τα έργα Α.Π.Ε. των διμερών αυτών συμβάσεων απεντάσσονται από τις ευνοϊκές προβλέψεις περί περιορισμών έγχυσης της παρ. 9» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τα έργα Α.Π.Ε. των διμερών αυτών συμβάσεων απεντάσσονται από τις ευνοϊκές προβλέψεις περί περιορισμών έγχυσης της παρ. 9 για χρονικό διάστημα μέχρι το πέρας της ελάχιστης αυτής αποδεκτής χρονικής διάρκειας των διμερών συμβάσεων, τότε και επανέρχονται στις ανωτέρω προβλέψεις», γ) προστίθενται εδάφια, πέμπτο, έκτο, έβδομο και όγδοο, και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 12 διαμορφώνεται ως εξής:

«12. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία εκδίδεται εντός εξήντα (60) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ορίζεται η συνολική εγκατεστημένη ισχύς των έργων Α.Π.Ε. που είναι αναγκαία για την εφαρμογή της παρ. 8. Με την ίδια απόφαση δύναται να προσδιορίζεται η ελάχιστη αποδεκτή χρονική διάρκεια των διμερών συμβάσεων της περ. β) της υποπαρ. Α της παρ. 8. Με την εξαίρεση των έργων Α.Π.Ε. που εμπίπτουν στο πέμπτο και έκτο εδάφιο της παρούσας και για το μέρος της ισχύος των έργων Α.Π.Ε. που καλύπτεται ή αντιστοιχίζεται με διμερή σύμβαση ή σύμβαση προμήθειας σύμφωνα με τα οριζόμενα στα εδάφια αυτά, αν οι διμερείς συμβάσεις της περ. β) της υποπαρ. Α της παρ. 8 έχουν διάρκεια μικρότερη της ελάχιστης αποδεκτής διάρκειας που ορίζει η απόφαση του δεύτερου εδαφίου ή παύσουν να εκπροσωπούν ενεργοβόρους βιομηχανικούς καταναλωτές της παρ. 8, σε χρόνο μικρότερο της ελάχιστης αποδεκτής χρονικής διάρκειας των συμβάσεων αυτών ή τα έργα Α.Π.Ε. που αναφέρονται στις διμερείς αυτές συμβάσεις τεθούν σε λειτουργία μετά την 31η Δεκεμβρίου 2027, τα έργα Α.Π.Ε. των διμερών αυτών συμβάσεων απεντάσσονται από τις ευνοϊκές προβλέψεις περί περιορισμών έγχυσης της παρ. 9 για χρονικό διάστημα μέχρι το πέρας της ελάχιστης αυτής αποδεκτής χρονικής διάρκειας των διμερών συμβάσεων, τότε και επανέρχονται στις ανωτέρω προβλέψεις. Με την απόφαση της παρούσας ορίζονται επίσης οι περιορισμοί έγχυσης που θα εφαρμοστούν στα έργα Α.Π.Ε. του προηγούμενου εδαφίου, η αναλογία παραγωγής σε «kWh/kW/έτος» για κάθε τεχνολογία σταθμών Α.Π.Ε. για τον υπολογισμό της ισχύος των έργων Α.Π.Ε. που λαμβάνουν Οριστική Προσφορά Σύνδεσης για την εφαρμογή της παρ. 8 και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την ορθή εφαρμογή των προβλεπόμενων της παρούσας.

Η ποινή απένταξης του τρίτου εδαφίου της παρούσας, καθώς και οι περιορισμοί της μέγιστης ισχύος παραγωγής των σταθμών Α.Π.Ε. που προβλέπονται στην υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/88889/2592/14.8.2024 κοινή απόφαση του Υπουργού και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός συνολικής εγκατεστημένης ισχύος σταθμών Α.Π.Ε. της παρ. 8 του άρθρου 30 του ν. 5095/2024, ελάχιστης αποδεκτής χρονικής διάρκειας των διμερών συμβάσεων της περ. β) της υποπαρ. Α της παρ. 8 του άρθρου 30 του ν. 5095/2024, αναλογίας παραγωγής ανά τεχνολογία σταθμού Α.Π.Ε. περιορισμών έγχυσης που θα εφαρμοστούν σε ειδικές περιπτώσεις και σειράς προτεραιότητας εξέτασης αιτημάτων για χορήγηση Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης έργων Α.Π.Ε., σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου 30 του ν. 5095/2024» (Β' 4918) δεν εφαρμόζονται αν οι διμερείς συμβάσεις της περ. β) της υποπαρ. Α της παρ. 8 παύσουν, για λόγους που αφορούν τους ενεργοβόρους βιομηχανικούς καταναλωτές, να ισχύουν για μέρος ή το σύνολο των έργων Α.Π.Ε. που αναφέρονται ρητά σε αυτές και από τα οποία προέρχεται η παροχή ενέργειας προς τους ενεργοβόρους βιομηχανικούς καταναλωτές της παρ. 8 ή περιορίζονται σε διάρκεια μικρότερη της ελάχιστης αποδεκτής χρονικής διάρκειας και εφόσον εντός έξι (6) μηνών από την κατά ανωτέρω παύση ισχύος της:

α) ο κάτοχος του σταθμού Α.Π.Ε. αυτοτελώς ή ο αντισυμβαλλόμενος του κατόχου του σταθμού Α.Π.Ε. και του ενεργοβόρου βιομηχανικού καταναλωτή της περ. β)

της υποπαρ. Α της παρ. 8 συνάψει νέα διμερή σύμβαση ή διμερείς συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με ενεργοβόρο ή άλλο βιομηχανικό καταναλωτή ή βιοτεχνία, συμπεριλαμβανομένης της δραστηριότητας μεταποίησης ή βιομηχανία ή επιχείρηση εκτός κατηγορίας μεταποίησης, η οποία έχει, κατά τη θέση σε ισχύ της παρούσας, παροχή για βιομηχανική χρήση δύναμης της κείμενης νομοθεσίας ή επιχείρηση επεξεργασίας, διαχείρισης και φιλοξενίας δεδομένων (data centers) ή

β) ο αντισυμβαλλόμενος του ενεργοβόρου βιομηχανικού καταναλωτή ή προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας, με τους οποίους συμβάλλεται ή δύναται να συμβληθεί με διμερή σύμβαση αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ο κάτοχος του σταθμού Α.Π.Ε., συνάψει ή διατηρεί σε ισχύ συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας με καταναλωτές των ανωτέρω περιπτώσεων.

Οι διμερείς συμβάσεις και οι συμβάσεις προμήθειας των περ. α) και β) του προηγούμενου εδαφίου πρέπει να καλύπτουν ή αντιστοιχούν, κατά περίπτωση, σε ισχύ τουλάχιστον ίση με το ήμισυ της αρχικά συμβολαιοποιηθείσας ισχύος του σταθμού Α.Π.Ε. και με διάρκεια ισχύος της διμερούς σύμβασης ή εκπροσώπησης της προαναφερθείσας ισχύος αντίστοιχα τουλάχιστον ίση με το υπολειπόμενο χρονικό διάστημα μέχρι την κάλυψη της ελάχιστης αποδεκτής διάρκειας των συμβάσεων αυτών.

Αν οι διμερείς συμβάσεις της περ. β) της υποπαρ. Α της παρ. 8 παύσουν, για λόγους που αφορούν τους ενεργοβόρους βιομηχανικούς καταναλωτές, να ισχύουν πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος ένα μέρος ή το σύνολο των έργων Α.Π.Ε. που αναφέρονται ρητά σε αυτές και από τα οποία προέρχεται η παροχή ενέργειας προς τους ενεργοβόρους βιομηχανικούς καταναλωτές της παρ. 8, οι προθεσμίες υποβολής στον Διαχειριστή του Ε.Σ.Μ.Η.Ε. από τους κατόχους των έργων Α.Π.Ε. αυτών της διμερούς σύμβασης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της παρ. 5 της Ομάδας Προτεραιότητας Β' του άρθρου 2 και της εγγυητικής επιστολής του άρθρου 6 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓΔΕ/84014/7123/12.8.2022 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός πλαισίου προτεραιότητας στην χορήγηση οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για σταθμούς Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. και σταθμούς αποθήκευσης από τον Διαχειριστή του Δικτύου και τον Διαχειριστή του Συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως κορεσμένα δίκτυα κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, σύμφωνα με το άρθρο 89 του ν. 4951/2022» (Β' 4333) που διέπει τα έργα της Ομάδας αυτής, παρατείνονται κατά τρεις (3) μήνες. Η χορήγηση Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης στα έργα των αποφάσεων των παρ. 11 και 12 ικανοποιεί τις προβλέψεις εναλλασσόμενης αξιολόγησης ισχύος της υποπερ. δ) της περ. Β της παρ. 1 του άρθρου 8 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓΔΕ/84014/7123/12.8.2022 απόφασης, μετά την αξιολόγηση των έργων Α.Π.Ε. των αποφάσεων των παρ. 11 και 12, ως έργα που εμπίπτουν στην Ομάδα Β' του άρθρου 2 της ίδιας απόφασης.»

#### **Άρθρο 64**

#### **Παράταση προσαύξησης τιμών αποζημίωσης ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από σταθμούς βιοαερίου - Τροποποίηση άρθρου 151 ν. 5037/2023**

Στο άρθρο 151 του ν. 5037/2023 (Α' 78), περί προσαρμογής αποζημίωσης σταθμών βιομάζας, βιοαερίου λόγω

ενεργειακής κρίσης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, αα) μετά τις λέξεις «οι οποίοι έχουν τεθεί» προστίθενται οι λέξεις «ή θα τεθούν», αβ) μετά τις λέξεις «κανονική λειτουργία» προστίθενται οι λέξεις «μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2026», αγ) οι λέξεις «31η Δεκεμβρίου 2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «31η Δεκεμβρίου 2026», β) το δεύτερο εδάφιο καταργείται, και το άρθρο 151 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 151**

**Προσαρμογή αποζημίωσης σταθμών βιομάζας, βιοαερίου λόγω ενεργειακής κρίσης**

Για σταθμούς των κατηγοριών 5, 6, 7, 8, 11, 12 και για σταθμούς βιοαερίου που προέρχονται από την αναερόβια χώνευση του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αποβλήτων των κατηγοριών 9 και 10 του Πίνακα 1 του άρθρου 4 του ν. 4414/2016 (Α' 149), για σταθμούς του κατηγοριών 11, 12, 13, 16, 17 και για σταθμούς βιοαερίου που προέρχονται από την αναερόβια χώνευση του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αποβλήτων των κατηγοριών 14 και 15 του πίνακα Α της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006 (Α' 129), οι οποίοι έχουν τεθεί ή θα τεθούν σε δοκιμαστική ή κανονική λειτουργία μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2026, οι τιμές αναφοράς και οι τιμές αποζημίωσης αυτών προσαυξάνονται για χρονική περίοδο από την πρώτη περίοδο εκκαθάρισης που έπεται της 28ης Μαρτίου 2023 μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2026, κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).»

**Άρθρο 65**

**Χρηματοδοτικά και άλλα κίνητρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης νέων και υφιστάμενων κτιρίων - Προσθήκη παρ. 4γ και 4δ στο άρθρο 10 του ν. 4122/2013**

Στο άρθρο 10 του ν. 4122/2013 (Α' 42), περί χρηματοδοτικών και άλλων κινήτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης νέων και υφιστάμενων κτιρίων, προστίθενται παρ. 4γ και 4δ, ως εξής:

«4γ. Αν τα προγράμματα που προκηρύσσονται σύμφωνα με την παρ. 4 προβλέπουν την ανακύκλωση παλαιών συσκευών που αποσύρονται ή αντικαθίστανται σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 10 του ν. 4819/2021 (Α' 129), με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, δύνανται να ορίζονται ως αρμόδιοι φορείς για την πιστοποίηση της απόσυρσης ή της αντικατάστασης των συσκευών, καθώς και για την καταβολή της χρηματοδότησης στους δικαιούχους, οι συγκεκριμένοι, σύμφωνα με τα άρθρα 12 έως 13 του ν. 4819/2021, ως Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ), φορείς, που διαθέτουν αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία στην υλοποίηση παρόμοιων προγραμμάτων. Στην περίπτωση αυτή, στην απόφαση της παρ. 4, καθορίζονται επιπλέον: α) οι αρμοδιότητες του ως άνω φορέα για την πιστοποίηση της τήρησης των όρων και των προϋποθέσεων του προγράμματος που αφορούν στην ανακύκλωση των παλιών συσκευών και β) ο Φορέας Ελέγχου για την πιστοποίηση της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος.

4δ. Στην περίπτωση ορισμού αρμόδιων φορέων σύμφωνα με την παρ. 4γ, καθορίζονται με την απόφαση της παρ. 4γ η διαδικασία, οι όροι μεταφοράς πιστώσεων από

το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων προς τους φορείς της παρ. 4γ, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δημοσιονομικής τακτοποίησης των πληρωμών, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υλοποίηση των προγραμμάτων. Με την ίδια ή όμοια απόφαση, προσδιορίζεται το ποσοστό επί του προϋπολογισμού των δράσεων, στην υλοποίηση των οποίων συμμετέχουν οι αρμόδιοι φορείς, το οποίο δεν υπερβαίνει το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) και τους καταβάλλεται για την κάλυψη των λειτουργικών τους δαπανών που συνδέονται αποκλειστικά με την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνουν, δυνάμει της απόφασης ορισμού τους. Η προμήθεια αγαθών, η λήψη ή η ανάθεση υπηρεσιών και η ανάθεση έργων και μελετών από τους αρμόδιους φορείς, για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών που τους καταβάλλονται, σύμφωνα με τα εδάφια πρώτο και δεύτερο, διενεργούνται σύμφωνα με τον Κανονισμό Προμηθειών, Υπηρεσιών, Έργων και Μελετών του εκάστοτε φορέα.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'**

**ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΑΓΡΟ-ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 2637/1998**

**Άρθρο 66**

**Ορισμοί - Πεδίο εφαρμογής για την προώθηση των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών - Προσθήκη άρθρου 96B στον ν. 4951/2022**

Στον ν. 4951/2022 (Α' 129) προστίθεται άρθρο 96B ως εξής:

**«Άρθρο 96B**

**Πεδίο εφαρμογής για την προώθηση των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών**

1. Το παρόν εφαρμόζεται για την αδειοδότηση, εγκατάσταση και λειτουργία αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και των συνοδών τους έργων, για σταθμούς συνολικής ισχύος έως εκατόν τριάντα μεγαβάτ (130 MW). Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών με συνολική ισχύ μεγαλύτερη των δέκα (10) μεγαβάτ (MW).

2. Ως αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί νοούνται τα συστήματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, εγκατεστημένης ισχύος μέχρι διακόσια κιλοβάτ (200 kW) έκαστο, τα οποία απαρτίζονται από:

α) φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις που αναπτύσσονται σε βάσεις έδρασης που απέχουν κατ' ελάχιστο δύο μέτρα και δέκα εκατοστά (2,10 μ.) από το έδαφος και βρίσκονται πάνω από καλλιεργούμενες εκτάσεις ή στην οροφή θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων,

β) οικίσκο στέγασης ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, επί χερσαίου χώρου που περιλαμβάνει τον υποσταθμό διασύνδεσης με το δίκτυο και λοιπό ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό,

γ) καλώδια σύνδεσης των φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων με τον οικίσκο στέγασης ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και

δ) συνοδά έργα, απαραίτητα για την πρόσβαση στον χώρο της εγκατάστασης και την ασφαλή λειτουργία του σταθμού.

3. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί της παρ. 2 δύναται να συνδυάζονται με συσσωρευτές ωφέλιμης χωρητικό-

τητας τουλάχιστον μίας (1) ώρας της εγκατεστημένης ισχύος του σταθμού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και να εμπίπτουν στην παρ. 11Α του άρθρου 10 του ν. 4685/2020 (Α' 92), χωρίς δυνατότητα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που απορροφάται από το δίκτυο.

4. Για την εγκατάσταση αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών σε θερμοκήπιο ή θάλαμο θερμοκηπιακού τύπου λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις της υπ' αρ. 2243/333582/27.11.2020 απόφασης του Υπουργού και του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός των τύπων και των τεχνικών προδιαγραφών κατασκευής θερμοκηπίων και θαλάμων καλλιέργειας θερμοκηπιακού τύπου ή θαλάμων καλλιέργειας κλειστού τύπου κιβωτίου ISO 668, θερμοκηπίων και θαλάμων θερμοκηπιακού τύπου φαρμακευτικής κάνναβης, καθώς και των θερμοκηπιακών κατασκευών για την εκτροφή υδρόβιων οργανισμών και διαδικασία έγκρισης και ελέγχου αυτών» (Β' 5432).»

**Άρθρο 67**  
**Διαδικασία χωροθέτησης και αδειοδότησης**  
**αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών -**  
**Προσθήκη άρθρου 96Γ στον ν. 4951/2022**

Στον ν. 4951/2022 (Α' 129) προστίθεται άρθρο 96Γ ως εξής:

«Άρθρο 96Γ  
Διαδικασία χωροθέτησης και αδειοδότησης  
αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών

1. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί εμπίπτουν στους εξαιρούμενους σταθμούς Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν. 4951/2022 (Α' 129), και απαλλάσσονται από τη λήψη βεβαίωσης παραγωγού ή βεβαίωσης ειδικών έργων και από τη λήψη άδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας. Ως προς την περιβαλλοντική αδειοδότηση, εφαρμόζονται η παρ. 13 του άρθρου 8 του ν. 3468/2006 (Α' 129), περί αδειών, και η απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α' 209), περί κατάταξης έργων και δραστηριοτήτων.

2. Η εγκατάσταση των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών πραγματοποιείται επί υπερυψωμένων βάσεων στήριξης, ύψους μεγαλύτερης ή ίσης των δύο μέτρων και δέκα εκατοστών (2,10 μ.), που βρίσκονται πάνω από καλλιεργούμενες εκτάσεις ή πάνω σε θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις.

3. Δικαίωμα εγκατάστασης αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού έχουν οι κατ' επάγγελμα αγρότες, που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων του άρθρου 1 του ν. 3874/2010 (Α' 151), οι οποίοι καλλιεργούν την έκταση στην οποία εγκαθίστανται οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί ή τρίτα νομικά ή φυσικά πρόσωπα που υλοποιούν τους εν λόγω σταθμούς Α.Π.Ε., εφόσον τα πρόσωπα αυτά έχουν συνάψει σχετική συμφωνία με τους κατόχους ή διαχειριστές των καλλιεργούμενων εκτάσεων ή θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων.

4. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί δεν δύναται να εγκατασταθούν σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, εκτός των περιπτώσεων στις οποίες οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί εγκαθίστανται στις οροφές θερμοκη-

πίων και δεν υπολογίζονται στο ποσοστό μηδέν κόμμα οχτώ τοις εκατό (0,8%) της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕ-ΕΚ/104605/4389/11.10.2022 κοινής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός του μέγιστου ορίου συνολικής ισχύος φωτοβολταϊκών σταθμών σε αγροτική γη εντός του οποίου είναι επιτρεπτή η εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού  $\leq 1$  MW σε αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας σε MW ανά Περιφερειακή Ενότητα και προσδιορισμός των ενεργειών των αρμόδιων υπηρεσιών με βάση την παρ. 6 του άρθρου 56 του ν. 2637/1998 (Α' 200), το άρθρο 7 του ν. 4711/2020 (Α' 145), το άρθρο 88 του ν. 4951/2022 (Α' 129) και την παρ. 3 του άρθρου 106 του ν. 4964/2022 (Α' 150)» (Β' 5342) και δεν απαιτείται η προσκόμιση του σχετικού δικαιολογητικού της περ. δ) της παρ. 7 του παρόντος.

5. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί δύναται να εγκατασταθούν και σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως κορεσμένα δίκτυα κατά την περ. α) της παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 ή χαρακτηρίζονται ως κορεσμένα δίκτυα, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4685/2020 (Α' 92) συμπεριλαμβανομένων των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών.

6. Η φωτοβολταϊκή εγκατάσταση, ο οικίσκος στέγασης του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού επί χερσαίου χώρου, που περιλαμβάνει τον υποσταθμό διασύνδεσης με το δίκτυο, και ο λοιπός ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός, δεν καλύπτουν πάνω από το δέκα τοις εκατό (10%) της αρχικά καλλιεργούμενης έκτασης ή του ακινήτου όπου αναπτύσσεται η καλλιεργούμενη έκταση. Σε κάθε περίπτωση, οι διελεύσεις υπογείων ή εναέριων γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ο υποστηρικτικός εξοπλισμός και οι εσωτερικές οδικές διελεύσεις δεν πρέπει να παρεμποδίζουν την αγροτική δραστηριότητα.

7. Για τη λήψη οριστικής προσφοράς σύνδεσης, εφόσον απαιτείται, ή τη σύναψη σύμβασης σύνδεσης, σε περίπτωση αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών ισχύος μικρότερης των εκατό κιλοβάτ (100 KW), οι κάτοχοι των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών υποβάλλουν στον Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (Ε.Δ.Δ.Η.Ε.) αίτηση, η οποία συνοδεύεται από:

- α) νομιμοποιητικά έγγραφα του αιτούντος και εάν είναι νομικό πρόσωπο, κωδικοποιημένο καταστατικό και γενικό πιστοποιητικό του Γενικού Εμπορικού Μητρώου,
- β) πιστοποιητικό ισχύουσας εκπροσώπησης του αιτούντος, εάν είναι νομικό πρόσωπο, ή αντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας, σε περίπτωση φυσικού προσώπου,
- γ) την εγγυητική επιστολή του άρθρου 6 του ν. 4951/2022,

δ) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, από τα οποία προκύπτει ο χαρακτηρισμός της γεωργικής γης, σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/104605/4389/11.10.2022 κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός του μέγιστου ορίου συνολικής ισχύος φωτοβολταϊκών σταθμών σε αγροτική γη εντός του οποίου είναι επιτρεπτή η εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού  $\leq 1$  MW σε αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας σε MW ανά Περιφερειακή Ενότητα και προσδιορισμός των ενεργειών των αρμόδιων υπηρεσιών με βάση την παρ. 6 του άρθρου 56 του ν. 2637/1998 (Α' 200) όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου

24 του ν. 4643/2019 (Α' 193), το άρθρο 7 του ν. 4711/2020 (Α' 145), το άρθρο 88 του ν. 4951/2022 (Α' 129) και την παρ. 3 του άρθρου 106 του ν. 4964/2022 (Α' 150)» (Β' 5342), εφόσον απαιτείται,

ε) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την τεκμηρίωση του δικαιώματος χρήσης του γηπέδου εγκατάστασης του άρθρου 18 του ν. 4951/2022,

στ) συνοπτική τεχνική περιγραφή του έργου, στην οποία αποτυπώνονται οι βασικές τεχνικές πληροφορίες, σχετικά με την προτεινόμενη θέση του σταθμού παραγωγής, ιδίως το τοπωνύμιο, η δημοτική ενότητα, ο δήμος, η περιφερειακή ενότητα, η περιφέρεια, καθώς και οι συνιστώσες που απαρτίζουν τον σταθμό, όπως η τεχνολογία, οι μονάδες παραγωγής, αν πρόκειται για υποσταθμούς χαμηλής/μέσης τάσης, η ισχύς και η συμβολή στο βραχυκύκλωμα,

ζ) τα απαιτούμενα τεχνικά φυλλάδια, όπως εξειδικεύονται από τον αρμόδιο Διαχειριστή,

η) το ηλεκτρικό μονογραμμικό διάγραμμα του σταθμού και του υποσταθμού χαμηλής/μέσης τάσης, με ψηφιακή υπογραφή μηχανικού κατάλληλης ειδικότητας,

θ) αντίγραφο τοπογραφικού διαγράμματος σε κατάλληλο υπόβαθρο (χάρτης Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού, δορυφορική εικόνα, ορθοφωτοχάρτης κτηματολογίου), επί του οποίου αναγράφονται οι συντεταγμένες του σταθμού κατά το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987 (ΕΓΣΑ' 87) (κορυφές πολυγώνου του γηπέδου), για εγκαταστάσεις εκτός σχεδίου πόλεως, διαφορετικά τη διεύθυνση του ακινήτου,

ι) έντυπο αίτησης, το ακριβές περιεχόμενο του οποίου συντάσσει, τροποποιεί και δημοσιεύει στην επίσημη ιστοσελίδα του ο αρμόδιος Διαχειριστής,

ια) αποδεικτικό πληρωμής του Διαχειριστικού Τέλους Υποβολής Αίτησης υπέρ του αρμόδιου Διαχειριστή, το οποίο ανέρχεται σε διακόσια πενήντα (250) ευρώ,

ιβ) τεχνική έκθεση στην οποία αποτυπώνεται η μορφή της καλλιέργειας που αναπτύσσεται κάτω από την εγκατάσταση του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού ή της θερμοκηπιακής εγκατάστασης όπου αυτό εδράζεται, καθώς και η εκτίμηση της μείωσης του κόστους παραγωγής που επιτυγχάνεται με την εγκατάσταση του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού,

ιγ) υπεύθυνη δήλωση του κατόχου του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού ότι ως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, άμεσα ή έμμεσα, μέσω της συμμετοχής του στη διοίκηση ή ως μετόχου, εταίρου ή μέλους νομικού προσώπου με οποιοδήποτε ποσοστό συμμετοχής, δεν έχει αποδεχτεί ή δεν θα αποδεχτεί οριστικές προσφορές σύνδεσης ή δεν θα συνάψει συμβάσεις σύνδεσης για την εγκατάσταση περισσότερων από δύο (2) αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών, λαμβάνοντας υπόψη και τον εξεταζόμενο σταθμό, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 96Δ του ν. 4951/2022,

ιδ) έγγραφη συμφωνία του κατόχου του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού με τον κάτοχο ή διαχειριστή των καλλιεργούμενων εκτάσεων ή θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων, αν ο αγρο-φωτοβολταϊκός σταθμός δεν υλοποιείται από τον ίδιο,

ιε) εγγυητική επιστολή ύψους εκατό ευρώ ανά κιλοβάτ (100 €/kW) εγκατεστημένης ισχύος, του φωτοβολταϊκού σταθμού.

8. Ο Διαχειριστής του Ε.Δ.Δ.Η.Ε. αξιολογεί τα αιτήματα και εκδίδει τη σχετική οριστική προσφορά σύνδεσης, ή συνάπτει σύμβαση σύνδεσης, αν είναι τεχνικά εφικτό.

Κατά την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου δύναται να αξιολογούνται τα περιθώρια της υποπερ. αβ) της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 97 του ν. 4951/2022.

9. Ο Διαχειριστής του Ε.Δ.Δ.Η.Ε. κατανέμει τα αιτήματα ανά Περιφέρεια και τα αξιολογεί με βάση την ημερομηνία υποβολής πλήρους αιτήματος για χορήγηση οριστικής προσφοράς σύνδεσης, ή σύμβασης σύνδεσης. Η χορήγηση των οριστικών προσφορών σύνδεσης ή η σύναψη σύμβασης σύνδεσης για την εγκατάσταση των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών παύει μετά την κάλυψη των ορίων ισχύος της παρ. 1 του άρθρου 1. Αιτήματα που έχουν υποβληθεί, για εγκατάσταση αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών σε περιφέρειες των οποίων τα όρια ισχύος έχουν καλυφτεί, απορρίπτονται και οι σχετικές εγγυητικές επιστολές που έχουν υποβληθεί, επιστρέφονται.

10. Η οριστική προσφορά σύνδεσης ή η σύμβαση σύνδεσης δύναται να περιλαμβάνει ειδικό όρο, ώστε στους εν λόγω σταθμούς να εφαρμόζονται περιορισμοί έγχυσης και υποχρεώσεις, αν με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή η χορήγηση της οριστικής προσφοράς σύνδεσης, ή κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου, προκειμένου να ληφθεί υπόψη κατά τη διενέργεια της τεχνικής εξέτασης.

11. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί κατατάσσονται στην Ομάδα Προτεραιότητας Β' της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓΔΕ/84014/7123/12.8.2022 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός πλαισίου προτεραιότητας στην χορήγηση οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για σταθμούς ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και σταθμούς αποθήκευσης από τον Διαχειριστή του Δικτύου και τον Διαχειριστή του Συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως κορεσμένα δίκτυα κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, σύμφωνα με το άρθρο 89 του ν. 4951/2022» (Β' 4333) και η οριστική προσφορά σύνδεσης ή η σύμβαση σύνδεσης, χορηγείται ή συνάπτεται αντίστοιχα, εντός δύο (2) μηνών, από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

12. Με την αποδοχή της οριστικής προσφοράς σύνδεσης, οι κάτοχοι των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών συνάπτουν σύμβαση σύνδεσης. Το αίτημα σύναψης σύμβασης σύνδεσης διεκπεραιώνεται κατά προτεραιότητα.

13. Η υποβολή αιτήσεων στον αρμόδιο Διαχειριστή για την εγκατάσταση αγρό-φωτοβολταϊκών εκκινεί από την 1η Φεβρουαρίου 2026.

14. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η οριστική προσφορά σύνδεσης ή η σύμβαση σύνδεσης ισχύει για δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία χορήγησης της.»

#### **Άρθρο 68**

##### **Πλαίσιο αποζημίωσης αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών και υποχρεώσεις - Προσθήκη 96Δ στον ν. 4951/2022**

Στον ν. 4951/2022 (Α' 129) προστίθεται άρθρο 96Δ ως εξής:

#### **«Άρθρο 96Δ**

##### **Πλαίσιο αποζημίωσης αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών και υποχρεώσεις**

1. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί εξαιρούνται των ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών του άρθρου 7 του ν. 4414/2016 (Α' 149) και δύναται να συ-

νάπτουν τη Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης Σταθερής Τιμής του άρθρου 10 του ν. 4414/2016 με τον Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.) ή τον Διαχειριστή Μ.Δ.Ν., κατόπιν έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ή να λαμβάνουν επενδυτική ενίσχυση από πόρους του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης ή άλλες πηγές χρηματοδότησης. Σε περίπτωση σύναψης Σύμβασης Λειτουργικής Ενίσχυσης Σταθερής Τιμής, η τιμή αναφοράς των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών καθορίζεται με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 4414/2016, περί τιμών αναφοράς για την αποζημίωση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού - Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης.

2. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, άμεσα ή έμμεσα, μέσω της συμμετοχής του στη διοίκηση ή ως μέτοχος, εταίρος ή μέλος νομικού προσώπου με οποιοδήποτε ποσοστό συμμετοχής, επιτρέπεται να εγκαταστήσει μέχρι δύο (2) αγρο-φωτοβολταϊκούς σταθμούς σε καλλιεργούμενη αγροτική έκταση ή θερμοκηπιακή εγκατάσταση που νομίμως κατέχει.

3. Οι αγρο-φωτοβολταϊκοί σταθμοί δύνανται να μεταβιβάζονται αποκλειστικά σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ικανοποιούν τις προϋποθέσεις της παρ. 2 και της παρ. 3 του άρθρου 2.

4. Οι κάτοχοι των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών υποβάλλουν, μέχρι την 31η Μαρτίου κάθε έτους, και για δέκα (10) έτη μετά την έναρξη λειτουργίας της εγκατάστασης, τεχνική έκθεση λειτουργίας, στον Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε.) και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία έχει συνταχθεί και υπογραφεί από αρμόδιο γεωτεχνικό κατάλληλης ειδικότητας. Επίσης, υποβάλλουν τα παραστατικά, ιδίως αίτηση ενιαίας ενίσχυσης, τιμολόγια πώλησης προϊόντων, τιμολόγια αγοράς εισροών, με τα οποία:

α) αποδεικνύεται ότι η γεωργία παραμένει η κύρια δραστηριότητα του κατόχου ή του διαχειριστή των καλλιεργούμενων εκτάσεων ή θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων, και

β) παρουσιάζεται η μεταβολή της αγροτικής παραγωγής, επί της έκτασης αυτής.

Με την έκθεση του πρώτου εδαφίου αποδεικνύεται επιπλέον ότι η καλλιεργούμενη έκταση που καλύπτεται από τον αγρο-φωτοβολταϊκό σταθμό διατηρεί τουλάχιστον το εξήντα έξι τοις εκατό (66%) της απόδοσης παραγωγής του καλλιεργούμενου προϊόντος, σε σύγκριση με την αντίστοιχη απόδοση, του έτους πριν από την εγκατάσταση του φωτοβολταϊκού σταθμού.

5. Στην έκθεση της παρ. 4 περιγράφονται το είδος, τα χαρακτηριστικά και η απόδοση της καλλιεργούμενης έκτασης κάτω από τη θέση εγκατάστασης του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού, και τα προβλήματα που ανακύπτουν στην παραγωγή του καλλιεργούμενου προϊόντος από τη λειτουργία των αγρο-φωτοβολταϊκών σταθμών.

6. Με την ετήσια υποβολή της έκθεσης της παρ. 4, ο κάτοχος του σταθμού Α.Π.Ε. συνυποβάλλει στον Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε. και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπεύθυνη δήλωση, ότι πληροί τις προϋποθέσεις της παρ. 3 του

άρθρου 2, της περ. α) και του τρίτου εδαφίου της παρ. 4.

7. Σε περίπτωση μη υποβολής των στοιχείων των παρ. 4 και 6 ή μη ικανοποίησης των οριζόμενων σε αυτές, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προς τον Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε., ο κάτοχος του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού επιβαρύνεται ετησίως με πρόστιμο ίσο των δέκα ευρώ ανά κιλοβάτ (10€/kW), το οποίο επιβάλλεται με ισόποση κατάπτωση υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Α.Π.Ε. του Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., της εγγυητικής επιστολής της περ. ιστ) της παρ. 7 του άρθρου 2. Σε περίπτωση μη υποβολής των στοιχείων των παρ. 4 και 6 ή μη ικανοποίησης των οριζόμενων σε αυτές, για δύο (2) ή παραπάνω συνεχόμενα έτη, το πρόστιμο του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνεται για κάθε έτος κατά είκοσι πέντε τοις εκατό (25%). Σε περίπτωση που η επιβολή προστίμου ξεπερνά τα πέντε (5) συνεχόμενα έτη, η εγγυητική επιστολή καταπίπτει πλήρως και ο κάτοχος του σταθμού υποχρεούται σε αποξήλωση του σταθμού και αποκατάσταση της έκτασης.

8. Μετά την πάροδο δέκα (10) ετών από την έναρξη της λειτουργίας του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού η σε ισχύ εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στον κάτοχο του αγρο-φωτοβολταϊκού σταθμού.»

#### **Άρθρο 69**

#### **Χαρτογράφηση των περιοχών για την επίτευξη του στόχου για την ανανεώσιμη ενέργεια στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2050 - Προσθήκη παρ. 18 στο άρθρο 33 του ν. 4936/2022**

Στο άρθρο 33 του ν. 4936/2022 (Α' 105), περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, προστίθεται παρ. 18 ως εξής:

«18. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας αποτυπώνονται οι περιοχές εγκατάστασης σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) του δευτέρου εδαφίου για την επίτευξη του στόχου της ανανεώσιμης ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το έτος 2050, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως:

α) τη διαθεσιμότητα της ενέργειας από Α.Π.Ε. και το δυναμικό των διαφόρων τύπων τεχνολογίας να παράγουν ανανεώσιμη ενέργεια στις χερσαίες και υπόγειες περιοχές, καθώς και στις θαλάσσιες περιοχές ή τα εσωτερικά ύδατα,

β) την προβλεπόμενη ενεργειακή ζήτηση, λαμβάνοντας υπόψη τη δυνητική ευελιξία της ενεργού ανταπόκρισης στη ζήτηση, τα αναμενόμενα οφέλη αποδοτικότητας και την ενοποίηση του ενεργειακού συστήματος,

γ) τη διαθεσιμότητα σχετικών ενεργειακών υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων, της αποθήκευσης και άλλων εργαλείων ευελιξίας, ή τη δυνατότητα δημιουργίας ή αναβάθμισης της εν λόγω υποδομής δικτύου και αποθήκευσης.

Για τις εν λόγω περιοχές αποτυπώνονται κατ' ελάχιστο:

αα) το υφιστάμενο δυναμικό των Α.Π.Ε.,

ββ) οι σταθμοί Α.Π.Ε. που βρίσκονται σε λειτουργία και υπό αδειοδότηση, και

γγ) οι γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Οι περιοχές δύνανται να επανεξετάζονται και να επικαιροποιούνται περιοδικά, ιδίως στο πλαίσιο επικαιροποίησης και του ΕΣΕΚ.»

**Άρθρο 70****Ορισμός του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας και του Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης ως φορέων πληρωμών**

1. Ως φορείς υλοποίησης, υπόλογοι διαχειριστές κατά το άρθρο 34 του ν. 5140/2024 (Α' 154), για την υλοποίηση, ιδίως ερευνητικών και αναπτυξιακών, συγχρηματοδοτούμενων ή εθνικών προγραμμάτων ή έργων, αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να ορίζονται, με την απόφαση του άρθρου 72, οι εξής:

α) το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.) ή

β) ο Διαχειριστής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.).

2. Στους φορείς της παρ. 1 δύναται να ανατίθεται η αρμοδιότητα για την εκκαθάριση και καταβολή των εκάστοτε επιλέξιμων δαπανών ή ενισχύσεων στους δικαιούχους, στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων ή έργων, με την επιφύλαξη της υπό στοιχεία 119126 ΕΞ 2021/28.9.2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 4498), αναφορικά με προγράμματα ή έργα τα οποία εντάσσονται στο χρηματοδοτικό σκέλος των επιχορηγήσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

3. Ειδικά ως προς το Κ.Α.Π.Ε., η απόφαση του άρθρου 72 λαμβάνεται στο πλαίσιο:

α) υλοποίησης προγραμμάτων και έργων ενεργειακής αναβάθμισης,

β) αύξησης της ενεργειακής αποδοτικότητας,

γ) εξοικονόμησης ενέργειας,

δ) Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας και οποιουδήποτε συνδυασμού αυτών και

δύναται να ανατίθενται στο Κ.Α.Π.Ε. και αρμοδιότητες φορέα ελέγχου, τόσο κατά το στάδιο υπαγωγής των δικαιούχων σε χρηματοδοτικά προγράμματα, όσο και κατά την ολοκλήρωση των επενδυτικών τους έργων, καθώς και κάθε άλλη αρμοδιότητα για τη διευκόλυνση υλοποίησης των ως άνω προγραμμάτων.

**Άρθρο 71****Παράταση προθεσμιών για το προσωπικό του Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης και της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων**

1. Η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 119 του ν. 4001/2011 (Α' 179), περί προθεσμίας σύναψης συμβάσεων προσωπικού του Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης Α.Ε. και του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε., παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

2. Οι θέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου που έχουν συσταθεί στη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) με την παρ. 10 του άρθρου 34 του ν. 3734/2009 (Α' 8) και με την παρ.

2 του άρθρου 54 του ν. 4546/2018 (Α' 101), διατηρούνται σε ισχύ έως και την 31η Δεκεμβρίου 2026. Κατά τα λοιπά, ως προς τις ανωτέρω θέσεις, ισχύει το τρίτο άρθρο του ν. 4402/2016 (Α' 121).

3. Η διάρκεια ισχύος των συμβάσεων έργου, οι οποίες έχουν συναφθεί με τον Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.) δυνάμει του άρθρου 75 του ν. 4602/2019 (Α' 45), περί κάλυψης έκτακτων αναγκών σε προσωπικό στον Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., και της παρ. 3 του άρθρου 112 του ν. 4685/2020 (Α' 92), περί ρυθμίσεων θεμάτων Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε., και οι οποίες λήγουν έως και την 31η Δεκεμβρίου 2026 δύναται να παραταθεί κατά δύο (2) έτη από την κατά περίπτωση λήξη τους. Η παράταση του πρώτου εδαφίου δεν γεννά οποιoδήποτε δικαίωμα αποζημίωσης ή άλλη αξίωση κατά τη λήξη τους.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'****ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΗ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ Β'****Άρθρο 72****Εξουσιοδοτική διάταξη**

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ορίζονται οι φορείς πληρωμών της παρ. 1 και οι αρμοδιότητες της παρ. 2 του άρθρου 70, καθώς και η διαδικασία πληρωμών των ενισχύσεων στους δικαιούχους, το ύψος και ο χρόνος καταβολής της διαχειριστικής αμοιβής, προς τους φορείς πληρωμών και ελέγχου, για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους, οι οποίες συνδέονται αποκλειστικά με την άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων.

**Άρθρο 73****Μεταβατικές διατάξεις για την οργάνωση της αγοράς υδρογόνου**

1. Εντός εκατόν είκοσι (120) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, τροποποιείται η υπό στοιχεία οικ.178065/8.8.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Κανονισμός Αδειών Φυσικού Αερίου» (Β' 3430), προκειμένου να ενταχθεί στο πεδίο εφαρμογής της η Άδεια Προμήθειας Υδρογόνου.

2. Τα πρόσωπα που ενδιαφέρονται να ασκήσουν τη δραστηριότητα της προμήθειας υδρογόνου αποκτούν άδεια προμήθειας υδρογόνου εντός ενενήντα (90) ημερών από την τροποποίηση του Κανονισμού Αδειών Φυσικού Αερίου, σύμφωνα με την παρ. 1.

3. Μέχρι την απόκτηση Άδειας Προμήθειας Υδρογόνου, κατά την παρ. 2, τη δραστηριότητα της προμήθειας υδρογόνου μπορούν να ασκούν οι κάτοχοι Άδειας Προμήθειας Φυσικού Αερίου, κατόπιν γνωστοποίησης στη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.) και κοινοποίησης στη Διεύθυνση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εναλλακτικών Καυσίμων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. αναρτά στην ιστοσελίδα της κατάλογο με τους κατόχους άδειας προμήθειας φυσικού αερίου που ασκούν τη δραστηριότητα προμήθειας υδρογόνου σύμφωνα με την παρούσα.

## **Άρθρο 74** **Καταργούμενες διατάξεις**

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καταργούνται:  
α) Η περ. α) του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 43 του ν. 5233/2025 (Α' 166), περί παράτασης προθεσμιών ηλέκτρισης Σταθμών Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας που έχουν επιλεγεί για ένταξη σε καθεστώς ενίσχυσης μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών.

β) Από τον ν. 5151/2024 (Α' 173):

βα) το άρθρο 63, περί μεταβατικού καθεστώτος για τη διακίνηση και διάθεση υδρογόνου σε πρατήρια υδρογόνου και

ββ) η παρ. 2 του άρθρου 64, περί εξουσιοδοτικών διατάξεων.

γ) Η περ. 32λστ του άρθρου 2, περί ορισμού ανανεώσιμων αερίων, του ν. 3468/2006 (Α' 129).

## **ΜΕΡΟΣ Γ'** **ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ**

### **Άρθρο 75** **Παρατάσεις πολεοδομικών και** **χωροταξικών ρυθμίσεων**

1. Η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 29 του ν. 4067/2012 (Α' 79), περί της ισχύος των οικοδομικών αδειών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της περ. (α) της παρ. 3 του άρθρου 6 του από 8.7.1993 προεδρικού διατάγματος (Δ' 795), προκειμένου να ολοκληρωθούν οι όψεις και η τυχόν στέγη του κτιρίου και να ενταχθούν στην περ. γ) της παρ. 5 του άρθρου 42 του ν. 4495/2017 (Α' 167), παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

2.α) Η προθεσμία της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4178/2013 (Α' 174), περί εκσυγχρονισμού και κτιριακής επέκτασης σε νόμιμες χρήσεις κτιρίων ή εγκαταστάσεων, οι οποίες διατηρούνται, καθώς και σε χρήσεις οι οποίες προβλέπονται από οικοδομικές άδειες που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν. 2831/2000 (Α' 140), παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2026.

β) Η προθεσμία του όγδοου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 51 του ν. 4178/2013, περί αναστολής της υποχρέωσης μετεγκατάστασης ή απομάκρυνσης πρατηρίων καυσίμων, υγραερίου, φυσικού αερίου και των συνοδών χρήσεων αυτών με νόμιμη χρήση, παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2026.

3. Οι προθεσμίες των περ. α) και β) του τρίτου εδαφίου της περ. ια) του άρθρου 99 του ν. 4495/2017, περί υποβολής δικαιολογητικών υπαγωγής αυθαίρετης κατασκευής ή αυθαίρετης αλλαγής χρήσης στις διατάξεις του ν. 4495/2017, παρατείνονται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2027 και για τριάντα έξι (36) επιπλέον μήνες από τη λήξη τους, αντίστοιχα.

4. Η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 122 του ν. 4495/2017, περί αυθαίρετων κατασκευών στο Δέλτα του Έβρου, παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2026.

5. Η προθεσμία στο τέλος του εισαγωγικού εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 125ΚΑ του ν. 4495/2017, περί μη εφαρμογής της περ. ι) του άρθρου 28 του ν. 4495/2017 περί άδειας νομιμοποίησης για αυθαίρετες κατασκευές ή

χρήσεις που εγκαθίστανται μετά την 1η Μαΐου 2024, παρατείνεται από τη λήξη της έως την 30ή Νοεμβρίου 2025.

6. Η προθεσμία της παρ. 11 του άρθρου 51 του ν. 4643/2019 (Α' 193), περί υποβολής δικαιολογητικών στις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4178/2013, οι οποίες δεν μεταφέρονται στον ν. 4495/2017 και τις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4014/2011 (Α' 209) που έχουν μεταφερθεί στον ν. 4178/2013, παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

7.α) Ως προς την προθεσμία του άρθρου 52 του ν. 4710/2020 (Α' 142), περί ισχύος των οικοδομικών αδειών, των αδειών δόμησης και των τυχόν αναθεωρησών αυτών:

αα) η προθεσμία έκδοσης των αναφερόμενων αδειών παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2023,

αβ) η προθεσμία ισχύος τους παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

β) Η προθεσμία του άρθρου 71 του ν. 4342/2015 (Α' 143), περί ισχύος οικοδομικών αδειών υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

8.α) Η προθεσμία στο τέλος του εισαγωγικού εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4759/2020 (Α' 245), περί υποβολής αίτησης για έκδοση οικοδομικής άδειας ή προέγκρισης μετά από υποβολή αιτήματος για έκδοση έγγραφης βεβαίωσης, ήτοι η 31η Δεκεμβρίου 2024, η οποία είχε παραταθεί με την περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 5167/2024 (Α' 207) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, παρατείνεται έως την 30ή Ιουνίου 2026.

β) Η ισχύς των προεγκρίσεων που εκδίδονται δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4759/2020, παρατείνεται έως την 30ή Ιουνίου 2026, σε περίπτωση προγενέστερης λήξης τους.

9. Η προθεσμία της παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 5106/2024 (Α' 63), περί εκπόνησης σχεδίων αστικής ανθεκτικότητας, παρατείνεται από τη λήξη της, έως την 31η Μαΐου 2026.

10. Η προθεσμία του άρθρου 72 του ν. 4843/2021 (Α' 215), περί παράτασης αναστολής οικοδομικών εργασιών στην περιοχή του όρους Υμηττού και των Μητροπολιτικών Πάρκων Γουδή Ιλισίων, παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2026, υπό την επιφύλαξη της υπ' αρ. 26229/1123/1987 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Δ' 749), περί όρων και διαδικασίας έκδοσης αδειών οικοδομής για την εκτέλεση στρατιωτικών έργων.

11. Η προθεσμία της παρ. 1 του άρθρου 270 του ν. 5037/2023 (Α' 78), περί αναστολής οικοδομικών αδειών στις εκτός σχεδίου περιοχές της νήσου Μυκόνου, παρατείνεται έως την έγκριση του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου και όχι πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2026.

12. Η προθεσμία της παρ. 1 του άρθρου 77 του ν. 5151/2024 (Α' 173), περί αναστολής έκδοσης οικοδομικών αδειών για νέα κτίρια ή επεκτάσεις υφιστάμενων κτιρίων και πισινών ή άλλων υδάτινων επιφανειών στην περιοχή της Καλντέρας στις νήσους Θήρας και Θηρασίας που εμφανίζεται ως Ζώνη Ζ' στο Παράρτημα Δ' του ν. 5151/2024, παρατείνεται έως την έγκριση του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου και όχι πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2026.

**Άρθρο 76**  
**Μεταβατική διευθέτηση χρήσεων γης**  
**στη Δημοτική Ενότητα Ελευθερίου - Κορδελίου**  
**του Δήμου Κορδελίου - Ευόσμου**

1. Επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος του εμπορικού κέντρου της Δημοτικής Ενότητας Ελευθερίου-Κορδελίου του Δήμου Κορδελίου-Ευόσμου της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, οι οποίες βρίσκονται επί των οδών:

- α) Κωνσταντίνου Καραμανλή,
- β) Εθνικής Αντιστάσεως,
- γ) Ανδρέα Παπανδρέου,
- δ) Πολυτεχνείου,
- ε) Κατσαντώνη,
- στ) Μανόλη Ανδρονίκου,
- ζ) Παπάγου και
- η) Μεγάλου Αλεξάνδρου,

δύνανται να λειτουργούν, κατά παρέκκλιση των χρήσεων γης, μέχρι την έγκριση του Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν των δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

2. Σε περίπτωση μεταβίβασης των καταστημάτων της παρ. 1, αυτά δύνανται να διατηρούν την υφιστάμενη χρήση για το χρονικό διάστημα της παρ. 1.

**Άρθρο 77**  
**Εκκρεμείς αιτήσεις για την αντικατάσταση**  
**συστημάτων θέρμανσης με καύσιμο πετρέλαιο**  
**από συστήματα θέρμανσης φυσικού αερίου**  
**στον οικιακό τομέα στις περιοχές μετάβασης -**  
**Προσθήκη παρ. 1Α και τροποποίηση παρ. 4**  
**άρθρου 28 ν. 4304/2014**

Στο άρθρο 28 του ν. 4304/2014 (Α' 234), περί αντικατάστασης συστημάτων θέρμανσης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθεται τίτλος, β) προστίθεται παρ. 1Α, γ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4, οι λέξεις «των παρ. 1 και 2» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των παρ. 1, 1Α και 2», και το άρθρο 28 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 28  
 Αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης

1. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται με απόφασή του να προκηρύσσει δράσεις χρηματοδοτούμενες από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), που αφορούν στην αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης με καύσιμο πετρέλαιο από συστήματα θέρμανσης φυσικού αερίου στον οικιακό τομέα, με στόχο τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και τον περιορισμό των αέριων εκπομπών ρύπων. Φορέας χρηματοδότησης των δράσεων ορίζεται κατά περίπτωση το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή άλλος φορέας, ανάλογα με την πηγή χρηματοδότησης. Στην απόφαση καθορίζεται το αντικείμενο των δράσεων, οι ωφελούμενοι, οι διαδικασίες υλοποίησης και πιστοποίησης, καθώς και οποιοδήποτε άλλο ειδικότερο, τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή τους.

1Α. Αιτήσεις που υποβλήθηκαν και επελέγησαν από τον φορέα υποδοχής και ελέγχου των αιτήσεων πριν από την 1η.1.2025, μετά από προκηρύξεις δράσεων της παρ. 1, σε περιοχές μετάβασης, όπως αυτές αναφέρο-

νται στα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης που συνοδεύουν το Πρόγραμμα ΕΣΠΑ-ΔΑΜ 2021-2027, ολοκληρώνονται από τον φορέα υποδοχής των αιτήσεων, ελέγχου, πιστοποίησης και καταβολής της επιχορήγησης της κάθε δράσης, σύμφωνα με τις εκδοθείσες προκηρύξεις, με χρηματοδότηση από πάσης φύσεως διαθέσιμους εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους. Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθίσταται δικαιούχος των εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.

2. Στο πλαίσιο εφαρμογής των ως άνω δράσεων δύνανται να ορίζονται στην απόφαση της παρ. 1 ως φορείς υποδοχής των αιτήσεων για ένταξη στις δράσεις, ως φορείς πιστοποίησης της αντικατάστασης του συστήματος θέρμανσης ή/και ως φορείς της καταβολής της χρηματοδότησης, τα πρόσωπα στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια διαχείρισης δικτύου διανομής φυσικού αερίου, στις περιοχές ευθύνης τους, με την ιδιότητά τους ως διαχειριστών του δικτύου διανομής φυσικού αερίου. Στην περίπτωση αυτή, στην ίδια απόφαση προβλέπεται και ο φορέας ελέγχου για την πιστοποίηση της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων των δράσεων από τα πρόσωπα αυτά.

3. Για όσες από τις ανωτέρω εργασίες αντικατάστασης συστημάτων θέρμανσης με καύσιμο πετρέλαιο από συστήματα θέρμανσης φυσικού αερίου απαιτείται, σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, η έγκριση εκτέλεσης εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται με απόφασή του να τις εξαιρεί από την υποχρέωση αυτή.

4. Για τους σκοπούς εφαρμογής των παρ. 1, 1Α και 2, δύνανται να καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, οι αναγκαίες λεπτομέρειες όσον αφορά στη χρηματοδότηση των ανωτέρω φορέων από το ΠΔΕ για την υλοποίηση των δράσεων. Με την ίδια απόφαση είναι δυνατόν να ορίζεται αποζημίωση προς τους ανωτέρω φορείς, ως ποσοστό του προϋπολογισμού των δράσεων που διαχειρίζονται, το οποίο δεν δύναται να ξεπερνά το δύο τοις εκατό (2%) του προϋπολογισμού των δράσεων για την κάλυψη των εξόδων τους, ανάλογα με το εύρος των εργασιών που αναλαμβάνουν.».

**Άρθρο 78**  
**Ρυθμίσεις για την ειδική ασφαλιστική εισφορά υπέρ**  
**του Ελληνικού Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων**  
**και την καταβολή αποζημιώσεων έτους 2025**

1. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 11 του ν. 3877/2010 (Α' 160), περί του τρόπου καταβολής της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς υπέρ του Ελληνικού Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.), η ειδική ασφαλιστική εισφορά του άρθρου 8 του ν. 3877/2010, αποκλειστικά για το έτος 2025, καταβάλλεται έως την 30ή Ιουνίου 2026. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης καταβολής της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς υπέρ ΕΛ.Γ.Α. έως την ημερομηνία του προηγούμενου εδαφίου, εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 3877/2010.

2. Παραγωγοί που υπέβαλαν ενιαία αίτηση ενίσχυσης μέσω του Ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου για το έτος 2025 για καλλιέργειες φυτικής παραγωγής και ζωικού κεφαλαίου και υπέστησαν ζημιές οι

οποίες έχουν εκτιμηθεί και τα πορίσματα των εκτιμητών έχουν καταχωριστεί από τον ΕΛ.Γ.Α., δύνανται, για τις ζημιές αυτές, κατά παρέκκλιση του άρθρου 11 του ν. 3877/2010, να καταστούν δικαιούχοι προκαταβολών αποζημιώσεων, ακόμη και εάν οφείλουν το σύνολο ή μέρος της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς υπέρ ΕΛ.Γ.Α.. Ειδικότερα, ο ΕΛ.Γ.Α. μπορεί μέχρι την 31η Μαρτίου 2026, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του, να χορηγεί στους δικαιούχους προκαταβολή έως ογδόντα τοις εκατό (80%) της εκτιμηθείσας αποζημίωσης που δικαιούνται και να καθορίζει ποσοστό προκαταβολής διαφορετικό ανά ζημιόγONO αίτιο ή ανά προϊόν ή ανά γεωγραφική ζώνη, κατά παρέκκλιση της παρ. 1 του άρθρου 11, της παρ. 2 του άρθρου 12 και της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3877/2010, της παρ. 1 του άρθρου 24 της υπ' αρ. 157502/27.7.2011 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εγκριση Κανονισμού Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής από τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.)-Ν.Π.Ι.Δ.» (Β' 1668), καθώς και των παρ. 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 7 της υπ' αρ. 425/42522/20.5.2013 κοινής απόφασης των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Διαδικασία υποβολής της ετήσιας Ενιαίας Δήλωσης Καλλιέργειας/Εκτροφής, σε εφαρμογή του ν. 3877/2010 (Α' 160), τρόποι καταβολής της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς υπέρ του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) και Ασφαλιστική Ενημερότητα» (Β' 1239).

3. Η προκαταβολή της παρ. 2 καταβάλλεται εφόσον οι παραγωγοί έχουν εξοφλήσει πλήρως την ειδική ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΕΛ.Γ.Α. των ετών 2023 και 2024.

4. Οι προκαταβολές αποζημιώσεων που καταβάλλονται από τον ΕΛ.Γ.Α. έναντι αποζημιώσεων για ζημιές στη φυτική παραγωγή και ζωικό κεφάλαιο έτους 2025, καθώς και οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται καθ' υπέρβαση των πιστώσεων του προϋπολογισμού του ΕΛ.Γ.Α., αλλά εντός των ορίων των ταμειακών διαθεσίμων του, θεωρούνται νόμιμες, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του ΕΛ.Γ.Α. του οικονομικού έτους 2025 και καλύπτονται από τα έσοδα του που προέρχονται από την είσπραξη της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς των ασφαλισμένων παραγωγών.

#### **Άρθρο 79**

##### **Ρύθμιση θεμάτων του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων σχετικά με την αποζημίωση εργασίας για τη διαχείριση των ζημιών που προκλήθηκαν λόγω των παγετών της περιόδου Μαρτίου - Απριλίου 2025**

1. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 1 της υπ' αρ. 5127/57526/26.5.2017 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός αποζημιώσεων των γεωτεχνικών και άλλων ειδικοτήτων υπαλλήλων» (Β' 1913), για τους γεωτεχνικούς υπαλλήλους ή υπαλλήλους λοιπών ειδικοτήτων, που υπηρετούν στον Ελληνικό Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) ή διατίθενται από άλλους δημόσιους φορείς, και απασχολούνται σε οποιοδήποτε από τα στάδια της ασφαλιστικής και εκτιμητικής διαδικασίας των προγραμμάτων ενεργητικής προστασίας και κρατικών οικονομικών ενισχύσεων, καθώς και για τους απα-

σχολούμενους σε τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους, στους οποίους ανατίθεται έργο σχετικό με τις ζημιές που προκλήθηκαν από τους παγετούς της περιόδου Μαρτίου - Απριλίου 2025, το συνολικό ετήσιο όριο των αποζημιώσεων καθορίζεται μέχρι του ποσού των τεσσάρων χιλιάδων οχτακοσίων (4.800) ευρώ, χωρίς μηνιαίο όριο.

2. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 1 της υπ' αρ. 3493/37001/30.3.2017 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός αποζημιώσεων των ανταποκριτών του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.)» (Β' 1189), για τις αποζημιώσεις που καταβάλλονται στους δικαιούχους ανταποκριτές του ΕΛ.Γ.Α. για τη διεκπεραίωση των δηλώσεων ζημιάς αιτήσεων οικονομικών ενισχύσεων σύμφωνα με την υπ' αρ. 3493/37001/30.3.2017 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και των ζημιών της παρ. 1, το συνολικό ετήσιο όριο των αποζημιώσεων καθορίζεται μέχρι του ποσού των τεσσάρων χιλιάδων οχτακοσίων (4.800) ευρώ, χωρίς μηνιαίο όριο.

3. Οι ώρες της απασχόλησης για απογευματινή υπερωριακή εργασία της περ. α' της υποπαρ. 2 της παρ. Α' του άρθρου 20 του ν. 4354/2015 (Α' 176) ορίζονται ανά εξάμηνο μέχρι διακόσιες σαράντα (240) ανά υπάλληλο για το προσωπικό της Κεντρικής Διοίκησης του ΕΛ.Γ.Α. και των Περιφερειακών Υποκαταστημάτων του ΕΛ.Γ.Α. που απασχολείται με τη διαχείριση των ζημιών που προκλήθηκαν από τους παγετούς της περιόδου Μαρτίου - Απριλίου 2025.

4. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται μέχρι την ολοκλήρωση της διαχείρισης των ζημιών από παγετούς της περιόδου Μαρτίου - Απριλίου 2025 και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 30ής Ιουνίου 2026.

#### **Άρθρο 80**

##### **Ρυθμίσεις για την ειδική ασφαλιστική εισφορά των ετών 2020, 2021 και 2022**

Κατά παρέκκλιση της παρ. 9 του άρθρου 5 της υπ' αρ. 136/14062/13.2.2013 κοινής απόφασης των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εγκριση Κανονισμού Οικονομικής Διαχείρισης του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) - Ν.Π.Ι.Δ.» (Β' 290), οι οφειλές των ασφαλισμένων παραγωγών στον Ελληνικό Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) που προέρχονται από την ειδική ασφαλιστική εισφορά των ετών 2020, 2021 και 2022 οριστικοποιούνται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.Γ.Α. έως την 31η Δεκεμβρίου 2026 και αποστέλλονται με ψηφιακό αρχείο στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων προς βεβαίωση.

#### **ΜΕΡΟΣ Δ' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ**

#### **Άρθρο 81**

##### **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

### ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΤΟΠΩΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ

Η αξιολόγηση και η χωροθέτηση των δυνητικών τόπων αποθήκευσης του άρθρου 9 διενεργούνται σε τρεις (3) φάσεις σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές, καθώς και τα κριτήρια κάθε φάσης. Παρεκκλίσεις από τα κριτήρια αυτά μπορούν να επιτραπούν από την αρμόδια αρχή CCS, εφόσον ο φορέας εκμετάλλευσης αποδείξει ότι δεν θίγεται η δυνατότητα του χαρακτηρισμού και της αξιολόγησης που καθιστούν δυνατή την κρίση κατά το άρθρο 9.

#### Φάση 1

##### Συλλογή δεδομένων

1. Συγκεντρώνονται επαρκή δεδομένα για την κατασκευή ογκομετρικού και στατικού τρισδιάστατου (3-D) γήινου μοντέλου για τον τόπο αποθήκευσης και το συγκρότημα αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένων των υπερκείμενων πετρωμάτων και της γύρω περιοχής με τις υδραυλικώς συνδεδεμένες περιοχές. Τα δεδομένα αυτά καλύπτουν τουλάχιστον τα ακόλουθα εγγενή χαρακτηριστικά του συγκροτήματος αποθήκευσης:

- α) γεωλογία και γεωφυσική,
- β) υδρογεωλογία, ιδιαίτερα την ύπαρξη υπόγειων υδάτων που προορίζονται για κατανάλωση,
- γ) μηχανική ταμειυτήρα, συμπεριλαμβανομένων ογκομετρικών υπολογισμών του όγκου των πόρων για έγχυση CO<sub>2</sub> και απώτερη χωρητικότητα αποθήκευσης,
- δ) γεωχημεία - ρυθμοί διάλυσης και ορυκτοποίησης,
- ε) γεωμηχανική - διαπερατότητα και πίεση θραύσης,
- στ) σεισμικότητα,
- ζ) παρουσία και συνθήκες φυσικών και ανθρωπογενών διόδων, συμπεριλαμβανομένων φρεάτων και γεωτρήσεων που μπορούν να αποτελέσουν οδούς διαρροής.

2. Επίσης, τεκμηριώνονται τα ακόλουθα χαρακτηριστικά της γειτονίας του συγκροτήματος:

- α) χώροι που περιβάλλουν το συγκρότημα αποθήκευσης, οι οποίοι μπορούν να επηρεαστούν από την αποθήκευση CO<sub>2</sub> στον τόπο αποθήκευσης,
- β) κατανομή πληθυσμού στην περιοχή πάνω από τον τόπο αποθήκευσης,
- γ) γειτνίαση με πολύτιμους φυσικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων ειδικότερα τόπων Natura 2000, κατ' εφαρμογή της υπό στοιχείο Η.Π. 37338/1807/Ε103/1.9.2010 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ» (Β' 1495), και της υπ' αρ. 33318/3028/11.12.1998 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Γεωργίας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Πολιτισμού «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» (Β' 1289),
- δ) δραστηριότητες γύρω από το συγκρότημα αποθήκευσης και ενδεχόμενες αλληλεπιδράσεις με τις δραστηριότητες αυτές, ιδίως την έρευνα, παραγωγή και αποθήκευση

υδρογονανθράκων, τη γεωθερμική χρήση υδροφόρων οριζόντων και τη χρήση υπόγειων αποθεμάτων ύδατος,

ε) γειτνίαση με την ή τις δυνητικές πηγές CO<sub>2</sub>, συμπεριλαμβανομένων εκτιμήσεων της συνολικής δυνητικής μάζας του οικονομικώς διαθέσιμου για αποθήκευση CO<sub>2</sub> υπό τον όρο ότι υπάρχουν επαρκή δίκτυα μεταφοράς,

στ) εισπιεσιμότητα (injectivity): να διασφαλιστεί στην προτεινόμενη θέση, πιο συγκεκριμένα εντός του σχηματισμού αποθήκευσης, η διατήρηση εισπίεσης του εγγεόμενου CO<sub>2</sub> με ανάλογο ρυθμό παροχής από τη βιομηχανία. Επίσης, να μπορεί να επιδέχεται ανθρώπινης παρέμβασης για τη βελτίωση της εισπίεσης του σχηματισμού, ιδίως με υδραυλική ρωγμάτωση, ώστε ο τελευταίος να καταστεί κατάλληλος και βιώσιμος για πολλά χρόνια,

ζ) υδροδυναμικά φαινόμενα και παρακολουθησιμότητα.

## Φάση 2

### Εκπόνηση του τρισδιάστατου στατικού γεωλογικού μοντέλου

Βάσει των δεδομένων που συλλέγονται στη φάση 1, εκπονείται, με τη χρήση προσομοιωτών ταμιευτήρα σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, τρισδιάστατο στατικό γεωλογικό μοντέλο της γης, ή μια σειρά τέτοιων μοντέλων, του υποψήφιου συγκροτήματος αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένων των υπερκείμενων πετρωμάτων και των υδραυλικώς συνδεδεμένων περιοχών και ρευστών. Η φάση της λειτουργίας περιλαμβάνει την κατασκευή και την προετοιμασία του συγκροτήματος αποθήκευσης πριν και μετά την εισπίεση του CO<sub>2</sub>. Το στατικό γεωλογικό μοντέλο χαρακτηρίζει το συγκρότημα από πλευράς:

- α) γεωλογικής δομής της φυσικής παγίδας,
- β) γεωμηχανικών, γεωχημικών και ροϊκών ιδιοτήτων του ταμιευτήρα, του υπερκείμενου εδάφους - υπερκείμενα πετρώματα, σφραγιστικές στρώσεις, πορώδεις και περατοί ορίζοντες - και των περιβαλλόντων σχηματισμών,
- γ) χαρακτηρισμού συστημάτων ρωγμών και παρουσίας ανθρωπογενών διόδων,
- δ) επιφανειακής και κατακόρυφης έκτασης του συγκροτήματος αποθήκευσης,
- ε) όγκου του πορώδους χώρου, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής του πορώδους,
- στ) κατανομής αναφοράς των ρευστών,
- ζ) τυχόν άλλων σχετικών χαρακτηριστικών.

Η αβεβαιότητα που συνδέεται με εκάστη των χρησιμοποιούμενων παραμέτρων για την κατασκευή του μοντέλου αξιολογείται με την ανάπτυξη φάσματος σεναρίων για εκάστη παράμετρο και με τον υπολογισμό των ενδεδειγμένων ορίων εμπιστοσύνης. Αξιολογείται επίσης τυχόν αβεβαιότητα συνδεδεμένη με το ίδιο το μοντέλο.

## Φάση 3

### Χαρακτηρισμός της δυναμικής συμπεριφοράς της αποθήκευσης, χαρακτηρισμός ευαισθησίας και εκτίμησης κινδύνου

Οι χαρακτηρισμοί και η εκτίμηση βασίζονται σε κατάρτιση δυναμικού μοντέλου, που περιλαμβάνει ποικιλία προσομοιώσεων κατά χρονικά βήματα της έγχυσης CO<sub>2</sub> στον τόπο αποθήκευσης με τη χρήση του ή των τρισδιάστατων στατικών γεωλογικών μοντέλων της γης, στον μηχανοργανωμένο προσομοιωτή του συγκροτήματος αποθήκευσης που κατασκευάζεται στη φάση 2.

### Φάση 3.1

#### Χαρακτηρισμός της δυναμικής συμπεριφοράς της αποθήκευσης

1. Εξετάζονται τουλάχιστον οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) δυνατοί ρυθμοί έγχυσης και ιδιότητες του Ρεύματος CO<sub>2</sub>,
- β) επάρκεια μοντελοποίησης συζευγμένων διεργασιών, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο αλληλεπιδρούν στον προσομοιωτή διάφορες μεμονωμένες επενέργειες,
- γ) αντιδραστικές διεργασίες, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο ανατροφοδοτούνται στο μοντέλο αντιδράσεις του εγχεόμενου CO<sub>2</sub> με επιτόπου ορυκτές ουσίες,
- δ) χρησιμοποιούμενος προσομοιωτής ταμιευτήρα,
- ε) βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προσομοιώσεις για να προσδιοριστούν η τύχη και η συμπεριφορά του CO<sub>2</sub> σε κλίμακα δεκαετιών και χιλιετιών, συμπεριλαμβανομένου του ρυθμού διάλυσης του CO<sub>2</sub> στο νερό και
- στ) η πίεση και θερμοκρασία του σχηματισμού αποθήκευσης ως συνάρτηση του ρυθμού έγχυσης και της σωρευτικής εγχεόμενης ποσότητας σε βάθος χρόνου.

2. Η εκπόνηση δυναμικού μοντέλου φωτίζει τις κρυφές πτυχές:

- α) της επιφανειακής και κατακόρυφης έκτασης του CO<sub>2</sub> έναντι του χρόνου,
- β) της φύσης της ροής CO<sub>2</sub> στον ταμιευτήρα, συμπεριλαμβανομένης της φασικής συμπεριφοράς,
- γ) των μηχανισμών και ρυθμών παγίδευσης CO<sub>2</sub>, συμπεριλαμβανομένων των σημείων υπερχειλίσσης και πλευρικών και κατακόρυφων σφραγιστικών στρώσεων,
- δ) των συστημάτων δευτερογενούς απομόνωσης στο συνολικό συγκρότημα αποθήκευσης,
- ε) της χωρητικότητας αποθήκευσης και των βαθμίδων πίεσης στον τόπο αποθήκευσης,
- στ) του κινδύνου ρηγμάτωσης του σχηματισμού αποθήκευσης και των υπερκείμενων πετρωμάτων,
- ζ) του κινδύνου εισόδου του CO<sub>2</sub> στο υπερκείμενο πέτρωμα,
- η) του κινδύνου διαρροής από τον τόπο αποθήκευσης, ιδίως μέσω εγκαταλελειμμένων ή ανεπαρκώς σφραγισμένων φρεάτων,
- θ) του ρυθμού μετανάστευσης σε ταμιευτήρες ανοικτού πέρατος,
- ι) των ρυθμών σφράγισης της ρωγμής,
- ια) των μεταβολών στη ρευστοχημεία του σχηματισμού και επακόλουθες αντιδράσεις, ιδίως τη μεταβολή του pH, τον σχηματισμό ορυκτών και τη συνεκτίμηση εκπόνησης αντιδραστικών μοντέλων για την αξιολόγηση των επενεργειών,
- ιβ) της μετατόπισης ρευστών σχηματισμού,
- ιγ) της αυξημένης σεισμικότητας και του υψομέτρου στο επίπεδο της επιφάνειας.

### Φάση 3.2

#### Χαρακτηρισμός ευαισθησίας

Αναλαμβάνονται πολλαπλές προσομοιώσεις για τον εντοπισμό της ευαισθησίας της αξιολόγησης σε παραδοχές που γίνονται για ειδικότερες παραμέτρους. Οι προσομοιώσεις βασίζονται στην αλλαγή των παραμέτρων στο στατικό γεωλογικό γήινο μοντέλο και στην αλλαγή των λειτουργιών και παραδοχών ρυθμού, στην εργασία εκπόνησης δυναμικού μοντέλου. Στην εκτίμηση επικινδυνότητας λαμβάνεται υπόψη τυχόν σημαντική ευαισθησία.

### Φάση 3.3

#### Εκτίμηση κινδύνου

Η εκτίμηση κινδύνου περιλαμβάνει, ιδίως τα εξής:

##### 1. Χαρακτηρισμός επικινδυνότητας

Πραγματοποιείται χαρακτηρισμός επικινδυνότητας μέσω του χαρακτηρισμού των δυνατοτήτων διαρροής από το συγκρότημα αποθήκευσης, όπως διαπιστώνεται κατά την εκπόνηση δυναμικού μοντέλου και τον χαρακτηρισμό ασφάλειας που περιγράφονται ανωτέρω.

Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται κυρίως:

- α) οι δυνητικές οδοί διαρροής,
- β) το δυνητικό μέγεθος των συμβάντων διαρροής για πανομοιότυπες οδούς διαρροής (ρυθμοί ροής),
- γ) οι κρίσιμες παράμετροι που επηρεάζουν τη δυνητική διαρροή, όπως η ανώτατη πίεση ταμειυτήρα, ο ανώτατος ρυθμός έγχυσης, η θερμοκρασία και η ευαισθησία στις διάφορες παραδοχές, στο ή στα στατικά γεωλογικά μοντέλα της γης,
- δ) οι δευτερογενείς επενέργειες της αποθήκευσης CO<sub>2</sub>, συμπεριλαμβανομένων των μετατοπισμένων ρευστών σχηματισμού και των νέων ουσιών που δημιουργήθηκαν από την αποθήκευση CO<sub>2</sub>,
- ε) άλλοι παράγοντες που μπορεί να αποβούν επικίνδυνοι για την υγεία του ανθρώπου ή για το περιβάλλον, ιδίως οι φυσικές κατασκευές που συσχετίζονται με το έργο. Ο χαρακτηρισμός επικινδυνότητας καλύπτει το πλήρες φάσμα δυνητικών συνθηκών λειτουργίας για τη δοκιμή της ασφάλειας του συγκροτήματος αποθήκευσης.

2. Εκτίμηση έκθεσης: με βάση τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος και την κατανομή και τις δραστηριότητες του ανθρώπινου πληθυσμού πάνω από το συγκρότημα αποθήκευσης, και τη δυνητική συμπεριφορά και τύχη του CO<sub>2</sub> που διαρρέει από δυνητικές οδούς που εντοπίστηκαν στη φάση 3.3.1.

3. Εκτίμηση επενεργειών: με βάση την ευαισθησία των συγκεκριμένων ειδών, κοινοτήτων ή ενδιαιτημάτων που συνδέονται με συμβάντα δυνητικής διαρροής τα οποία εντοπίζονται στη φάση 3.3.1. Όπου έχει σημασία, περιλαμβάνει τις συνέπειες της έκθεσης σε υψηλές συγκεντρώσεις CO<sub>2</sub> στη βιόσφαιρα, συμπεριλαμβανομένων των εδαφών, των θαλάσσιων ιζημάτων και των βενθικών υδάτων (συνθήκες ασφυξίας· περίσσεια διοξειδίου του άνθρακα) και μειωμένου pH στα εν λόγω περιβάλλοντα ως συνέπεια διαρροής CO<sub>2</sub>. Περιλαμβάνει, επίσης, εκτίμηση των επενεργειών άλλων ουσιών που μπορεί να είναι παρούσες σε ρεύματα διαρρέοντος CO<sub>2</sub> ή ακαθαρσιών που είναι παρούσες στο ρεύμα έγχυσης ή νέων ουσιών που σχηματίζονται μέσω της αποθήκευσης CO<sub>2</sub>. Οι επενέργειες αυτές συνεκτιμώνται σε φάσμα χρονικών και χωρικών κλιμάκων και συνδέονται με φάσμα διαφόρων τάξεων μεγέθους συμβάντων διαρροής.

4. Χαρακτηρισμός επικινδυνότητας: περιλαμβάνει εκτίμηση της ασφάλειας και της ακεραιότητας του τόπου, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης της επικινδυνότητας της διαρροής υπό τις προτεινόμενες συνθήκες χρήσης και των επιπτώσεων στο περιβάλλον και την υγεία στη χειρίστη περίπτωση. Ο χαρακτηρισμός επικινδυνότητας διενεργείται με βάση την εκτίμηση του δυνητικού κινδύνου, της έκθεσης και των επενεργειών. Περιλαμβάνει εκτίμηση των πηγών αβεβαιότητας που εντοπίζονται κατά τον χαρακτηρισμό και την εκτίμηση του τόπου αποθήκευσης και, εάν είναι εφικτό, περιγραφή των δυνατοτήτων μείωσης της αβεβαιότητας.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

### ΑΔΕΙΕΣ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

#### A. Στοιχεία αιτήσεων

1. Η αίτηση άδειας εξερεύνησης περιέχει τουλάχιστον τα εξής στοιχεία:

- α) το όνομα και τη διεύθυνση του ενδιαφερόμενου φορέα εξερεύνησης,
- β) τα στοιχεία και τις πληροφορίες που τεκμηριώνουν την αναγκαία τεχνική ικανότητα και επάρκεια του ενδιαφερόμενου για την εκτέλεση των απαιτήσεων του Παραρτήματος Ι,
- γ) την τεχνική έκθεση, η οποία περιλαμβάνει τουλάχιστον:
  - γα) την περιγραφή του χώρου εξερεύνησης, καθώς και της ευρύτερης περιοχής σε ακτίνα το λιγότερο ένα (1) χιλιόμετρο,
  - γβ) το χρονοδιάγραμμα εξέλιξης των εργασιών κατά τις τρεις (3) φάσεις διενέργειάς τους, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι,
  - γγ) το χρονοδιάγραμμα αποκατάστασης του τοπίου, εάν δεν επακολουθήσει σε εύλογο χρονικό διάστημα, εκμετάλλευση του τόπου αποθήκευσης,
  - γδ) τα μέτρα για την ασφάλεια και προστασία των εργαζόμενων.

2. Η αίτηση συνοδεύεται από:

- α) εφάπαξ αποδεικτικό παραβόλου συμμετοχής,
- β) τη χρηματική εγγύηση του άρθρου 24.

#### B. Κριτήρια επιλογής

Ο ενδιαφερόμενος φορέας εξερεύνησης πληροί σωρευτικά τα εξής κριτήρια:

1. Κριτήρια χρηματοοικονομικής και οικονομικής επάρκειας:

- α) Ετήσιος κύκλος εργασιών του ενδιαφερόμενου ή των μετόχων και των συνδεδεμένων μερών αυτού, οπότε και λαμβάνεται υπόψη ο αθροιστικός κύκλος εργασιών, όπως ορίζεται στη διακήρυξη για ένα (1) τουλάχιστον έτος εντός των τριών (3) τελευταίων ετών. Στην περίπτωση μετόχων εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου και εταιρειών επιχειρηματικών συμμετοχών (funds), κατά τον υπολογισμό του ως άνω αθροίσματος, δύναται να λαμβάνεται εναλλακτικά υπόψη το σύνολο των κεφαλαίων που διαχειρίζονται οι εταιρείες αυτές.
- β) Αναλογία ιδίων προς δανειακών κεφαλαίων όπως ορίζεται στη διακήρυξη.

2. Κριτήρια επαγγελματικής και τεχνικής ικανότητας, ιδίως αποδεδειγμένη ή δάνεια εμπειρία εντός των τελευταίων τριών (3) ετών στην ανάπτυξη και λειτουργία έργων αποθήκευσης CO<sub>2</sub>.

3. Κριτήρια προσωπικής κατάστασης

Ο ενδιαφερόμενος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής αξιολόγησης του άρθρου 39 του ν. 4413/2016 (Α' 148), τα οποία αποδεικνύονται με τα μέσα του άρθρου 40 του ίδιου νόμου.

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αποκλεισθεί από τη διαγωνιστική διαδικασία εάν τίθεται ζήτημα εθνικής ασφάλειας.

#### Γ. Περιεχόμενο αδειών

Η άδεια εξερεύνησης περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής στοιχεία:

- α) το όνομα και τη διεύθυνση του φορέα εξερεύνησης,
- β) την επακριβή θέση και περιγραφή του συγκροτήματος αποθήκευσης με περιορισμένο και σαφώς οριοθετημένο όγκο,
- γ) την υποχρέωση διενέργειας των εργασιών εξερεύνησης, σύμφωνα με τα κριτήρια και τις φάσεις διεξαγωγής τους του Παραρτήματος Ι,

δ) την υποχρέωση ενημέρωσης και υποβολής στην αρμόδια αρχή CCS, μετά την ολοκλήρωση κάθε φάσης εξερεύνησης, πλήρους και τεκμηριωμένης έκθεσης με τα στοιχεία του Παραρτήματος Ι,

ε) τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, για το ότι η περιοχή εξερεύνησης δεν εμπίπτει εντός χώρων που προστατεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς (ν. 4858/2021, Α' 220), ή τη γνώμη της αρμόδιας αρχής CCS σε περίπτωση άλλων ευρημάτων επιστημονικής ή σημαντικής οικονομικής αξίας,

στ) τη δυνατότητα, όταν είναι σκόπιμο, να γίνεται παρακολούθηση δοκιμών έγχυσης, ώστε να διασφαλίζεται η προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος,

ζ) τη διάρκεια ισχύος της άδειας και

η) την υποχρέωση τήρησης διακριτού λογαριασμού για τη δραστηριότητα που αφορά στη χορηγούμενη άδεια.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

## ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΔΕΙΩΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 7 ΚΑΙ 9 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/31/ΕΚ

**A. Στοιχεία αιτήσεων**

1. Η αίτηση άδειας αποθήκευσης περιέχει τουλάχιστον τα εξής στοιχεία:

- α) το όνομα και τη διεύθυνση του ενδιαφερόμενου φορέα εκμετάλλευσης,
  - β) τα στοιχεία που αποδεικνύουν την τεχνική ικανότητα και επάρκεια του ενδιαφερόμενου φορέα εκμετάλλευσης,
  - γ) τον χαρακτηρισμό του τόπου και του συγκροτήματος αποθήκευσης και την αξιολόγηση της αναμενομένης ασφάλειας της αποθήκευσης κατ' εφαρμογή των παρ. 1 και 2 του άρθρου 9,
  - δ) τη συνολική ποσότητα CO<sub>2</sub> που εγχέεται και αποθηκεύεται, καθώς και τις προβλεπόμενες πηγές και μεθόδους μεταφοράς, τη σύνθεση των ρευμάτων CO<sub>2</sub>, τους ρυθμούς και τις πιέσεις έγχυσης, και τον τόπο των εγκαταστάσεων έγχυσης,
  - ε) τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) κατά τον ν. 4014/2011 (Α' 209),
  - στ) περιγραφή των μέτρων για την πρόληψη σημαντικών ανωμαλιών,
  - ζ) σχέδιο παρακολούθησης κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 18 του παρόντος, το οποίο εντάσσεται σε παράρτημα της Μ.Π.Ε.,
  - η) σχέδιο διορθωτικών μέτρων κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 22 του παρόντος, το οποίο εντάσσεται σε παράρτημα της Μ.Π.Ε.,
  - θ) κάθε άλλο στοιχείο και πληροφορία που, κατά την κρίση της αρμόδιας για την Α.Ε.Π.Ο. αρχής, είναι αναγκαίο, για τη διασφάλιση των απαιτήσεων της παρ. 2 του άρθρου 9 του παρόντος,
  - ι) προσωρινό σχέδιο μετά το κλείσιμο κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 23 του παρόντος,
  - ια) στοιχεία που τεκμηριώνουν ότι η χρηματική εγγύηση που απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 24 του παρόντος είναι έγκυρη και ισχύει πριν από την έναρξη της έγχυσης.
2. Η αίτηση συνοδεύεται από:
- α) Μ.Π.Ε.,
  - β) εφάπαξ αποδεικτικό παραβόλου συμμετοχής,
  - γ) τη χρηματική εγγύηση του άρθρου 24 του παρόντος.

**B. Περιεχόμενο αδειών**

Η άδεια αποθήκευσης περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής στοιχεία:

- α) το όνομα και τη διεύθυνση του φορέα εκμετάλλευσης,
- β) την επακριβή θέση και οριοθέτηση του τόπου αποθήκευσης και του συγκροτήματος αποθήκευσης, και στοιχεία σχετικά με την υδραυλική μονάδα,
- γ) τους όρους για τη διεξαγωγή εργασιών αποθήκευσης, τη συνολική ποσότητα CO<sub>2</sub> που επιτρέπεται να αποθηκεύεται σε γεωλογικούς σχηματισμούς, τα όρια πίεσης του ταμιευτήρα, και τους ανώτατους επιτρεπόμενους ρυθμούς και πιέσεις έγχυσης,
- δ) τους όρους για τη σύνθεση του ρεύματος CO<sub>2</sub> και τη διαδικασία αποδοχής του ρεύματος CO<sub>2</sub>, σύμφωνα με το άρθρο 17, και, εφόσον απαιτείται, περαιτέρω όρους για την έγχυση και την αποθήκευση, προκειμένου να αποφεύγονται ιδίως σημαντικές ανωμαλίες,
- ε) το εγκεκριμένο σχέδιο παρακολούθησης, υποχρέωση εφαρμογής του σχεδίου και απαιτήσεις για επικαιροποίησή του, καθώς και όρους υποβολής εκθέσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 19,

- στ) την υποχρέωση γνωστοποίησης στην αρμόδια αρχή CCS περιπτώσεων διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών, εγκεκριμένο σχέδιο διορθωτικών μέτρων και υποχρέωση εφαρμογής του σχεδίου διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση διαρροών ή σημαντικών ανωμαλιών κατ' εφαρμογή του άρθρου 21,
- ζ) τις προϋποθέσεις για το κλείσιμο και το εγκεκριμένο προσωρινό σχέδιο ενεργειών μετά το κλείσιμο που αναφέρεται στο άρθρο 22,
- η) τις διατάξεις για μεταβολές, αναθεώρηση, επικαιροποίηση και ανάκληση της άδειας αποθήκευσης κατ' εφαρμογή των άρθρων 15 και 16,
- θ) το ποσό της χρηματικής εγγύησης που καταβάλλει και διατηρεί ο φορέας εκμετάλλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 24,
- ι) την υποχρέωση υποβολής των εκθέσεων του άρθρου 19,
- ια) τον καθορισμό ελάχιστης περιόδου λειτουργίας του τόπου αποθήκευσης CO<sub>2</sub>,
- ιβ) τη διάρκεια ισχύος της άδειας.

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αποκλεισθεί από τη διαγωνιστική διαδικασία εάν τίθεται ζήτημα εθνικής ασφάλειας.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ  
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ**A. Κατάρτιση και επικαιροποίηση του σχεδίου παρακολούθησης**

1. Το σχέδιο παρακολούθησης της παρ. 2 του άρθρου 18 εκπονείται σύμφωνα με την ανάλυση εκτίμησης κινδύνου που πραγματοποιείται στη φάση 3 του Παραρτήματος I και επικαιροποιείται ώστε να πληροί τις απαιτήσεις παρακολούθησης της παρ. 1 του άρθρου 18, σύμφωνα με τα εξής κριτήρια:

## 2. Κατάρτιση του σχεδίου

Στο σχέδιο παρακολούθησης δίνονται λεπτομέρειες της παρακολούθησης προς τήρηση τα κυριότερα στάδια του έργου, συμπεριλαμβανομένης της βασικής, επιχειρησιακής και μετά το κλείσιμο παρακολούθησης.

Για κάθε φάση καθορίζονται τα ακόλουθα:

- α) οι παράμετροι που παρακολουθούνται,
- β) η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία παρακολούθησης και η αιτιολόγηση της επιλογής της τεχνολογίας,
- γ) οι θέσεις παρακολούθησης και η λογική χωρικής δειγματοληψίας,
- δ) η συχνότητα εφαρμογής και η λογική της χρονικής δειγματοληψίας.

Οι προς παρακολούθηση παράμετροι προσδιορίζονται ώστε να εκπληρώνουν τους σκοπούς της παρακολούθησης. Το σχέδιο, σε κάθε περίπτωση, περιλαμβάνει συνεχή ή διακεκομμένη παρακολούθηση των εξής αντικειμένων:

- α) διαφεύγουσες εκπομπές CO<sub>2</sub> στον εξοπλισμό έγχυσης,
- β) ογκομετρική ροή CO<sub>2</sub> στις κεφαλές των φρεάτων έγχυσης,
- γ) πίεση και θερμοκρασία του CO<sub>2</sub> στις κεφαλές των φρεάτων έγχυσης για τον προσδιορισμό της ροής μάζας,
- δ) χημική ανάλυση του εγχεόμενου υλικού,
- ε) θερμοκρασία και πίεση ταμιευτήρα για την εύρεση της φασικής συμπεριφοράς και κατάστασης του CO<sub>2</sub>. Η επιλογή της τεχνολογίας παρακολούθησης βασίζεται στη βέλτιστη διαθέσιμη πρακτική τη στιγμή της μελέτης.

Οι ακόλουθες επιλογές εξετάζονται και χρησιμοποιούνται, όπως κρίνεται ενδεδειγμένο:

- α) τεχνολογίες που μπορούν να ανιχνεύουν την παρουσία, τη θέση και τις οδούς μετανάστευσης CO<sub>2</sub> κάτω από την επιφάνεια και στην επιφάνεια,
- β) τεχνολογίες που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά όγκου - πίεσης και την κατανομή επιφανειακού/κατακόρυφου κορεσμού του θυσάνου CO<sub>2</sub> για την ακριβέστερη προσαρμογή της ψηφιακής τρισδιάστατης προσομοίωσης στα τρισδιάστατα γεωλογικά μοντέλα του σχηματισμού αποθήκευσης που εκπονούνται σύμφωνα με το Παράρτημα I,
- γ) τεχνολογίες που μπορούν να παρέχουν ευρύ επιφανειακό φάσμα, ώστε να λαμβάνονται πληροφορίες, σχετικά με τυχόν προηγουμένως μη ανιχνευθείσες δυνητικές οδούς διαρροής, ανά τις επιφανειακές διαστάσεις του πλήρους συγκροτήματος αποθήκευσης και πέραν, σε περίπτωση σημαντικών ανωμαλιών ή μετανάστευσης του CO<sub>2</sub>, εκτός του συγκροτήματος αποθήκευσης.

## 3. Επικαιροποίηση του σχεδίου

- α) Τα στοιχεία που συλλέγονται από την παρακολούθηση υποβάλλονται σε σύνθεση και ερμηνεύονται. Τα παρατηρούμενα αποτελέσματα συγκρίνονται με την προβλεπόμενη

συμπεριφορά στη δυναμική προσομοίωση της τρισδιάστατης πίεσης και όγκου και τη συμπεριφορά κορεσμού που αναλαμβάνεται στο πλαίσιο του χαρακτηρισμού ασφάλειας κατ' εφαρμογή του Παραρτήματος Ι. Αν παρατηρείται σημαντική απόκλιση μεταξύ της παρατηρούμενης και της προβλεπόμενης συμπεριφοράς, το τρισδιάστατο μοντέλο βαθμονομείται εκ νέου ώστε να αντανakλά την παρατηρούμενη συμπεριφορά. Η εκ νέου βαθμονόμηση βασίζεται στις παρατηρήσεις στοιχείων από το σχέδιο παρακολούθησης και, όποτε είναι αναγκαίο, προστίθενται επιπλέον στοιχεία για να προσδίδεται εμπιστοσύνη στις παραδοχές της επαναβαθμονόμησης.

β) Οι φάσεις 2 και 3 του Παραρτήματος Ι επαναλαμβάνονται με τη χρήση του επαναβαθμονομημένου τρισδιάστατου μοντέλου, ώστε να παράγονται νέα σενάρια δυνητικού κινδύνου και ρυθμοί ροής και να ενημερώνεται η εκτίμηση κινδύνου. Αν εντοπίζονται νέες πηγές CO<sub>2</sub>, δίοδοι και ρυθμοί ροής, ή παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις από τις προηγούμενες εκτιμήσεις ύστερα από την αντιπαραβολή του ιστορικού και την επαναβαθμονόμηση του μοντέλου, επικαιροποιείται αντίστοιχα το σχέδιο παρακολούθησης.

#### **Β. Παρακολούθηση μετά το κλείσιμο**

Η παρακολούθηση μετά το κλείσιμο βασίζεται στις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν και μοντελοποιήθηκαν στη διάρκεια της εφαρμογής του σχεδίου παρακολούθησης του άρθρου 18 και της περ. 3 της παρ. Α του παρόντος Παραρτήματος. Ειδικότερα δε, εξυπηρετεί την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών για τον προσδιορισμό του άρθρου 23.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V**  
**ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΡΘΡΟΥ 27**

**A. Οδηγίες για τη φάση εκδήλωσης ενδιαφέροντος**

1. Κανόνες που διασφαλίζουν το άνοιγμα της διαδικασίας και των μέσων διάδοσης της Πρόσκλησης.
2. Κανόνες επιλεξιμότητας συμμετοχής.
3. Κανόνες που διασφαλίζουν ότι τα συμμετέχοντα μέρη έχουν ίση πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον τόπο αποθήκευσης και ότι οι πληροφορίες επιτρέπουν στον ενδιαφερόμενο να διατυπώσει μια υγιή προσφορά από οικονομική και τεχνική άποψη.
4. Κανόνες που διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα.
5. Πρόβλεψη και περιγραφή των κανόνων κατανομής κατά τη φάση του διαγωνισμού, στο μέτρο του δυνατού.
6. Κανόνες για το περιεχόμενο της Πρόσκλησης.
7. Υποχρεώσεις αναφοράς.

**B. Οδηγίες για τη φάση των δεσμευτικών προσφορών**

1. Αναφορά στους γενικούς κανόνες που ισχύουν για τη διαδικασία δεσμευτικής φάσης και διαδικαστικά μέσα για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις: διαφάνειας, μη διάκρισης και εμπιστευτικότητας.
2. Διατάξεις χρηματοοικονομικών και τίτλων συμμετοχής.
3. Διατάξεις για την προκήρυξη φάσης διαγωνισμού.
4. Διατάξεις για τον υπολογισμό του τιμολογίου αναφοράς, βάσει των αρχών της οικονομικής αποδοτικότητας και της διαφάνειας.
5. Αρχές κατανομής χωρητικότητας, και ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης ανάλογα με τη συμμετοχή τους στη συνολική αξιολόγηση των προσφορών. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:
  - α) την προσφορά (pay-as bid) και την ποσοστιαία αναλογία της,
  - β) την ποσότητα αποθήκευσης και τη ποσοστιαία αναλογία της,
  - γ) τον προβλεπόμενο χρόνο αποθήκευσης και την ποσοστιαία αναλογία του,
  - δ) την ωριμότητα του έργου δέσμευσης και το ποσοστό του,
  - ε) την αποφυγή εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου,
  - στ) άλλα σχετικά κριτήρια.
6. Υποχρεώσεις αναφοράς, περιλαμβανομένων αναλυτικών και συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων της διαδικασίας.
7. Τα βασικά περιεχόμενα των εγγράφων της σύμβασης.
8. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των έργων.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

**ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ  
ΣΤΑ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ**

**A. Γενικές αρχές της πρόσβασης**

Η πρόσβαση και η χρήση των δικτύων μεταφοράς βασίζονται στις αρχές:

- α) της ισότητας και της διαφάνειας, με σκοπό τη δίκαιη και διαφανή πρόσβαση,
- β) της οικονομικής αποδοτικότητας,
- γ) της κοστοστρέφειας και
- δ) της ασφαλούς χρήσης του δικτύου.

Οι διάφορες προσφερόμενες υπηρεσίες του δικτύου περιγράφονται με σαφήνεια στον Κώδικα Διαχείρισης και Τιμολόγησης κάθε Δικτύου. Πέρα από τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 6 του άρθρου 27 διασφαλίζονται και τα κατωτέρω:

**B. Παροχή της πρόσβασης**

Η πρόσβαση διενεργείται με αντικειμενικά κριτήρια, στα οποία περιλαμβάνονται:

- α) η διάρκεια της αιτούμενης πρόσβασης,
- β) η μεταφερόμενη ποσότητα,
- γ) ο χρόνος ετοιμότητας του χρήστη και
- δ) η προσκόμιση επαρκών αποδείξεων από τον χρήστη ότι κατά τη στιγμή που αιτείται την πρόσβαση, διαθέτει εξασφαλισμένη πρόσβαση σε τόπο αποθήκευσης.

**Γ. Τιμολογιακή πολιτική**

Η τιμή αναφοράς βασίζεται σε παραδεδεγμένη μέθοδο, που περιέχεται στον Κώδικα Διαχείρισης και Τιμολόγησης του δικτύου μεταφοράς, η οποία δύναται να αναθεωρείται κατά τακτά χρονικά διαστήματα.

**Δ. Συμβάσεις**

Οι συμβάσεις με τους Χρήστες περιέχουν ρήτρες υποχρεωτικής χρήσης (use or pay) και μπορεί να είναι:

- α) μακροπρόθεσμες, με διάρκεια τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών,
- β) βραχυπρόθεσμες, με διάρκεια τουλάχιστον ενός (1) έτους.

Ο φορέας εκμετάλλευσης μπορεί να χρησιμοποιεί τυποποιημένες συμβάσεις (πρότυπα συμβάσεων), τηρουμένης της αρχής της μη διακρίσεως μεταξύ των χρηστών. Διασφαλίζεται δε ότι η μη χρησιμοποιούμενη δυναμικότητα απελευθερώνεται, ήτοι επιστρέφει στον φορέα εκμετάλλευσης, προς διάθεση σε άλλους δυνητικούς χρήστες.

**Ε. Διαφάνεια**

Πέραν της δημοσίευσής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή άλλων μέσων δημοσιότητας, ο φορέας εκμετάλλευσης αναρτά στην ιστοσελίδα του, τον ενημερωμένο Κώδικα Τιμολόγησης και τις πρότυπες συμβάσεις χρήσης που εφαρμόζει.

Αθήνα,

2025

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΝΙΚΗΤΑΣ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ  
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΑΓΙΩΚΟΣ

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΝΟΣΗ